Folk–
bildnings
–rådet

Folkbildningsrådets samlade bedömning

Folkbildningens betydelse för samhället 2021

folkbildningsradet.se

Innehåll

Förord **5**

Sammanfattning **7**

Demokratisyftet och påverkanssyftet **11**

Folkbildningen inkluderar 12
Folkbildningen skapar möten och mötesplatser 24
Folkbildningens pedagogik och pedagoger 28
Folkbildning för egenmakt och aktivt medborgarskap 31

Utbildnings- och bildningssyftet **35**

Folkbildning för livslångt lärande och arbete 36
Folkbildning och samhällets kompetensförsörjning 41

Kultursyftet **45**

Folkbildningen – en rikstäckande kulturarena 46
Folkbildningens kultur i hela landet 49
Folkbildningens kultur – mångfaldig kultur 50

Referenser **53**

Tabellbilaga **56**

Publicerad av Folkbildningsrådet 2022

ILLUSTRATIONER: Emma Hanquist
LAYOUT: Pasadena Studio
TRYCKERI: Billes Tryckeri, 2022
ISBN: 978-91-88692-81-8
www.folkbildningsradet.se

Förord

I Folkbildningsrådets uppdrag ingår att varje år lämna en samlad bedömning till regeringen av hur de fyra syftena med statsbidraget har uppnåtts. I rapporten *Folkbildningens betydelse för samhället 2021 – Folkbildningsrådets samlade bedömning* analyserar vi den sammantagna folkbildningen och dess bidrag till det svenska samhället.

För 2021 har Folkbildningsrådet för andra året i rad fått i uppdrag att även göra en fördjupad bedömning av folkbildningens bidrag till att stärka och utveckla demokratin. Denna bedömning presenteras i en separat rapport, *Folkbildningens betydelse för demokratin*, men ligger också till grund för resonemang i denna rapport.

2021 var ytterligare ett år som karaktäriserades av coronapandemin, vilket påverkade folkbildningen i olika avseenden. Restriktioner och rekommendationer har varierat under året. Folkhögskolorna omfattades av rekommendationer till hela vuxenutbildningen, vilket innebar att verksamheten under våren i huvudsak bedrevs på distans och under hösten i relativt stor utsträckning på plats, men med anpassningar. Studieförbunden omfattades av generella rekommendationer om möten och sammankomster och har under året i stor utsträckning valt att avstå från att erbjuda fysisk verksamhet. Samtidigt har nya verksamheter tillkommit genom särskilda satsningar som regeringen gjort för att möta pandemins effekter framför allt på arbetsmarknaden. Pandemin har även inneburit ett stort steg vad gäller utvecklingen av digitala arbetssätt inom folkbildningen.

Inte förrän pandemin helt och hållet ligger bakom oss kommer vi att fullt ut kunna utvärdera effekterna på folkbildningen. Hur ser återgången ut, vilka verksamheter återstartar, vilka deltagargrupper återkommer eller tillkommer och hur har arbetssätten utvecklats? I årets rapport lägger vi en grund för den analysen.

Stockholm den 22 mars 2022

Maria Graner
Generalsekreterare
Folkbildningsrådet

Sammanfattning

I rapporten *Folkbildningens betydelse för samhället – Folkbildningsrådets samlade bedömning 2021* presenterar och analyserar Folkbildningsrådet de delar av studieförbundens och folkhögskolornas verksamheter som finansieras med det statliga folkbildningsanslaget. Även folkbildningens särskilda folkbildningsinsatser, regeringsuppdrag och projektmedel ingår.

I rapporten relateras folkbildningens verksamhet 2021 till statens fyra syften med stödet till folkbildningen. De både inledande syftena presenteras och analyseras tillsammans.

Demokratisyftet – stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, och Påverkanssyftet – bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen

Genom att inkludera, skapa mötesplatser och möten, ha ett arbetssätt där demokratiska samtal utgör grunden, och genom att uppmuntra till aktivt medborgarskap bidrar studieförbund och folkhögskolor till att stärka och utveckla demokratin.

Studieförbundens verksamhetsvolymer har minskat kraftigt under coronapandemin, vilket påverkar deras möjligheter att nå ut brett i landet. Fortfarande erbjuder man verksamhet i landets samtliga kommuner, men alla studieförbund var under 2021 verksamma i färre kommuner än 2019. Folkhögskolorna erbjuder långa kurser i 151 kommuner, det vill säga lika många som innan pandemin. Sedan 2019 har både studieförbundens och folkhögskolornas andelar deltagare i landets storstadsområden ökat.

Folkbildningen fungerar kompensatoriskt. I relation till befolkningsstorleken skapar studieförbund och folkhögskolor flest tillfällen till bildning, utbildning och kultur i de kommuner, framför allt på landsbygden, där tillgången till formell utbildning är sämre än på andra håll.

Studieförbund och folkhögskolor samlar deltagare i olika åldrar, av olika kön, etnicitet och religion, och med olika socioekonomisk bakgrund i hela landet. Under coronapandemin har vissa förskjutningar i deltagarsammansättningen skett, till exempel har andelarna deltagare med den kortaste utbildningsbakgrunden minskat både bland cirkeldeltagarna och deltagarna i allmän kurs. I återuppbyggnaden efter pandemin blir det särskilt viktigt att nå de deltagare med sämre socioekonomiska förutsättningar som haft svårare än andra att delta under pandemin.

Under pandemiåren har andelen deltagare på distans ökat och digitaliseringen har tagit fart inom både studieförbund och folkhögskolor. Utvecklingen av digitala arbetssätt har inneburit ett kunskapssprång. Denna utveckling är viktig att ta vara på i studieförbundens och folkhögskolornas fortsatta metodutveckling, men även för att stärka folkbildningens betydelse i det demokratiska samhället och i digitala medier.

Folkbildningens pedagoger är centrala. När verksamheterna genomförs på distans och med stöd av digitala verktyg förändras lärar- och cirkelledarrollerna. Pedagogiken blir mer individinriktad och stödjande, samarbete och gemensam kunskapsutveckling blir svårare att få till stånd.

Folkbildningen utgör en rikstäckande infrastruktur av mötesplatser, både för de personer som deltar i folkbildningens verksamheter och för de organisationer som man samverkar med. Inom studieförbund och folkhögskolor blandas deltagare med olika erfarenhet och förutsättningar som knappast skulle ha mötts utan folkbildningen. Samtidigt är delar av folkbildningens miljöer och verksamheter mer homogena. Det är viktigt att folkbildningen vidareutvecklar och stärker sin funktion som mötesplats, genom att utforma verksamheten så att otraditionella möten äger rum, perspektiv möts och idéer utmanas, och genom att i större utsträckning nå personer som inte är föreningsaktiva eller som inte tidigare har deltagit i folkbildning.

Utbildnings- och bildningssyftet – bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

Folkbildningen är en stark resurs för livslångt lärande. Många av framför allt folkhögskolans deltagare i allmän kurs och den studiemotiverande folkhögskolekursen har kort utbildning och startar sin tid

vid folkhögskolan långt ifrån både vidare studier och arbetslivet. Även många av deltagarna med funktionsnedsättning har kort utbildningsbakgrund.

Folkhögskolans utbildningskedjor, det vill säga sammanhållna system av kurser och insatser, är en unik tillgång som gör det möjlighet för deltagarna att studera vidare inom folkhögskolan, successivt bygga på sina kunskaper och höja sin utbildningsnivå. På många håll finns en tydlig koppling mellan den studiemotiverande kursen och folkhögskolornas långa kurser. Vanligt är också att framför allt de allmänna kurserna byggs på med grundskolenivå, basnivå eller språkprofil för att kunna möta deltagare från till exempel sfi-kurser, svenska från dag ett (för asylsökande) och etableringskurser.

Folkhögskolans allmänna och särskilda kurser, och den studiemotiverande folkhögskolekursen, stärker både deltagarnas förutsättningar för fortsatta studier efter folkhögskolan och deras möjligheter på arbetsmarknaden. Särskilt på landsbygden kan även studieförbundens cirkelverksamhet stärka deltagarnas förutsättningar för studier och etablering på arbetsmarknaden.

Staten, landets regioner och kommuner behöver i större utsträckning ta folkbildningen i anspråk som resurs i samhällets kompetensförsörjning. Folkbildningen behöver arbeta systematiskt för att synliggöra och stärka sin roll i detta sammanhang.

I flera av städernas marginaliserade stadsdelar skapar studieförbunden mötesplatser för det lokala civilsamhället att självorganisera sig och tillgodose befolkningens behov av kunskap och bildning. Detta är på många håll relativt nyetablerad verksamhet som innebär att studieförbunden når betydligt fler utrikes födda och kortutbildade deltagare än på andra håll.

Kultursyftet – bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Omfattningen och spridningen av folkbildningens kulturverksamheter och en omfattande samverkan med andra kulturaktörer ger människor i hela landet tillgång till kultur. Folkbildningen kompletterar den institutionella kulturen och medverkar därmed till ett varierat och lokalt förankrat kulturutbud. Studieförbunden och folkhögskolorna erbjuder även en rikstäckande arbetsmarknad för kulturarbetare och professionella konstnärer.

Coronapandemin har drabbat kultursektorn hårt och därmed även folkbildningen. Kulturutbudet och deltagandet har minskat och förändrats, arbetsmarknaden för kulturarbetare har krympt. Studieförbundens kulturinriktade studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet har halverats sedan 2019, och av kulturprogrammen återstår ca 30 procent jämfört med samma år.

Studieförbund och folkhögskolor har en central roll i återuppbyggnaden och nystarten av framför allt den ideella kultursektorn och amatörkulturen.

Studieförbundens omfattande musikverksamhet är ett fundament i det svenska musiklivets infrastruktur och en förutsättning för dess utveckling. Inom enskilda studieförbund och mellan studieförbunden pågår nu ett nödvändigt arbete med att höja kvaliteten och säkerställa att statsbidraget används korrekt. Som ett resultat av detta, i kombination med effekterna av pandemin, har antalet studietimmar i musik minskat kraftigt sedan 2020.

Den uppdelning som på sina håll sker mellan inrikes och utrikes födda deltagare inom kulturverksamheterna, och det faktum att de utrikes födda deltagarna inte sällan är underrepresenterade, är ett problem som folkbildningen delar med det övriga samhället. Folkbildningen behöver arbeta mer aktivt för att också inom kulturområdet skapa möten mellan deltagare som är födda i Sverige och de som är födda i andra länder.

Som ytterligare en del i sitt mångfaldsarbete behöver studieförbund och folkhögskolor i högre grad rikta sina kulturverksamheter mot grupper i befolkningen som mer sällan än andra deltar i kultur, exempelvis deltagare med kort utbildningsbakgrund.

En förutsättning är att finansieringen av folkbildningen utformas så att den ger utrymme för och stödjer studieförbundens och folkhögskolornas utvecklingsarbete, uppsökande verksamhet och insatser för breddad rekrytering.

Studieförbundens och folkhögskolornas kulturinriktade verksamheter uppmärksammas i landets regionala kulturplaner och därigenom även i regionalt utvecklingsarbete mer generellt. För att kunna ta ett mer aktivt ansvar i utvecklingen av det lokala och regionala kulturlivet behöver folkbildningen arbeta systematiskt för att stärka sin regionala och lokala förankring och samverkan.

Budgetpropositionens resultatindikatorer

Folkbildningsrådets samlade bedömning ska enligt regeringens riktlinjer innehålla ett antal resultatindikatorer som anges i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1). Dessa uppgifter sammanfattas i Figur 1. Uppgifterna avser 2019–2021 och är avrundade till närmaste tiotal eller hundratal. Deltagaruppgifterna avser unika personer om inte annat anges.

FIGUR 1. Budgetpropositionens resultatindikatorer 2019–2021	2021	2020	2019
Folkhögskolor och studieförbund i landet			
Folkhögskolor (antal)	154	155	155
Studieförbund (antal)	10	10	10
Fördelning i landet			
Kommuner där långa folkhögskolekurser erbjuds (antal)	151	151	156
Kommuner där studieförbunden erbjuder verksamhet (antal)	290	290	290
Deltagare i folkhögskolekurs efter ålder och kön			
Allmän kurs, kvinnor (antal och andel)	12 300 (57%)	12 000 (55%)	12 100 (54%)
Allmän kurs, män (antal och andel)	9 200 (43%)	9 800 (45%)	10 300 (46%)
Allmän kurs, medelålder	29 år	29 år	29 år
Särskild kurs, kvinnor (antal och andel)	24 800 (68%)	24 300 (68%)	24 800 (67%)
Särskild kurs, män (antal och andel)	11 700 (32%)	11 500 (32%)	12 200 (33%)
Särskild kurs, medelålder	38 år	38 år	39 år
Cirkeldeltagare efter ålder och kön			
Kvinnor (antal och andel)	185 500 (63%)	260 600 (62%)	371 600 (62%)
Män (antal och andel)	109 000 (37%)	160 700 (38%)	227 800 (38%)
65– år	37%	38%	41%
45–64 år	26%	25%	24%
25–44 år	24%	24%	22%
–25 år	14%	13%	13%
Andel utrikes födda deltagare i långa kurser och i studiecirklar			
Allmän kurs, grundskolenivå	85%	86%	84%
Allmän kurs, gymnasienivå	32%	32%	30%
Särskild kurs	17%	17%	17%
Studiecirkel	19%	21%	21%
Andel deltagare med funktionsnedsättning i långa kurser och i studiecirklar			
Allmän kurs, grundskolenivå	21%	21%	19%
Allmän kurs, gymnasienivå	40%	41%	36%
Särskild kurs	13%	13%	13%
Studiecirkel[1]	4%	4%	6%
Antal asylsökande och nyanlända som bor i anläggningsboende och som deltagit i särskilda folkbildningsinsatser[2]			
Vardagssvenska	5 000	7 300	10 430
Svenska från dag ett, studieförbund	6 300	9 900	15 000
Svenska från dag ett, folkhögskolor	1 100	1 600	2 100
Andel deltagare utan gymnasieutbildning			
Allmän kurs, grundskolenivå	68%	67%	63%
Allmän kurs, gymnasienivå	57%	57%	58%
Särskild kurs	13%	15%	15%
Studiecirkel	15%	17%	19%
Antal utfärdade intyg bland deltagare på folkhögskolans långa kurser[3]			
Intyg om grundläggande behörighet för studier vid högskola	1 830	1 520	1 560
Intyg om grundläggande behörighet för studier vid yrkeshögskola	470	450	420
Intyg om avslutad eftergymnasial utbildning på särskild kurs	1 600	1 560	1 300
Deltagare i kulturprogram[4]			
Antal deltagare i folkhögskolans kulturprogram	90 400	62 600	184 600
Andel kvinnor i folkhögskolans kulturprogram	52%	55%	54%
Andel män i folkhögskolans kulturprogram	48%	45%	46%
Antal deltagare i studieförbundens kulturprogram	4 720 000	6 076 500	19 220 000
Andel kvinnor i studieförbundens kulturprogram	54%	55%	56%
Andel män i studieförbundens kulturprogram	46%	45%	44%

1 Uppgifterna avser grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

2 Folkbildningsrådet har inga uppgifter om var deltagarna bor.

3 Uppgifterna avser kalenderår och är hämtade från folkhögskolornas deltagarstatistik.

4 Uppgifter om folkhögskolornas och studieförbundens kulturprogram avser grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

Demokratisyftet och påverkanssyftet

FOLKBILDNINGSRÅDETS BEDÖMNING

Genom att inkludera, skapa mötesplatser och möten, ha ett arbetssätt där demokratiska samtal utgör grunden, och genom att uppmuntra till aktivt medborgarskap bidrar studieförbund och folkhögskolor till att stärka och utveckla demokratin.

Folkbildningen fungerar kompensatoriskt. I relation till befolkningsstorleken skapar studieförbund och folkhögskolor flest tillfällen till bildning, utbildning och kultur i de kommuner, framför allt på landsbygden, där tillgången till formell utbildning är sämre än på andra håll.

Studieförbundens verksamhetsvolymer har minskat kraftigt under coronapandemin, vilket påverkar deras möjligheter att nå ut brett i landet och befolkningen. En central utmaning för studieförbunden under 2022 blir att återuppbygga och nystarta verksamheten.

Särskilt viktigt är det att nå de deltagare med svagare socioekonomiska förutsättningar som haft svårare än andra att delta under pandemin. Att stärka och utveckla verksamheterna med kortutbildade deltagare och deltagare med funktionsnedsättning bör prioriteras. Folkbildningsrådet kommer att följa detta arbete nära.

Som utbildningsform erbjuder folkhögskolan ett välfungerande stöd för deltagare med funktionsnedsättning. Resurserna till folkhögskolor behöver utformas så att de ytterligare ökar tillgängligheten till studier för vuxna med funktionsnedsättning.

Det är viktigt att folkbildningen vidareutvecklar och stärker sin funktion som mötesplats, genom att utforma verksamheten så att otraditionella möten äger rum, perspektiv möts och idéer utmanas. Studieförbund och folkhögskolor behöver bland annat därför i större utsträckning nå personer som inte är föreningsaktiva eller som inte tidigare har deltagit i folkbildning.

Folkbildningen har under en följd av år varit djupt engagerad i de många nyanlända som bygger upp en ny tillvaro i Sverige. Det pågående kriget i Ukraina och de flyktingströmmar som kan väntas till bland annat Sverige som ett resultat av detta aktualiserar folkbildningens betydelse. Studieförbund och folkhögskolor kan bidra med språk- och samhällskunskaper, nätverk och kontakter med föreningsliv och arbetsmarknad.

Genomgången cirkelledarutbildning stärker cirkelledarnas folkbildningspedagogiska kunnande, innebär en kvalitetssäkring av samarbetet med andra organisationer, och säkrar därmed även cirklarnas demokratiska arbetssätt. Cirkelledarutbildningen behöver därför prioriteras av studieförbunden, en betydligt större andel cirkelledare än i dag behöver genomgå cirkelledarutbildning.

I och med coronapandemin har digitaliseringen inom folkbildningen ökat. Utvecklingen av digitala arbetssätt har inneburit ett kunskapssprång. Denna utveckling är viktig att ta vara på, både i studieförbundens och folkhögskolornas fortsatta metodutveckling, men även för att stärka folkbildningens betydelse i det demokratiska samhället och i digitala medier.

Folkbildningen inkluderar

I regeringens handlingsplan Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara (2018) beskrivs det ”demokratiska utanförskapet” som ett hot mot den svenska demokratin som är särskilt viktigt att bemöta. Utanförskapet hör enligt regeringen nära samman med människors socioekonomiska förutsättningar, som i sin tur även hör samman med var man bor och formar sitt liv. Folkbildningen motverkar utanförskap genom att vara tillgänglig för många, inkludera olika grupper och genom att finnas i hela landet.

Hundratusentals deltagare varje år

Folkbildningens offentliga medel

Folkbildningens anslag från staten ges dels i form av generella medel inom ramen för folkbildningsanslaget, dels som riktade medel till regeringsuppdrag, projekt och särskilda folkbildningsinsatser.

Totalt engagerade studieförbund och folkhögskolor ungefär 670 000 deltagare under 2021 med stöd av statliga medel, framför allt från folkbildningsanslaget. Om man även räknar deltagarna i kulturprogrammen blir antalet mångdubbelt större.[5]

5 I den följande texten om folkbildningens deltagare redovisas i första hand uppgifter från studieförbundens och folkhögskolornas deltagarrapporter, det vill säga unika personer per verksamhetsform. Det innebär att totalsiffran överstiger det faktiska antalet deltagare något, eftersom de som deltar i fler än en verksamhetsform kommer att räknas fler än en gång. Om det är grupprapporterade deltagare som avses så markeras detta i texten. Alla uppgifter i den följande texten som handlar om deltagare i kulturprogram avser grupprapporterade deltagare.

Studieförbundens deltagare med stöd av det generella statsbidraget

- Under 2021 rapporterade studieförbunden nästan 574 000 deltagare med stöd av folkbildningsanslaget:
- cirka 294 500 deltagare i *studiecirklar*
- cirka 279 100 deltagare i *annan folkbildningsverksamhet*
- samt ytterligare cirka 4 720 000 (grupprapporterade) deltagare i *kulturprogram*.

Coronapandemin – mycket färre deltagare 2020 och 2021

Under coronapandemin har studieförbundens antal deltagare i princip halverats, från totalt 1 095 100 deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet 2019, till 574 000 deltagare 2021. Uppdelat per verksamhetsform innebär detta att antalet cirkeldeltagare minskat med 51 procent, och antalet deltagare i annan folkbildningsverksamhet med 44 procent.

Minskningen varierade mellan studieförbunden, från 39 till 59 procent av cirkeldeltagarna och från 28 till 64 procent i annan folkbildningsverksamhet. Att de båda största studieförbunden förlorade fler deltagare än genomsnittet – 58/59 procent av cirkeldeltagarna och 54/51 procent av deltagarna i annan folkbildningsverksamhet – bidrog till att den sammanlagda minskningen blev kraftig.

De minskade volymerna – färre deltagare, färre arrangemang, färre studietimmar – har till stora delar att göra med kulturområdets förutsättningar under coronapandemin. I rapporten *Kulturanalys 2022* visar Myndigheten för kulturanalys hur pandemin lett till ett kraftigt minskat kulturutbud och deltagande inom framför allt kulturverksamheter i ideell och privat regi – i vilka studieförbundens kulturverksamheter ingår.

Konst, musik och media är det i särklass största ämnesområdet bland studiecirklarna, med ungefär 50 procent av alla arrangemang och drygt 40 procent av alla deltagare. Det är mer än dubbelt så stort som det näst största ämnesområdet *humaniora*. Jämfört med 2019 rapporterar studieförbunden 164 630 färre cirkeldeltagare inom det konstnärliga området under 2021. I annan folkbildningsverksamhet har antalet deltagare inom området *konst, musik och media* minskat med drygt 100 000 deltagare, från 241 500 deltagare 2019 till 133 000 deltagare 2021. Det betyder att drygt hälften av minskningen av studieförbundens deltagare har ägt rum inom området *konst, musik och media*.

Samtidigt rapporteras ungefär 75 procent färre deltagare i studieförbundens kulturprogram.

Volymminskningen inom området *konst, musik och media* har dock inte bara med pandemin att göra. Den beror också på utökad kontroll och skärpta bidragsvillkor, som särskilt påverkat musikverksamheterna.[6]

Studieförbundens deltagare med riktade statliga medel

Vid sidan av det generella statsbidraget rapporterade studieförbunden ungefär 28 200 deltagare inom ramen för sina regeringsuppdrag, statliga projektmedel och särskilda folkbildningsinsatser 2021:[7]

- ca 5 000 deltagare i *vardagssvenska*
- ca 6 300 deltagare i *svenska från dag ett*
- ca 4 500 deltagare i *arbetsmarknadsnära insatser på distans*
- ca 8 200 deltagare i *insatser för personer långt ifrån arbetsmarknaden*
- ca 4 200 deltagare i *svenska för föräldralediga*.

Coronapandemin – mindre asylverksamhet, mer fokus på utrikes födda kvinnor och arbetsmarknaden

Sedan 2018 har antalet deltagare minskat stadigt i studieförbundens och folkhögskolornas verksamheter med asylsökande, det vill säga *svenska från dag ett* och *vardagssvenska*, i takt med att antalet personer som väntar på besked om asyl blivit färre och då allt fler asylsökande bor i eget boende och blir svårare att nå.

Mellan 2019 och 2021 – under pandemin – har studieförbundens deltagare i de båda asylverksamheterna minskat från cirka 25 400 till 11 200, det vill säga mer än halverats. Under pandemin har rekryteringen försvårats ytterligare när vanliga kontaktvägar inte längre har fungerat, och på grund av coronarestriktioner och människors oro för smitta. Även övergången till distans har ibland varit en försvårande faktor (bristfällig utrustning, bristfällig ”datakompetens”, störande moment hemma), men distansformen har också förbättrat människors möjligheter att delta (till exempel på landsbygden).

Under pandemin har tre nya insatser startats. Två av dessa riktas i första hand till utrikes födda kvinnor: *svenska för föräldralediga* och *insatser för personer långt ifrån arbetsmarknaden*. Ytterligare en startade 2020 och har fortsatt under 2021 – *arbetsmarknads-*

6 Under 2020 begärde Folkbildningsrådet en utökad särskild kontroll i alla studieförbund (utom det studieförbund som redan innan fått uppgift om genomlysning). Utfallet blev att 3 procent av tidigare rapporterad verksamhet ströks, framför allt inom musikverksamheterna. Inför 2021 införde Folkbildningsrådet dessutom ett övre tak för hur många studietimmar – 480 – som är tillåtet att rapportera per cirkeldeltagare och år.

7 Uppgifter för de båda asylverksamheterna avser unika deltagare i varje arrangemangstyp.

nära insatser på distans. Denna riktas till personer som blivit eller riskerade att bli korttidspermitterade, varslade eller arbetslösa under pandemin.

SE TABELLBILAGA:
Tabell S 1. *Studieförbundens verksamhet med statlig finansiering 2019–2021.*

Folkhögskolornas deltagare med stöd av det generella statsbidraget

- Folkhögskolorna rapporterade under 2021 nästan 58 000 deltagare i de långa kurserna:
- ca 21 500 deltagare i *allmän kurs*
- ca 36 400 deltagare i *särskild kurs*
- ca 25 100 deltagare i *kort kurs*[8]
- samt ytterligare cirka 90 400 (grupprapporterade) deltagare i *kulturprogram*.

Coronapandemin – färre deltagare i korta kurser, nästan oförändrat i långa kurser

Inom folkhögskolan har antalet deltagare minskat lite i de långa kurserna under pandemin, medan antalet deltagare i de korta kurserna mer än halverats.

Men även om coronapandemin totalt sett inneburit ett mindre avbräck under 2020 och 2021, har antalet deltagare i folkhögskolans långa kurser ökat under senare år, som ett resultat av att staten har tillfört nya resurser. Inför 2017 och 2018 tillförde staten medel till folkhögskolans långa kurser som sammantaget motsvarade en utökning med 8 000 platser. [9] Under 2021 har dessutom 1 000 så kallade *utökade* helårsplatser tillkommit i allmän och särskild kurs.

Folkhögskolornas deltagare med riktade statliga medel

Folkhögskolorna rapporterade ungefär 10 400 deltagare inom ramen för regeringsuppdrag, statliga projektmedel och särskilda folkbildningsinsatser 2021:

- ca 1 100 deltagare i *svenska från dag ett*
- ca 1 700 deltagare i *etableringskurs vid folkhögskola*
- ca 4 100 deltagare i *studiemotiverande folkhögskolekurs*
- ca 950 deltagare i *yrkesinriktad allmän kurs*
- ca 2 500 deltagare i *yrkesinriktad särskild kurs*.

Coronapandemin – mindre verksamhet för nyanlända, mer fokus på arbetsmarknaden

Inom *svenska från dag ett* och *etableringskursen* har antalet deltagare nästan halverats sedan 2019. Den primära orsaken till minskningen inom *etableringskursen* bedöms vara att målgruppen, det vill säga personer som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, minskat.

Jämfört med 2019 har antalet deltagare inom den *studiemotiverande kursen* ökat med cirka 400 personer under pandemin. Ökningen beror dels på att Arbetsförmedlingen till följd av coronapandemin haft fler personer som hör till målgruppen för den studiemotiverande kursen, dels på interna prioriteringar i Arbetsförmedlingens arbete.

Mot bakgrund av det ökade behovet av utbildning hos vuxna som behöver återgå till arbete efter coronapandemin tillförde regeringen 2 000 helårsplatser våren 2020 för *yrkesinriktade utbildningar inom allmän och särskild kurs*, med tyngdpunkt mot vård och omsorg. Satsningen pågår till 2022.

SE TABELLBILAGA:
Tabell F1. *Folkhögskolornas verksamhet med statlig finansiering 2019–2021.*

Olika grupper av deltagare

I studieförbundens cirklar och i folkhögskolornas långa kurser samlades under 2021 kvinnor och män i olika åldrar och med olika bakgrund, förutsättningar och erfarenheter.

Samtidigt skiljer sig deltagarsammansättningen mellan studieförbund och folkhögskolor och mellan olika verksamhetsformer och kurstyper, eftersom verksamheterna har olika syften och inriktning.

Studieförbundens cirkeldeltagare

Kvinnor och män[10]

Kvinnorna var i majoritet inom studieförbundens samtliga verksamhetsformer 2021:

8 Trots det jämförelsevis stora antalet deltagare utgör de korta kurserna endast en mycket liten del av folkhögskolans totala kursverksamhet. De korta kurserna stod för cirka 26 500 deltagarveckor under 2021, jämfört med de långa kursernas 1 168 200 deltagarveckor.

9 Riksdagen tillförde 1 000 extra platser till allmän kurs vid folkhögskola under åren 2013 och 2014. Syftet var att möjliggöra för personer som deltagit i de studiemotiverande kurserna att fortsätta sina studier vid allmän kurs. För hösten 2015 tillfördes i stället 750 extra platser till allmän kurs. För åren 2016 och 2017 tillfördes 3 000 extra platser till allmän och särskild kurs. Inför 2018 blev dessa 3 000 platser permanenta, och de utökades dessutom med ytterligare 5 000 platser.

10 I redovisningen av könsfördelningen inom folkbildningen utgår Folkbildningsrådet från deltagarnas juridiska kön.

DIAGRAM 1.
Cirkeldeltagare 2021. Andelar (procent).

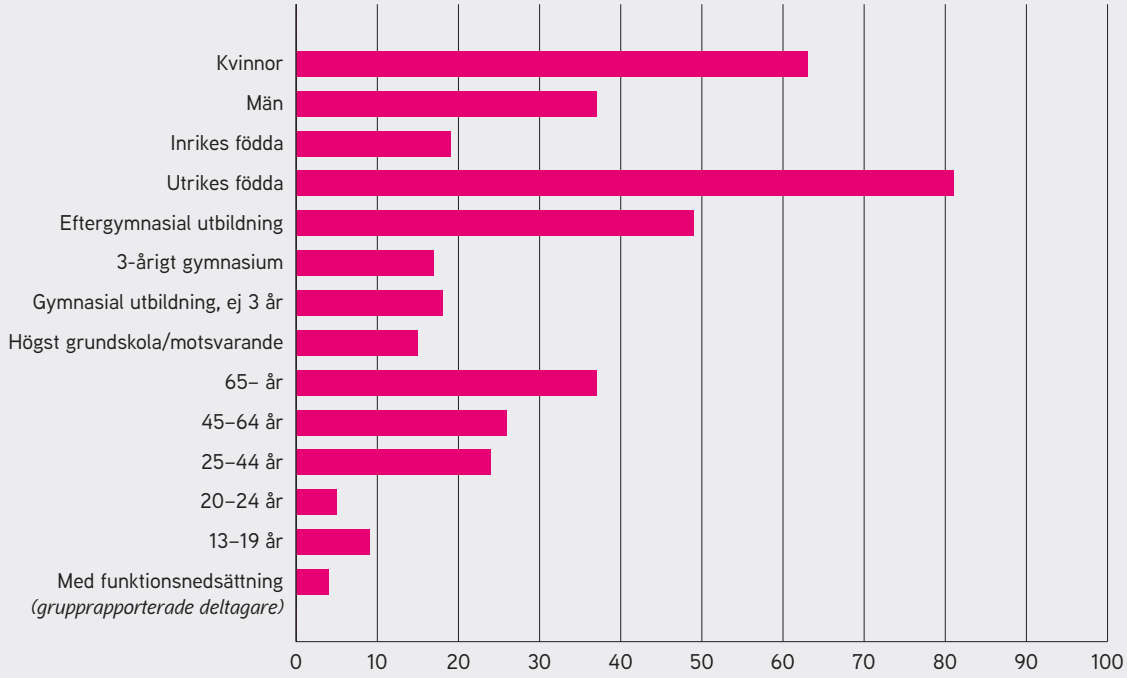

- 63 procent av deltagarna i studiecirkel
- 66 procent av deltagarna i annan folkbildningsverksamhet
- 54 procent av deltagarna i kulturprogram.

Andelen kvinnor bland cirkeldeltagarna varierade från 49 till 70 procent mellan olika studieförbund.

De kvinnliga cirkeldeltagarna är i allmänhet äldre än männen, har längre formell utbildning, är något oftare än männen födda i Sverige, och har något oftare en funktionsnedsättning.

Olika åldrar

Bland cirkeldeltagarna dominerar de medelålders och äldre deltagarna och åldersfördelningen har sett ungefär likadan ut sedan minst 2019:

- <25 år: 14 procent
- 25–64 år: 50 procent
- >64 år: 37 procent
- medelålder: 52 år.

Ålderssammansättningen bland cirkeldeltagarna varierar mellan olika studieförbund. Andelen deltagare som är 65 år eller äldre varierade från 3 till 56 procent, och andelen som är 13–19 år från 3 till 28 procent.

De äldsta deltagarna är ofta kvinnor, födda i Sverige och har relativt kort formell utbildning. Bland de yngsta är relativt många män och födda utanför Sverige.

Utrikes och inrikes födda

Bland 2021 års cirkeldeltagare var andelen utrikes födda 19 procent. Denna andel varierade mellan olika studieförbund från 10 till 81 procent.

Bland cirkeldeltagarna är medelåldern lägre bland dem som är födda utanför Sverige, andelen män är större – även om kvinnorna är i majoritet – och de har i allmänhet kortare utbildning än de som är födda i Sverige. Andelen som har grundskola eller motsvarande som högsta formella utbildning är nästan dubbelt så stor bland de utrikes födda deltagarna jämfört med de inrikes födda – 25 procent jämfört med 13 procent.

Utbildningsbakgrund

Många av studieförbundens cirkeldeltagare 2021 hade relativt lång formell utbildning: 49 procent hade eftergymnasial utbildning. Samtidigt var det en stor grupp som saknade treårigt gymnasium – 33 procent. 15 procent av cirkeldeltagarna hade högst grundskola.

Cirkeldeltagarnas utbildningsbakgrund såg olika ut i olika studieförbund. Andelen deltagare med eftergymnasial utbildning varierade från 23 till 74 procent, och andelen med högst grundskola från 6 till 46 procent.

Andelen utrikes födda deltagare är nästan dubbelt så stor bland deltagarna som har grundskola eller motsvarande som högsta formella utbildning som bland deltagarna med annan utbildning. Många av dem som saknar treårigt gymnasium är 65 år eller äldre.

Med funktionsnedsättning

Av studieförbundens cirkeldeltagare hade cirka 4 procent någon form av funktionsnedsättning 2021. Det innebär en minskning från 6 procent 2019. Under 2021 rapporterade de två största studieförbunden sammantaget 80 procent av alla cirkeldeltagare med funktionsnedsättning. Övriga studieförbunds andelar av alla cirkeldeltagare med funktionsnedsättning uppgick till 0–5 procent.[11]

Det mesta av den verksamhet som cirkeldeltagare med funktionsnedsättning deltar i, genomförs i samverkan med folkrörelser som är inriktade på funktionsrättsfrågor, eller som uppsökande verksamhet i studieförbundens egen regi.[12] [13]

Coronapandemin – fler cirkeldeltagare med lång formell utbildning, färre kortutbildade

Under coronapandemin har studieförbundens cirkeldeltagare med funktionsnedsättning, som är 65 år och äldre, respektive är utrikes födda relativt sett minskat något. Den mest märkbara förändringen har dock skett när det gäller deltagarnas utbildningsbakgrund. Andelen cirkeldeltagare med eftergymnasial utbildning har ökat med 5 procent sedan 2019, medan andelen med högst grundskola minskat med 4 procent.

11 Uppgiften om studieförbundens deltagare med funktionsnedsättning bygger på grupprapporterade uppgifter där deltagare registreras enligt majoritetsprincipen, dvs. alla deltagare placeras i samma kategori om majoriteten av deltagarna finns i denna kategori.

12 Vid Folkbildningsrådets uppföljningsbesök framhåller studieförbunden att det sker mer verksamhet med deltagare med funktionsnedsättning än vad som framgår av statistiken. Flera av studieförbunden bedriver även projektverksamhet och uppdragsverksamhet, som inte redovisas som statsbidragsberättigad folkbildning, för den här deltagargruppen.

13 Från statsbidraget till studieförbunden avsattes 8 procent, motsvarande cirka 142,2 miljoner kronor, till ett tillgänglighetsbidrag för personer med funktionsnedsättning och i behov av särskilt stöd under 2021.

SE TABELLBILAGA:

***Tabell S 2a**. Cirkeldeltagare och deltagare i annan folkbildningsverksamhet 2019–2021. Jämförelse med befolkningen. Antal (N) och andel (procent).*

***Tabell S 6a**. Cirkeldeltagare fördelade efter juridiskt kön 2021. Andel (procent).*

***Tabell S 6b.** Inrikes och utrikes födda cirkeldeltagare 2021. Andel (procent).*

***Tabell S 6c.** Cirkeldeltagare med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent).*

***Tabell S 6d.** Cirkeldeltagare i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent).*

***Tabell S 7.** Kategorier av cirkeldeltagare vid olika studieförbund 2021. Största och minst andel samt median (procent).*

Folkhögskolornas deltagare i långa kurser

Kvinnor och män

Under 2021 var kvinnorna flest inom folkhögskolans samtliga kurstyper och kulturprogram:

- 64 procent av deltagarna i allmän kurs, grundskolenivå
- 54 procent av deltagarna i allmän kurs, gymnasienivå
- 68 procent av deltagarna i särskild kurs
- 64 procent av deltagarna i korta kurser
- 52 procent av deltagarna i kulturprogram.

Andelen kvinnor i allmänna och särskilda kurser varierade mellan folkhögskolorna: i allmän kurs mellan 25 och 100 procent, och i särskild kurs mellan 23 och 100 procent.

Inom de långa kurserna var kvinnorna i allmänhet något äldre än männen, och hade längre utbildning. I allmän kurs var det samtidigt en större andel av kvinnorna än männen som studerade på grundskolenivå. Kvinnorna hade oftare än männen en funktionsnedsättning.

Olika åldrar

Deltagarna var yngre i allmän kurs än i särskild kurs 2021, och allra yngst var deltagarna som läste på gymnasienivå:

- Allmän kurs, grundskolenivå: medelålder 34 år, 32 procent yngre än 25 år
- Allmän kurs, gymnasienivå: medelålder 27 år, 58 procent yngre än 25 år
- Särskild kurs: medelålder 38 år, 28 procent yngre än 25 år.

Kvinnorna är relativt sett fler och deltagarna med en funktionsnedsättning färre ju äldre deltagarna är. I allmän kurs är de utrikes födda deltagarna i majoritet i åldrarna 25–64 år, medan de inrikes födda deltagarna

DIAGRAM 2.

Folkhögskolans deltagare i allmän kurs 2021. Andel (procent).

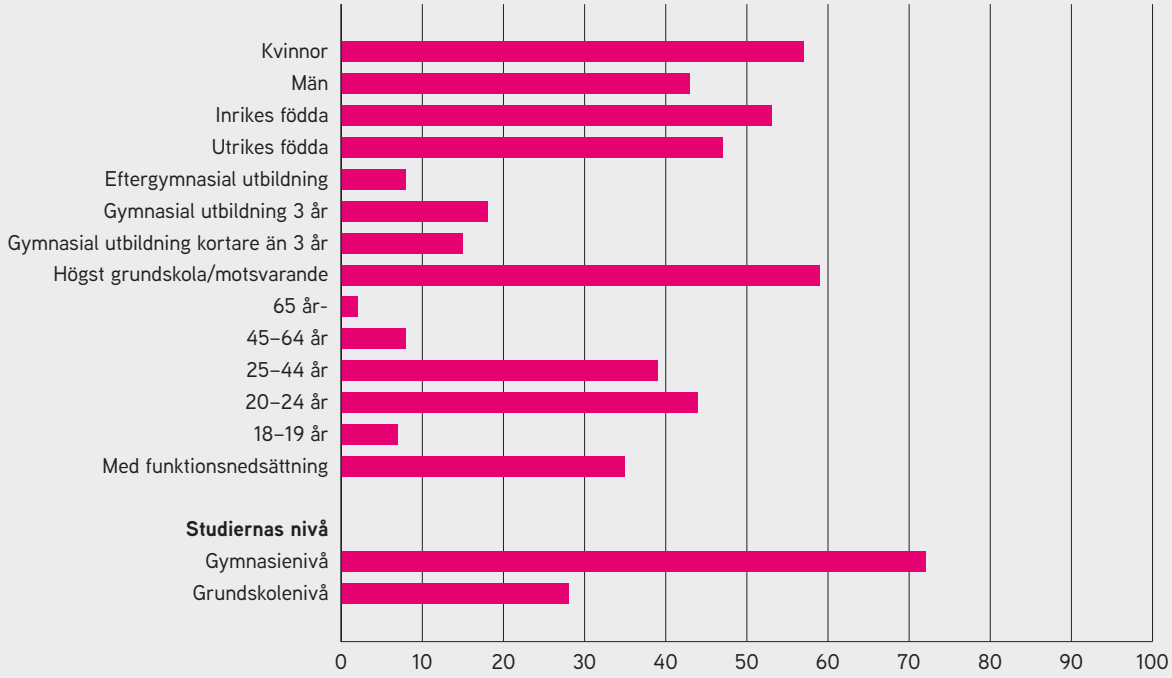

DIAGRAM 3.

Folkhögskolans deltagare i särskild kurs 2021. Andel (procent).

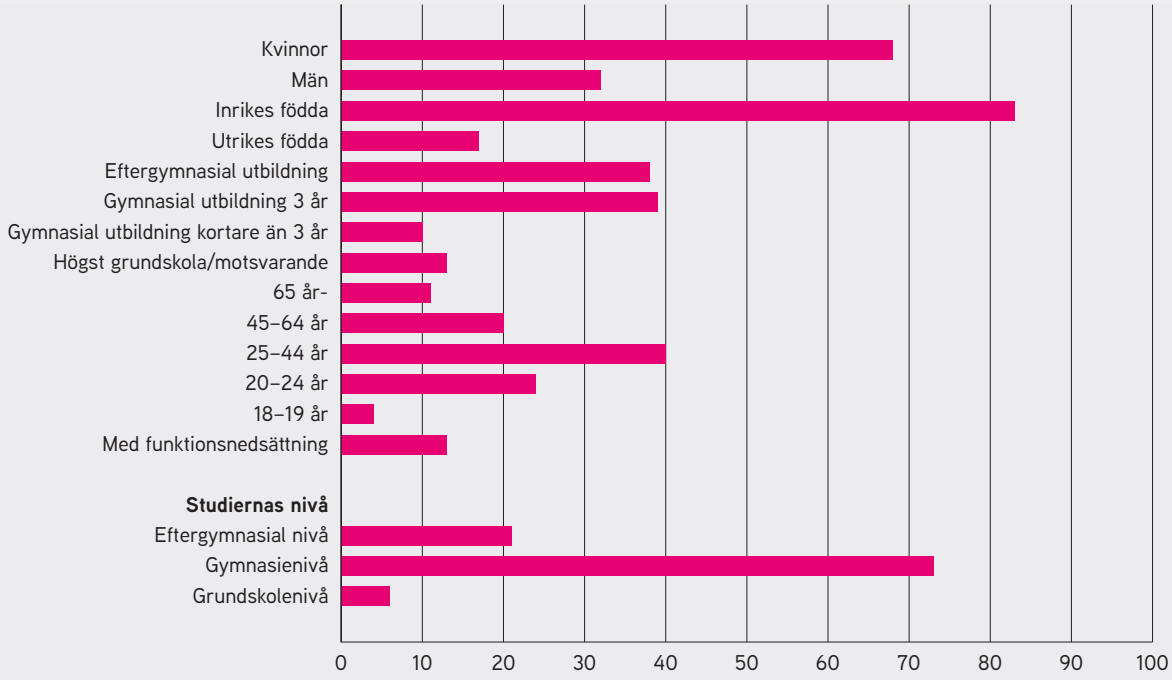

är i majoritet bland de yngre. I särskild kurs är de inrikes födda deltagarna i majoritet i alla åldersgrupper.

Utrikes och inrikes födda

Andelen utrikes födda deltagare i folkhögskolans långa kurser varierade stort 2021:

- Allmän kurs, grundskolenivå: 85 procent
- Allmän kurs, gymnasienivå: 32 procent
- Särskild kurs: 17 procent.

Andelen utrikes födda deltagare varierade mellan olika folkhögskolor: i allmän kurs från 7 till 96 procent, och i särskild kurs från 1 till 100 procent.

I allmän kurs är andelarna äldre och kvinnor jämförelsevis stor bland dem som är utrikes födda. Vidare är andelen som har eftergymnasial utbildning större, samtidigt som det är en betydligt större andel som studerar på grundskolenivå – 50 procent jämfört med 8 procent bland de inrikes födda. 20 procent av de deltagare som är födda i andra länder har en funktionsnedsättning, jämfört med 49 procent av de som är inrikes födda.

Jämförelsen mellan inrikes och utrikes födda deltagare i särskild kurs liknar den i allmän kurs när det gäller ålder, utbildningsbakgrund och funktionsnedsättningar. En skillnad är att i särskild kurs är könsfördelningen jämn mellan inrikes och utrikes födda deltagare.

Utbildningsbakgrund och studiernas nivå i allmän kurs[14]

Under 2021 hade 74 procent av deltagarna i allmän kurs kortare utbildning än treårigt gymnasium, och 59 procent hade högst grundskola eller motsvarande som högsta utbildning. 8 procent hade eftergymnasial utbildning.

Deltagarnas utbildningsbakgrund såg olika ut på olika folkhögskolor: Andelen med eftergymnasial utbildning varierade från 0 till 47 procent, och andelen med högst grundskola från 11 till 85 procent.

26 procent av deltagarna på allmän kurs studerade på grundskolenivå och 74 procent på gymnasienivå. Deltagarnas formella utbildning korrelerar inte alltid med den nivå som de studerar på: Av deltagarna på allmän kurs som studerade på grundskolenivå hade till exempel 13 procent eftergymnasial utbildning.

Bland deltagarna på grundskolenivå var andelen kvinnor relativt stor och medelåldern högre än på gymnasienivå, och 85 procent var utrikes födda.

På gymnasienivå dominerade de inrikes födda deltagarna, var könsfördelningen relativt jämn och medelåldern lägre än på grundskolenivå. Här hade 40 procent av deltagarna en funktionsnedsättning – jämfört med drygt 20 procent på grundskolenivå.

Utbildningsbakgrund och studiernas nivå i särskild kurs[15]

Under 2021 hade 77 procent av deltagarna i särskild kurs treårigt gymnasium eller eftergymnasial utbildning som högsta utbildning, övriga hade kortare gymnasieutbildning eller högst grundskola eller motsvarande.

Deltagarnas utbildningsbakgrund i särskild kurs såg olika ut på olika folkhögskolor: Andelen med eftergymnasial utbildning varierade från 0 till 89 procent, och andelen med högst grundskola från 2 till 100 procent.

74 procent av deltagarna på särskild kurs läste på gymnasienivå och 21 procent på eftergymnasial nivå. Ytterligare 5 procent läste särskild kurs på grundskolenivå – i första hand grundläggande svenska.

Av deltagarna som läste på gymnasienivå hade 79 procent minst treårig gymnasieutbildning. På den här nivån var andelen inrikes födda större än på andra nivåer, och andelen deltagare med funktionsnedsättning mindre.

Bland deltagarna på eftergymnasial nivå var en något högre andel utrikes födda, män och något fler hade en funktionsnedsättning. Dessutom var medelåldern högre än på gymnasienivån.

I den relativt lilla grupp som läste särskild kurs på grundskolenivå var andelarna utrikes födda och deltagare med funktionsnedsättning betydligt större än på andra kursnivåer, samtidigt som deltagarna var tydligt äldre och hade kortare utbildning.

Med funktionsnedsättning

Inom folkhögskolan fanns många deltagare med funktionsnedsättning under 2021:

- Allmän kurs, grundskolenivå: 21 procent
- Allmän kurs, gymnasienivå: 40 procent
- Särskild kurs: 13 procent.

Störst var gruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Inom allmän kurs utgjorde dessa 45 procent av alla deltagare med funktionsnedsättning, och inom särskild kurs 30 procent.

14 Studier i allmän kurs kan genomföras på grundskolenivå – för behörighet till gymnasieskolan – eller på gymnasienivå – för behörighet till högskola och yrkeshögskola.

15 Studierna i särskild kurs genomförs främst på gymnasienivå eller eftergymnasial nivå. En mindre andel av de särskilda kurserna genomförs på grundskolenivå.

Andelen deltagare med funktionsnedsättning i allmän och särskild kurs varierade från 0 till 100 procent mellan olika folkhögskolor.[16]

Deltagarna med funktionsnedsättning är ofta födda i Sverige och medelåldern är lägre än bland andra deltagare. Gruppen som har högst grundskola eller motsvarande är större bland deltagarna med funktionsnedsättning än bland övriga. Trots detta är det i allmän kurs en tydligt större andel bland de som har en funktionsnedsättning som studerar på gymnasienivå. I särskild kurs är skillnaderna i studienivå mindre.

Stödjande miljö för deltagare med funktionsnedsättning

Folkhögskolan är på många sätt en välfungerande utbildningsform för deltagare med funktionsnedsättning. Detta visas bland annat i rapporter från Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. I rapporten *Villkor för utbildning* (2017) framhåller SPSM att det inom folkhögskolan finns många olika pedagogiska alternativ i undervisningen, vilket ökar likvärdigheten och tillgängligheten för deltagare med funktionsnedsättning. Även lärarnas kunnighet och möjligheten för deltagarna att bo på internat beskrivs som styrkor.[17] Samtidigt menar SPSM att bland annat tillgången till teknisk utrustning som stöd för de här deltagarnas studier är otillräcklig på vissa håll.

Resursbehoven och resursbristerna uppmärksammas även i rapporten *Folkhögskolans deltagare med intellektuell funktionsnedsättning* (2022). Här beskrivs de extra stöd till folkhögskolorna, knutna till deltagarnas studier, studiemiljö och boende, som ges av Folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Både Folkbildningsrådets och SPSM:s stöd utgörs av statliga medel som riktas till folkhögskolorna, det vill säga inte till enskilda deltagare. [18]

Deltagarnas personliga stöd vid folkhögskolan ges i första hand med kommunala medel, enligt *Socialtjänstlagen* (SoL) eller *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade* (LSS). Stödet är i båda fallen knutna till respektive deltagare och behovsprövat – berörda kommuner gör en individuell bedömning av var och ens behov. Även flera myndigheter, till exempel Försäkringskassan, bidrar med stöd till deltagarnas vistelse vid folkhögskolan.

Även om folkhögskolan som studiemiljö beskrivs som välfungerande, innebär de ekonomiska stödens utformning, oklar ansvarsfördelning och beroendet av olika stöd och olika aktörers (ekonomiska) beslut, en ansträngd och svårhanterlig situation för många folkhögskolor och deltagare med funktionsnedsättning.

Coronapandemin – färre kortutbildade och fler med funktionsnedsättning i allmän kurs, oförändrat i särskild kurs

Allt har inte förändrats i och med pandemin. Inom allmän kurs är till exempel ålderssammansättningen, deltagarnas utbildningsbakgrund och andelen utrikes födda deltagare ungefär desamma som 2019. Däremot har andelen deltagare med funktionsnedsättning ökat, framför allt på gymnasienivå, medan andelen deltagare som studerar på grundskolenivå sjunkit från 34 till 31 procent. Även männens andel har minskat, från 42 procent av deltagarna på grundskolenivå, till 36 procent.

Inom särskild kurs är deltagarsammansättningen 2021 i princip densamma som 2019.

SE TABELLBILAGA:

***Tabell F 2a**. Deltagare i allmän kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent).*

***Tabell F 2b**. Deltagare i särskild kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent).*

***Tabell F 6a**. Deltagare fördelade efter juridiskt kön i allmän och särskild kurs 2021. Andel (procent).*

***Tabell F 6b**. Inrikes och utrikes födda deltagare i allmän och särskild kurs 2021. Andel (procent).*

***Tabell F 6c**. Deltagare i allmän kurs med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent).*

***Tabell F 6d**. Deltagare i särskild kurs med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent).*

16 Vid 113 av folkhögskolorna hade mer än 25 procent av deltagarna i allmän kurs en funktionedsättning. Vid 33 av folkhögskolorna hade mer än 25 procent av deltagarna i särskild kurs en funktionedsättning.

17 Liknande resultat presenteras i forskningrapporterna *Utbildning som stödjande miljö för deltagare med högfungerande autism* (2018) och *Folkhögskolan som inkluderande miljö för deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar* (2019). Här beskriver deltagare, lärare och rektorer hur tydliga strukturer och folkhögskolans individcentrerade och holistiska grundsyn – förståelsen för individens hela sammanhang – är avgörande för att deltagarna ska trivas och kunna genomföra sina studier. Även i rapporten *Olika tillsammans. En kartläggning av folkhögskolors lärmiljö för deltagare med funktionsnedsättning* (2014) beskrivs folkhögskolans unika betydelse för många deltagare. Forskarna talar om folkhögskolan som ”en sista utpost” för de deltagare med funktionsnedsättning som inte får sina studiebehov tillgodosedda i andra utbildningsformer.

18 Under 2021 avsatte Folkbildningsrådet cirka 7 procent av det ordinarie statsbidraget till folkhögskolan i ett förstärkningsbidrag för extra lärarinsatser till vissa deltagare med funktionsnedsättning. Utöver detta gjordes vissa överföringar från riktade bidrag. Totalt avsattes 206,4 miljoner kronor.

***Tabell F 6e**. Deltagare i allmän kurs i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent).*
***Tabell F 6f**. Deltagare i särskild kurs i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent).*
***Tabell F 6g**. Deltagare i allmän och särskild kurs med funktionsnedsättning 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent).*
***Tabell F 7.** Kategorier av deltagare i allmän och särskild kurs vid olika folkhögskolor 2021. Minsta och största andel samt median (procent).*

Växande mångfald – folkbildningens nya deltagare

Studieförbundens nya deltagare

Nybörjare bland cirkeldeltagarna
Många cirkeldeltagare återkommer till studieförbunden år efter år. Av studieförbundens samtliga cirkeldeltagare 2021 var 21 procent nya för året, medan 79 procent deltagit i en studiecirkel tidigare.[19] Andelen nya cirkeldeltagare varierade mellan studieförbunden från 8 till 32 procent. Störst andel nya deltagare hade de båda studieförbund som har den största andelen öppen eller programförd verksamhet.[20]

Studieförbundens nyrekrytering var proportionellt sett störst i storstäderna och de större städerna. Här hörde 47 procent av alla nya deltagare hemma, jämfört med 43 procent av de återkommande.

Medelåldern bland de nya cirkeldeltagarna var tydligt lägre än bland de återkommande, andelarna utrikes födda var högre och de hade i allmänhet längre formell utbildning.

Jämfört med 2019, alltså innan coronapandemin, har andelen nya deltagare ökat med 2 procent. Bland de nya har medelåldern sänkts något, andelen utrikes födda deltagare och deltagare med högst grundskola minskat, och andelen med eftergymnasial utbildning ökat. Det är ungefär samma förändringar som inom cirkeldeltagargruppen som helhet.

Studieförbundens asylsökande deltagare
Studieförbunden anordnade under 2021 verksamhet för nästan 11 300 deltagare som var inskrivna i asylmottagandet i 102 kommuner – en minskning med 56 kommuner och mer än en halvering av antalet deltagare jämfört med 2019.[21] Cirka 5 000 personer deltog i *vardagssvenska* och nästan 6 300 personer i *svenska från dag ett*.[22]

Samtliga deltagare var utrikes födda och könsfördelningen var jämn. Sedan 2019 har andelen kvinnor ökat markant. Nästan alla deltagare var 25–65 år.

Folkbildningsrådet har följt upp asylverksamheten sedan 2015, i årliga rapporter till regeringen. Rapporterna visar hur asylverksamheterna bidrar till att deltagarna lär sig svenska och lär om arbetsliv och samhälle, samtidigt som de kommer i kontakt med olika samhällsinstitutioner och möter människor där de bor. [23]

I rapporten *Utvärdering av folkbildningsinsatser för asylsökande och utrikes födda kvinnor* (2020) drar även Statskontoret slutsatsen att insatserna svenska från dag ett och vardagssvenska bidrar till meningsfull sysselsättning under asyltiden, till att deltagarna utvecklar sociala nätverk och får stöd att söka sig vidare till studier och arbete, och möjligen även till ökad genomströmning inom sfi. Man pekar samtidigt på att tiden i insatserna är begränsad och menar att syftena skulle nås i högre utsträckning om deltagarna deltog i längre insatser på ett mer likvärdigt sätt.

Svenska för föräldralediga
Insatsen *svenska för föräldralediga* startade 2020. Under 2021 deltog drygt 4 200 personer i 110 kommuner. Av dessa var 88 procent kvinnor och 12 procent män.

19 Med *nya deltagare* avses deltagare i studiecirkel 2021, som inte deltagit under perioden 2018–2020. Med *återkommande deltagare* avses deltagare i studiecirkel 2021, som även deltagit någon gång 2018–2020.

20 Öppen/programförd verksamhet är en verksamhet som erbjuds allmänheten genom kursprogram och annonser. Den genomförs i huvudsak med arvoderade cirkelledare och mot deltagaravgift.

21 Även mellan 2018 och 2019 skedde en stor nedgång i antalet deltagare.

22 Riksdagen beslutade 2015 om ett nytt anslag för folkbildningens insatser med asylsökande och med personer som har fått uppehållstillstånd men bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden. Anslaget ska användas för att stärka deltagarnas kunskaper i svenska och om det svenska samhället, samt främja deltagande i arbets- och samhällslivet. Inledningsvis omfattade anslaget bara studieförbunden, men i och med vårändringsbudgeten 2016 fick även folkhögskolor möjlighet att anordna *svenska från dag ett*. Den innebar samtidigt starten för studieförbundens verksamhet kallad *vardagssvenska*, en 40-timmars studiecirkel i svenska med särskild studieplan. Båda asylverksamheterna avslutas 2022.

23 Liknande resultat presenteras i rapporten *Svenska(r) från dag ett: En studie av ABF:s arbete med asylsökande*. Här visar forskarna dessutom att verksamheten innebär ett omfattande socialt arbete, bl.a. i form av kontakter med myndigheter och organisationer, överklaganden av asylbeslut och kontakter med sjukvården. Studiecirklarna beskrivs som platser ”för lärande, erkännande och stöd”.

Syftet med insatsen är att bidra till att föräldralediga utvecklar sina kunskaper i svenska. Den huvudsakliga målgruppen är utrikesfödda kvinnor som behöver lära sig svenska, men har svårt att delta i svenskundervisning eftersom de är hemma med barn.

Under 2021 har restriktioner kopplade till coronapandemin inneburit att studieförbunden haft svårt att samverka med till exempel offentliga aktörer i rekryteringen av deltagare. Verksamheten har till viss del bedrivits på distans. Detta bedöms ha försvårat genomförandet då fokus är på deltagarnas språkutveckling, men har å andra sidan underlättat för deltagare som har svårt att komma hemifrån.

Cirkeldeltagare från andra länder

Även många av studieförbundens deltagare i den reguljära verksamheten är födda utanför Sverige.

Folkbildningsrådet genomförde under 2016 en utvärdering bland de utrikes födda deltagarna, *Cirkeldeltagare från andra länder*. I rapporten beskrivs en nära koppling mellan föreningslivet och studieförbunden, där föreningarna ofta fungerar som ingångar till cirkeldeltagande. Intervjuerna med deltagarna visar hur föreningsmedlemskap och cirkelstudier ger sammanhållning, trygghet, förståelse och bekräftelse, något som i sin tur ger styrka att möta det omgivande samhället och knyta nya kontakter:

> *Att bli sedd som individ, att få sin identitet bekräftad och bejakad, tycks skapa förutsättningar för individen att öppna sig för samhället. (s. 109)*

Liknande resultat presenteras i ABF:s rapport *Folkbildning av och för migranter* (2018). Här framhålls anknytningen till föreningslivet, orienteringen mot samhället och nätverksbyggandet, samt hur cirklarna innebär social gemenskap och ger struktur i tillvaron.

SE TABELLBILAGA:

***Tabell S 2b**. Deltagare i Vardagssvenska och Svenska från dag ett 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).*

***Tabell S 4a**. Nya cirkeldeltagare 2021. Jämförelse med återkommande deltagare. Andel (procent).*

***Tabell S 6b**. Inrikes och utrikes födda cirkeldeltagare 2021. Andel (procent).*

Folkhögskolans nya deltagare

Nybörjare inom folkhögskolans allmänna kurs

Av folkhögskolans deltagare i allmän kurs 2021 var 44 procent nybörjare, varav 48 procent läste på grundskolenivå – en något lägre andel än bland övriga deltagare. Något fler än hälften var utrikes födda, vilket också är en tydligt större andel än bland övriga deltagare. Andelen 18–19-åringar var större bland nybörjarna än bland andra deltagare, männen var färre och jämförelsevis få av nybörjarna hade en funktionsnedsättning.

Folkhögskolornas kurser för asylsökande

Under 2021 genomförde 48 folkhögskolor kurser i *svenska från dag ett* i 42 kommuner, där totalt nästan 1 100 asylsökande personer deltog. Jämfört med 2019 nådde folkhögskolorna cirka 1 000 personer färre, var antalet involverade folkhögskolor drygt 30 färre, och bedrevs verksamheten i 17 kommuner färre.

Deltagarna i svenska från dag ett var av naturliga skäl utrikes födda, kvinnornas andel var 54 procent – en ökning från 44 procent 2019 – och 85 procent av deltagarna var 25–64 år.

Etableringskurs på folkhögskola

Etableringskurser på folkhögskola genomförs av folkhögskolorna i samverkan med Arbetsförmedlingen lokalt. De är sex månader långa och innehåller studier i svenska, samt arbetsförberedande och orienterande inslag.[24]

Under 2021 fanns drygt 1 700 deltagare i etableringskurser i 47 kommuner, vid totalt 56 folkhögskolor. Jämfört med 2019 innebär detta en minskning med 32 kommuner, 30 folkhögskolor och cirka 1 100 deltagare. Minskningen bedöms framför allt bero på att antalet personer som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag har blivit färre.

I etableringskurserna var samtliga deltagare utrikes födda och kvinnorna i majoritet, 61 procent. Sedan 2019 har kvinnornas andel ökat.[25]

Folkbildningsrådet visar i 2021 års återrapportering till regeringen att av dem som gått etableringskurs någon gång under perioden 2014 till 2021 har drygt 20 procent studerat vidare på antingen folkhögskolans allmänna kurs eller Komvux, och cirka 78 procent har studerat inom sfi. Av kvinnorna har drygt 23 procent, och av männen 48 procent, förvärvsarbetat inom tre år efter avslutad kurs.

24 Till dem som nyligen fått uppehållstillstånd i Sverige erbjuder Arbetsförmedlingen möjligheten att under 24 månader delta i ett arbetsmarknadspolitiskt etableringsprogram. Inom ramen för etableringsprogrammet kan etableringskurs på folkhögskola ingå som individuell insats. Etableringskurs på folkhögskola är ett regeringsuppdrag till Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet som pågått sedan 2014.

25 Uppgifter om utbildningsbakgrund saknas för 48 procent av deltagarna. Därför redovisas inga sådana uppgifter här.

FAMN – Folkhögskola som arena för metodutveckling med nyanlända

Folkbildningsrådet drev under perioden 2019–2021 projektet *Folkhögskola som arena för metodutveckling med nyanlända* (FAMN), med stöd av ESF-rådet. Projektet genomfördes tillsammans med fem folkhögskolor och involverade drygt 220 deltagare och ett 40-tal lärare och studie- och yrkesvägledare. De flesta deltagarna var män mellan 20 och 23 år, med mycket kort skolbakgrund.

Syftet med FAMN-projektet var att ta fram, kvalitetssäkra och sprida modeller och metoder för att unga nyanlända i större utsträckning ska kunna fullfölja behörighetsgivande studier på folkhögskola. Projektet pågick i fem terminer och de flesta deltagarna påbörjade sina studier på allmän kurs, grundskolenivå.

FAMN utmynnade i ett 100-tal metoder och berättelser.[26] Utvärderingen av projektet visade bland annat hur folkhögskolans pedagogik och folkbildande arbetssätt fungerar för grupper som det reguljära utbildningssystemet har svårt att klara av.[27]

Pandemin och övergången till distansundervisning påverkade deltagarna negativt – de flesta hade stort behov av individuellt stöd och av en fungerande studiemiljö utanför skolan. Projektet kunde dock slutföras, inte minst beroende på att folkhögskolorna ordnade coronasäkrade aktiviteter för deltagarna.

SFI vid folkhögskola och studieförbund

Många studieförbund och folkhögskolor erbjuder svenska för invandrare, SFI. Det gör de på uppdrag, på entreprenad eller – för folkhögskolornas del – som anordnare eller huvudman.[28]

SE TABELLBILAGA:

***Tabell F 2e**. Deltagare i Etableringskurs 2019–2021. Andel (procent).*

***Tabell F 2f**. Deltagare i Svenska från dag ett 2019–2021. Andel (procent).*

***Tabell F 6h.** Nybörjare i allmän kurs 2021. Jämförelse med övriga deltagare i allmän kurs. Andel (procent).*

26 Folkbildningsrådet (2021). *Utrikes födda på folkhögskola. Metoder och berättelser*.

27 Under FAMN-projektet har även en modell för metodutveckling utvecklats, där de viktigaste komponenterna är förändringsteori, kollegialt lärande och systematisk dokumentation.

28 Studieförbund och folkhögskolor kan i vissa fall erbjuda svenska för invandrare, sfi, på entreprenad av kommun. Om utbildningen genomförs på entreprenad utan egen betygsrätt är det rektor i den kommunala vuxenutbildningen som utfärdar betyg. Folkhögskolan kan även bedriva utbildning som motsvarar SFI med egen betygsätt beslutad av Skolinspektionen. Den senare formen är vanligast.

Folkbildning i hela landet

Folkhögskolan i alla regioner

Folkhögskolorna erbjöd långa kurser i samtliga regioner och i 151 av landets kommuner under 2021.

Under senare år har folkhögskolans deltagare i allmän och särskild kurs blivit fler framför allt i landets så kallade större städer, men även i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.[29] I Stockholmsområdet var det 22 folkhögskolor som erbjöd långa kurser under 2021, i Göteborg 17 folkhögskolor och i Malmö 19.

Den här utvecklingen har lett till att 72 procent av deltagarna i allmän kurs och 63 procent av deltagarna i särskild kurs under 2021 återfanns i storstäder, större städer eller i städernas omgivande pendlingskommuner.[30]

Andelen deltagare i relation till befolkningens storlek var dock ungefär lika stor i alla kommuntyper.

Filialer bidrar till geografisk spridning

Under 2021 fanns 154 folkhögskolor och sammanlagt 173 filialer i landet, totalt 327 folkhögskoleenheter. Det betyder att antalet filialer var fler än antalet folkhögskolor. 86 av folkhögskolorna rapporterade att de hade en eller flera filialer.

I en enkät som Folkbildningsrådet skickade till folkhögskolorna 2020 angav skolorna flera skäl till att starta filialer. Vanligast var att man velat komma nära specifika målgrupper. Andra skäl handlade om speciella behov i

29 Kommungruppsindelning 2017 (Sveriges Kommuner och Landsting, SKR):
– *storstad:* kommun med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten
– *större stad:* kommun med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten
– *mindre stad/tätort:* kommuner med minst 15 000 men mindre än 40 000 invånare i den största tätorten
– *landsbygdskommun:* kommun med mindre än 15 000 invånare i den största tätorten och lågt pendlingsmönster
– *landsbygdskommun med besöksnäring:* landsbygdskommun med minst två kriterier för besöksnäring
– *pendlingskommun:* kommun där en relativt stor andel av befolkningen pendlar i sitt arbete till storstad/större stad/mindre stad/tätort eller till storstadsnära kommun.

30 I ett längre perspektiv, sedan 2016, har andelen deltagare i allmän kurs ökat med 8 procent i storstäderna och minskat med 14 procent i landets större städer, och i särskild kurs ökat med 47 procent i storstäderna och minskat med 1 procent i de större städerna. De nya utbildningsplatser som folkhögskolan tillförts 2013–2018 ser ut att ha skyndat på ökningen. Många av de nya platserna har tillkommit i och omkring landets storstäder och större städer.

DIAGRAM 4.

Folkhögskolor och filialer. Spridning i landet 2021.

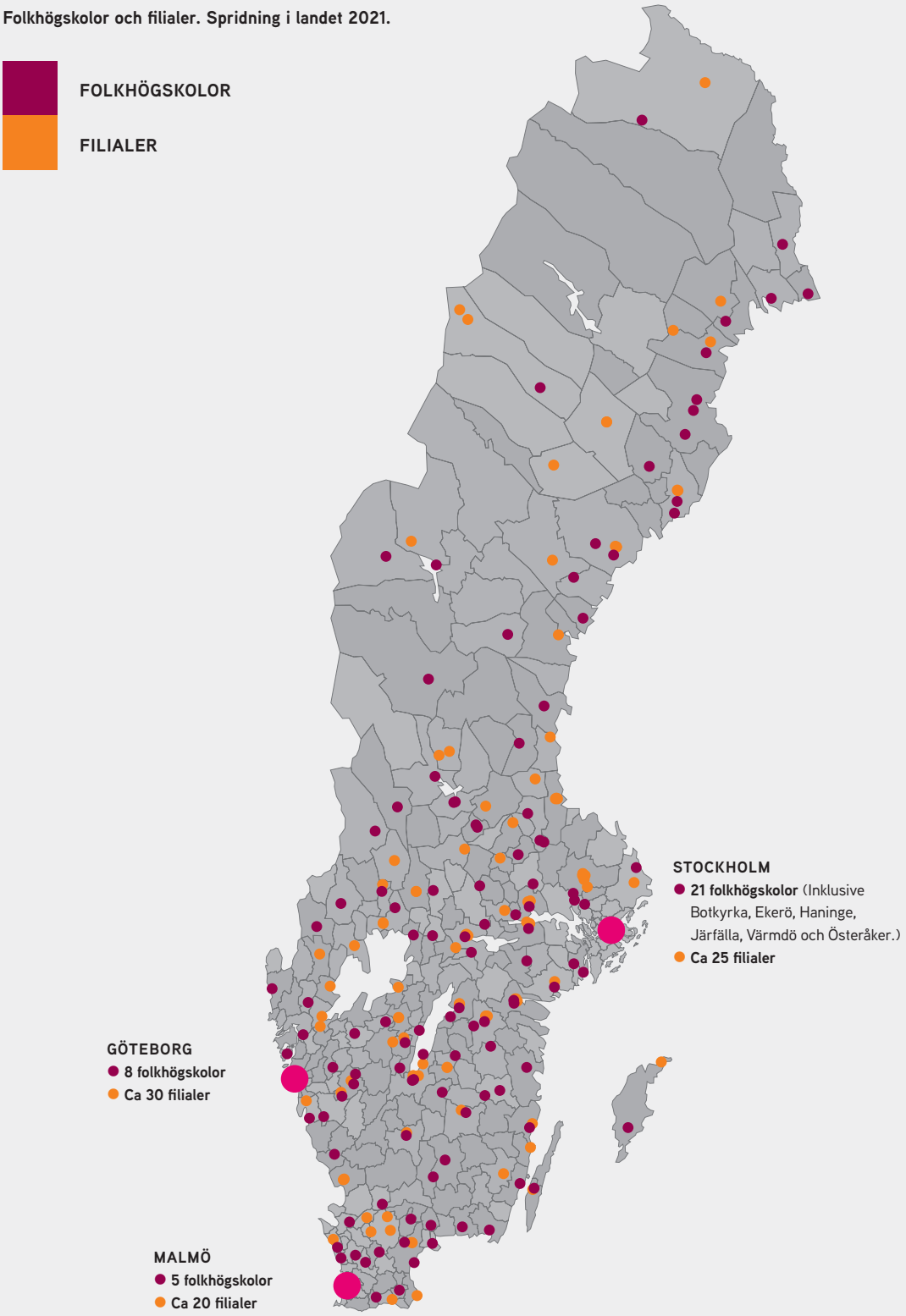

området eller om att kurserna var knutna till ett specifikt områdesarbete. Ekonomiska motiv var ovanliga.

Coronapandemin – folkhögskolornas geografiska spridning
Folkhögskolorna erbjöd långa kurser i fem kommuner färre 2021 jämfört med 2019, och jämfört med 2020 rapporterade man tre färre filialer.

Andelen deltagare i allmän kurs i och omkring landets större städer och storstäder har ökat under pandemin, från 66 procent under 2019 till 72 procent 2020, samtidigt som andelen deltagare i landsbygdskommunerna minskat från 11 till 9 procent. Även inom särskild kurs har andelen deltagare i landsbygdskommunerna minskat något, från 13 till 11 procent.

SE TABELLBILAGA:
Tabell F 3a. *Deltagare i allmän kurs i olika kommungrupper 2021. Andel (procent).*
Tabell F 3b. *Deltagare i särskild kurs i olika kommungrupper 2021. Andel (procent).*
Tabell F 3c. *Deltagare i allmän kurs och särskild kurs i relation till befolkningen i olika kommungrupper 2021. Antal (N) och andel (procent).*

Studieförbunden i alla kommuner

Landets tio studieförbund hade under 2021 sammanlagt 136 lokala avdelningar. Dessa anordnade studiecirklar i hela landet, i samtliga 290 kommuner:

- tre studieförbund fanns i fler än 250 kommuner
- sju studieförbund fanns i 242/215/178/142/122/113/21 kommuner vardera.

På många håll är utbudet omfattande. I 55 kommuner fanns nästan alla studieförbund representerade. Här erbjöd 9 eller 10 av studieförbunden studiecirklar under 2021.

Under 2021 fanns 71 procent av studieförbundens cirkeldeltagare i landets storstäder och större städer med tillhörande pendlingskommuner, och 8 procent i landsbygdskommunerna.

Samtidigt varierade andelen cirkeldeltagare i relation till befolkningens storlek mellan olika kommungrupper. Störst var andelen i eller omkring landets landsbygdskommuner.

På regional nivå, per län, varierade andelen deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet från 4 procent (Stockholms län) till 9 procent (Västerbottens län, Gotlands län).

Coronapandemin – studieförbundens geografiska spridning
Under coronapandemin har studieförbundens geografiska spridning förändrats. Fortfarande erbjuder man verksamhet i samtliga kommuner, men alla studieförbunden erbjuder studiecirklar i färre kommuner 2021 jämfört med 2019, en minskning med mellan 5 och 66 kommuner per studieförbund. I många kommuner är numera färre studieförbund än tidigare verksamma.

Sedan 2019 har andelen cirkeldeltagare i och omkring storstäderna och de större städerna ökat något.

SE TABELLBILAGA:
Tabell S 3a. *Cirkeldeltagare i olika kommungrupper 2021. Andel (procent).*
Tabell S 3b. *Deltagare i annan folkbildningsverksamhet i olika kommungrupper 2021. Andel (procent).*
Tabell S 3c. *Cirkeldeltagare i relation till befolkningen i olika kommungrupper 2021. Antal (N) och andel (procent).*
Tabell S 3d. *Deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet (sammanräknade) per län 2021. Antal (N) och andel av befolkningen (procent).*

Folkbildningen skapar möten och mötesplatser

En grundläggande förutsättning för en levande demokrati är att det finns platser där människor kommer samman, lär känna varandra och kan prata med varandra. Mötesplatser har inte bara betydelse för dem som vistas där, utan även i området där de finns. Här bidrar de till trygghet, stabilitet och sammanhang. I och med att folkbildningen finns i hela landet utgör den även ett rikstäckande nätverk av mötesplatser.

Ett rikstäckande nätverk av mötesplatser

Folkbildningen utgör ett rikstäckande nätverk av mötesplatser. Studieförbunden erbjöd totalt nästan 250 000 arrangemang och folkhögskolorna rapporterade cirka 11 450 olika kurser. Alla dessa arrangemang är också mötesplatser. Vissa innebär att deltagarna möts vid ett enda tillfälle, i andra ses man någon gång i veckan under veckor eller månader, och i ytterligare andra ses deltagarna återkommande i flera år och i princip dagligen.

- Utöver dessa organiserade verksamheter sker även möten mellan och i anslutning till kurser, cirklar, kulturprogram och andra arrangemang.

Studieförbundens mötesplatser och möten

Studieförbunden som mötesplatser

Studieförbundens studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram äger rum spritt i samhället och för det mesta i nära kontakt med andra civilsamhällesorganisationer. Studieförbunden har inte självklart egna lokaler att hålla till i. Alla stu-

DIAGRAM 5.

Andel (procent) av befolkningen som deltog i studiecirkel 2021.

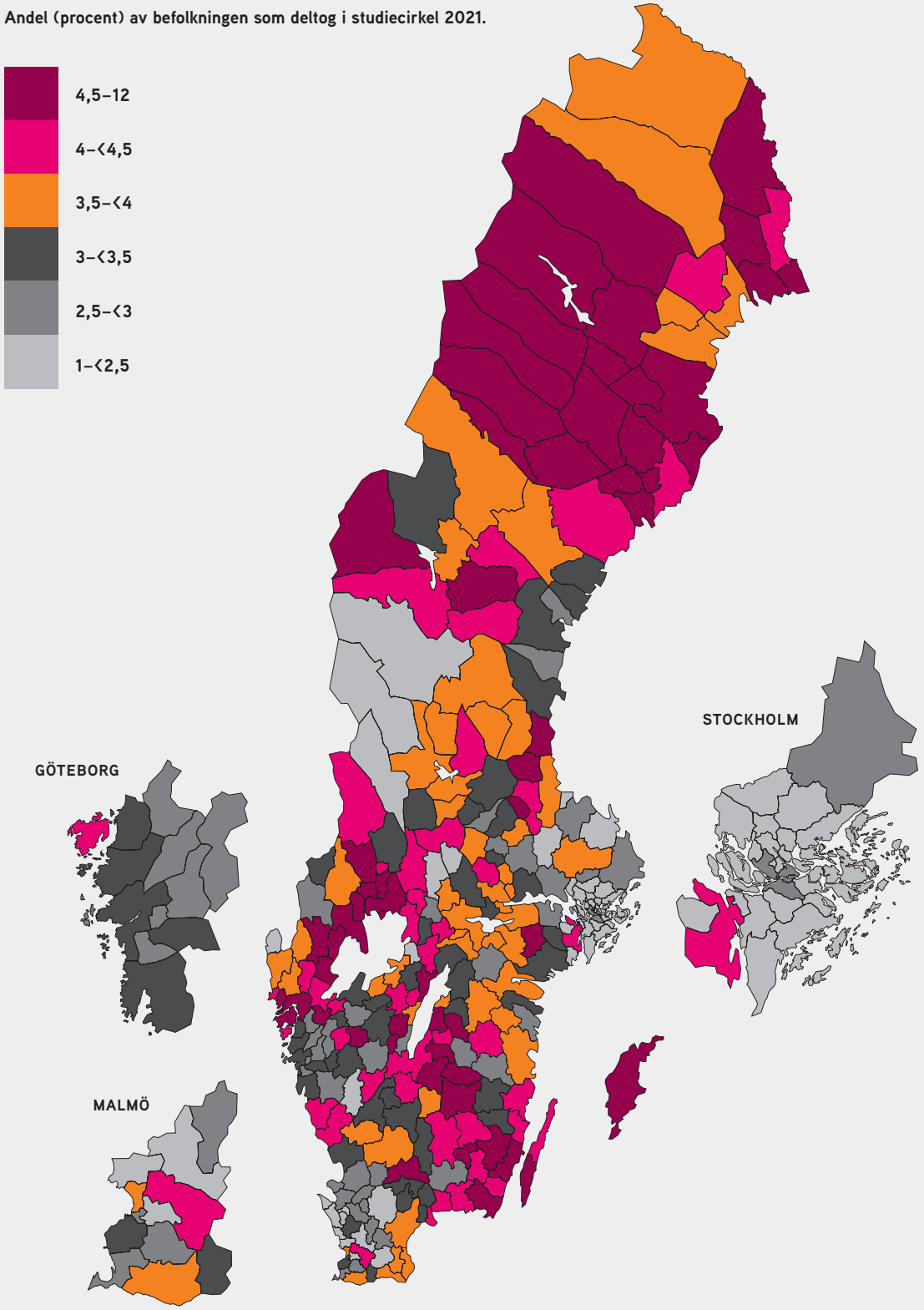

dieförbund har lokaler på vissa orter, men de flesta erbjuder mycket av sin verksamhet i lokaler som deras samarbetsparter står för.

Vanligt är också att studieförbunden arrangerar studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram i öppna lokaler som man delar med andra, till exempel i kulturhus, verkstäder för konsthantverk och liknande.

Möten i studiecirklarna

I många studiecirklar blandas deltagare med olika erfarenheter och förutsättningar. Av deltagarna i Folkbildningsrådets cirkeldeltagarpanel 2021 uppgav till exempel 61 procent att de under det senaste året lärt känna nya människor som de har diskuterat aktuella samhällsfrågor med, och 58 procent att de under det senaste året lärt känna nya människor som var födda i andra länder än de själva. [31]

På andra håll sker en uppdelning och resultatet blir mer homogena grupper. I första hand sker då en uppdelning efter kön och födelseland:

- Under 2021 var 50 procent av cirklarna i princip enkönade. I dessa fanns antingen högst 10 procent kvinnliga deltagare (25 procent av cirklarna) eller högst 10 procent manliga deltagare (25 procent av cirklarna).
- I 70 procent av cirklarna möttes knappast utrikes och inrikes födda deltagare. I dessa fanns antingen högst 10 procent inrikes födda deltagare (13 procent av cirklarna) eller högst 10 procent utrikes födda deltagare (57 procent av cirklarna).[32]
- I 21 procent av cirklarna hade nästan alla deltagare – 91–100 procent – liknande utbildningsbakgrund, oftast eftergymnasial utbildning.[33]
- I 33 procent av cirklarna hörde nästan alla deltagare – 91–100 procent – till samma åldersgrupp, oftast 65 år eller äldre.[34]

Det finns olika förklaringar till varför vissa cirklar blir mer homogena än andra. En har att göra med vilken typ av cirkel det handlar om. En så kallad *kamratcirkel* består av en grupp personer som själva tar initiativ till att starta en studiecirkel, här känner deltagarna varandra redan innan. Och i *föreningscirklar* som arrangeras i nära samarbete med organisationer inom föreningslivet deltar i första hand personer som sökt sig till föreningarna utifrån gemensamma behov och intressen.[35]

Deltagarsammansättningen har också att göra med cirkelns ämne:

- Vanligaste ämnen bland kvinnor 2021 var *husdjursskötsel, körsång* och *annan utbildning i religion*, medan männens vanligaste ämnen var *improvisatorisk musik, annan utbildning i religion* och *sång och musik i grupp*.
- Vanligaste ämnen bland inrikes födda deltagare var *improvisatorisk musik, husdjursskötsel* och *körsång*, medan de utrikes födda deltagarnas vanligaste ämnen var *annan utbildning i religion, svenska som främmande språk* och *improvisatorisk musik*.
- Vanligaste ämnen bland deltagare med eftergymnasial utbildning var *improvisatorisk musik, husdjursskötsel* och *körsång*, medan vanligaste ämnen bland deltagare med högst grundskola eller motsvarande var *annan utbildning i religion, improvisatorisk musik* och *övrigt konsthantverk*.
- Vanligaste ämnen bland deltagare som var 65 år och äldre var *övrigt konsthantverk, körsång* och *vävning*, medan vanligaste ämnen bland deltagare i åldern 20–24 år var *improvisatorisk musik, annan utbildning i religion* och *husdjursskötsel*.

SE TABELLBILAGA:
***Tabell S 5b**. Vanligaste ämnesval i studiecirkel inom olika deltagargrupper 2021. Andel av grupp (procent).*
***Tabell S 5c**. Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Humaniora 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent).*
***Tabell S 5d.** Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Konst, musik och media 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent).*
***Tabell S 5e**. Cirkeldeltagare inom ämnesområdena Musik och Improvisatorisk musik 2021. Andel (procent).*

31 Motsvarande siffror för befolkningen var 51 procent (*lärt känna nya människor, diskuterat samhällsfrågor*), respektive 43 procent (*lärt känna nya människor från annat land*). Folkbildningsrådets cirkeldeltagarpanel är upprättad i samarbete med Novus, som ansvarar för administration och genomförande av undersökningarna. Panelen omfattar nästan 11 000 cirkeldeltagare från samtliga tio studieförbund. Vissa av de frågor som ställs i cirkeldeltagarpanelen ställs även till Novus så kallade Sverigepanel, för att det ska vara möjligt att jämföra cirkeldeltagarnas svar med befolkningen i stort.

32 Utrikes födda är inte en homogen grupp. Det är troligt att det i cirklar och folkhögskolekurser som domineras av utrikes födda deltagare sker möten mellan människor från olika länder, även om ingen eller få av dessa är födda i Sverige.

33 Utbildningskategorierna är: högst grundskola; gymnasium kortare än tre år; treårigt gymnasium; eftergymnasiala studier.

34 Ålderskategorierna är: 17 år och yngre; 18–19 år; 20–24 år; 25–44 år; 45–64 år; 65 år och äldre.

35 Den tredje typen av studiecirklar kallas *programcirklar* eller *annonserade cirklar* och ingår i studieförbundets annonserade utbud.

***Tabell S 7**. Kategorier av cirkeldeltagare vid olika studieförbund 2021. Största och minsta andel samt median (procent).*

Folkhögskolornas mötesplatser och möten

Folkhögskolorna som mötesplatser

Folkhögskolorna fungerar på många sätt som smältdeglar som samlar deltagare med olika bakgrund, förutsättningar och erfarenheter.

Folkhögskolornas kurser är koncentrerade till specifika miljöer – skolor och filialer – och de människor som rör sig där eller i närheten. Inom folkhögskolan samlas deltagarna i en skolbyggnad, i de långa kurserna ibland under flera år. Deltagarna träffas i klassrummen, möter andra grupper som studerar på samma skola och interagerar med samhället runt omkring med folkhögskolan som bas.

Folkhögskolans deltagare på filial

Många av landets folkhögskolor erbjuder kurser både vid en ”huvudskola” och vid en eller flera filialer i samma eller i annan kommun. Det rör sig för det mesta om folkhögskolor som finns på landsbygden som öppnar filial i en stad eller tätort. Under 2021 studerade 17 procent av deltagarna i allmän kurs och 14 av deltagarna i särskild kurs vid filial i annan kommun än huvudskolan.[36] Det är ungefär samma andelar som 2019.

I allmän kurs såg deltagargrupperna olika ut vid filialer och huvudskolor. Vid filialerna studerade förhållandevis fler kvinnor, fler utrikes födda deltagare och fler med eftergymnasial utbildning, jämfört med deltagarna i allmän kurs vid en huvudskola. Medelåldern var högre än bland huvudskolornas deltagare och relativt många av filialernas deltagare studerade på grundskolenivå.

I särskild kurs var skillnaderna mellan deltagare vid filial och huvudskola små.[37]

Folkhögskolans deltagare på internat

76 av folkhögskolorna erbjöd internatplatser för deltagare i allmän kurs 2021, och 85 folkhögskolor erbjöd internat för deltagare i särskild kurs. De flesta av dessa skolor finns på landsbygden. Totalt bodde ungefär 5 procent av deltagarna i allmän kurs på internat, jämfört med 11 procent av deltagarna i särskild kurs. Jämfört med 2019 innebär det en oförändrad andel i särskild kurs, och en minskning med 2 procent i allmän kurs.

Av deltagarna i allmän och särskild kurs på internat var förhållandevis många män, inrikes födda och i åldern 18–24 år, jämfört med övriga deltagare i allmän och särskild kurs. Få var äldre än 45 år. Inom allmän kurs var det betydligt fler av deltagarna på internat som läste på gymnasienivå jämfört med övriga deltagare i allmän kurs, och färre som läste på grundskolenivå.

SE TABELLBILAGA:
***Tabell F 4a**. Deltagare i allmän kurs och särskild kurs vid filial 2021. Jämförelse med deltagare vid huvudskola. Andel (procent).*
***Tabell F 4b.** Deltagare i allmän kurs och särskild kurs som bor på internat 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent).*

Folkhögskolornas kurser som mötesplatser

I många av folkhögskolans kurser är deltagargrupperna heterogena, med deltagare som knappast skulle ha mötts utan folkhögskolan. Här äger många gränsöverskridande möten rum.

I andra kurser sker en uppdelning. Enstaka kurser samlar deltagargrupper som är homogena i olika avseenden. Inom de behörighetsgivande allmänna kurserna var det 2021 i första hand deltagarnas födelseland som slog igenom:

- I 45 procent av de allmänna kurserna möttes knappast inrikes och utrikes födda deltagare. I dessa fanns antingen högst 10 procent utrikes födda deltagare (25 procent av kurserna) eller högst 10 procent inrikes födda deltagare (35 procent av kurserna).
- 12 procent av de allmänna kurserna var i princip enkönade. I dessa fanns antingen högst 10 procent kvinnor (3 procent av kurserna) eller högst 10 procent män (25 procent av kurserna).
- I 22 procent av de allmänna kurserna hade nästan alla deltagare – 91–100 procent – liknande utbildningsbakgrund (högst grundskola eller motsvarande).
- I 5 procent av de allmänna kurserna hörde nästan alla deltagare – 91–100 procent – hemma i samma åldersgrupp.

36 Folkbildningsrådets statistik över folkhögskolans filialer omfattar sedan 2018 filialer och kurser i andra kommuner än den kommun där huvudskolan är placerad.

37 Folkbildningsrådet genomförde hösten 2020 en enkätundersökning som handlade om folkhögskolornas filialer och utlokaliserade verksamheter. Undersökningen avsåg filialer i samtliga kommuner och genomfördes för att skapa en totalbild över antalet filialer i landet, som ett komplement till Folkbildningsrådets årliga insamling av verksamhetsstatistik som bara avser filialer i andra kommuner än huvudskolan. Undersökningen visade att de vanligaste kurskombinationerna på filialerna är allmän kurs tillsammans med studiemotiverande folkhögskolekurs, svenska från dag ett, etableringskurs, respektive med särskild kurs. Vid lite drygt 60 procent av filialerna erbjuds bara en kurstyp, oftast särskild kurs.

Också i de särskilda kurserna var det relativt vanligt att deltagarna delades upp efter födelseland:

- I 63 procent av de särskilda kurserna möttes knappast utrikes och inrikes födda deltagare. I dessa fanns antingen högst 10 procent utrikes födda deltagare (54 procent av kurserna) eller högst 10 procent inrikes födda deltagare (9 procent av kurserna).
- 31 procent av de särskilda kurserna var i princip enkönade. I dessa fanns antingen högst 10 procent kvinnor (6 procent av kurserna) eller högst 10 procent män (26 procent).
- I 15 procent av de särskilda kurserna hade nästan alla deltagare – 91–100 procent – liknande utbildningsbakgrund.
- I 10 procent av de särskilda kurserna hörde nästan alla deltagare – 91–100 procent – hemma i samma åldersgrupp.

Olika kursinriktningar attraherar olika deltagargrupper. I folkhögskolans eftergymnasiala yrkesutbildningar deltog till exempel förhållandevis många män, utrikes födda deltagare, deltagare i åldern 25–44 år och framför allt många deltagare med funktionsnedsättning, jämfört med övriga inriktningar inom särskild kurs.

I de särskilda kurserna med estetisk inriktning deltog förhållandevis få utrikes födda deltagare, och många i åldersgruppen 20–24 år, jämfört med inom övriga kursinriktningar. Variationen mellan olika estetiska kurser var stor, med exempelvis en stor andel män i musikkurserna och jämförelsevis hög medelålder i kurser inriktade mot slöjd och konsthantverk.

SE TABELLBILAGA:
***Tabell F 5b**. Deltagare i särskild kurs med estetisk inriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Andel (procent).*
***Tabell F 5c**. Deltagare i särskild kurs med yrkesinriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Antal (N) och andel (procent).*
***Tabell F 7.** Kategorier av deltagare i allmän och särskild kurs vid olika folkhögskolor 2021. Minsta och största andel samt median (procent).*

Folkbildningens pedagogik och pedagoger

Demokratin utvecklas inte bara för att människor träffas och pratar med varandra, lika viktigt är hur man samtalar. Ett demokratiskt samhälle vilar på demokratiska samtal, det vill säga på ett öppet, gemensamt, och ständigt pågående menings- och kunskapsutbyte. Demokratiska samtal utgör grunden i folkbildningens pedagogik och folkbildningens pedagoger är centrala för att de demokratiska samtalen ska äga rum.

Folkbildningens demokratiska samtal

Ett myller av samtal med gemensam grund

Folkbildningens samtal ser väldigt olika ut. De äger rum i folkhögskolans långa och korta kurser, i kulturprogram, föreningscirklar, kamratcirklar och annonserade cirklar, och i annan folkbildningsverksamhet. Vissa förs i klassrum eller föreningslokaler med böcker och annat studiematerial som grund, andra äger rum i replokaler, ateljéer, vid föreläsningar eller utomhus. Vissa handlar om språk, föreningskunskap eller samhällskunskap, medan många andra handlar om kultur och kulturutövande. Vissa syftar till yrkeskunskaper eller behörigheter, andra är en del av deltagarnas samhälls- och föreningsengagemang. Ganska många handlar om deltagarnas fritidsintressen och vilja till självförverkligande.

Det är ett myller av samtal som i grunden vilar på samma pedagogiska utgångspunkter.

Ömsesidig respekt och jämlikhet är grundläggande förutsättningar. Alla förväntas bidra aktivt. Deltagarna ska ha utrymme att ”provtänka” och ”provprata”: lyfta, vrida, vända och testa sina kunskaper, idéer och värderingar i samtal med andra. Samtalens form är central – dialog hellre än debatt och insikter före åsikter.

Ytterligare ett kännetecken är inflytande. I studiecirklar, kurser och andra arrangemang ska deltagarnas erfarenheter och behov avgöra upplägg och innehåll.

Ofta möts deltagarna återkommande under lång tid, i veckor, terminer eller år. Långsamheten och långsiktigheten ger var och en utrymme för eftertanke, lärande och att ompröva sina åsikter och värderingar.

Folkbildningens samtal och pedagogik analyseras i undersökningar bland folkhögskolornas och studieförbundens deltagare.[38]

Coronapandemin – digitala samtal på distans

Coronapandemin innebar under 2020 och 2021 att studieförbund och folkhögskolor behövde ställa om sina cirklar, kurser och kulturprogram till folkbildning på digital distans, eller till olika blandformer av när- och distansverksamhet.

38 Se till exempel Folkbildningsrådet (2021). *Ett engagerande mikrokosmos*; Folkbildningsrådet (2020). *Cirkelns betydelser*; Martin Hugo, Joel Hedegaard & Cecilia Bjursell (2019). *Folkhögskolan som inkluderande miljö för deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar;* Novus (2020). Cirkeldeltagarundersökning juni 2020.

DIAGRAM 6.

Betydelsen av cirkeldeltagande. Deltagarpanel 2021. Ordmoln.

Gemenskap
Kunskap
Nya
Intresse
Mig
Bra
Jag
Utvecklande
Utveckling
Trevligt
Lärande
Ledare
Andra
Människor
Insikt
Erfarenhet
Till
Kul
Den
Lärorikt
Glädje
Vi
Roligt
Vänner
Nytt
Socialt
Träffa
Samvaro
Engagemang
Deltagare
Samtal
Lärt
Mycket
Givand
Gav
Ett
Har
Ny
Rolig
Min
Som
Lärde
Trevliga
Musik
En
Social
Mer
Vänskap
Inspirerande
Stimulerande
Intressanta
Kreativitet
Kreativt
Förståelse
Hälsa
Ämne
Lärorik
Trevlig
Ökad
Ut
Ar
Lite
Mina
Intressen
Kreativ
Alla
Utbyte
Ger
Kunnig
Fick
Göra
Möten
Motion
Delaktighet
Kontakt
Samarbete
Diskussion
Deltagarna
Kamratskap
Träffa
Väl
Idéer
Inte
Utmanande
Hantverk
Tankar
Stimulans
Avkopplande
Frågor
Spännande
Tillit
Sig
Får
Fått
Mej
Cirkeln
Tillsammans
Prata
Olika
Vyer
Samma
Vad
Livet
Ta
Skratt
Dela
Möjlighet
Teknik
Engagerande
Bättre
Ledaren
Gett
Liv
Hur
Engagerad
Trivsel
Delat
Asikter
Spela
Finns
Gemensamt
Utvecklad
Utvecklat
Nyfikenhet
Utmärkt
Utmaning
Lärdom
Likasinnad
Litteratur
Gott
Fika
Cirkelledare
Skapa
Höll
Mm
Gjorde
Kursledare
Under
Engagemanget
Nu
Ideer
Oro
Omtanke
Humor
Informativ
Rörelse
Något
Kunde
Delande
Zoom
Vara
Möjligt
Upplägg
Utvecklingen
Relevant
Tider
Förberedd
Eget
Hitta
Allt
Natur
Pedagogisk
Meningsfull
Kommunikation
Omsorg
Gör
Ok
Ju
Lär
Lär
Tankeväckande
Föreläsare
Praktisk
Lyssna
Sin
Tider
Oppna
Tak
Stor
Lärandet
Egen
Intresserad
Kursen
Ökade
Omstrukturera
Dans
Intryck
Träning
Material
Händerna
Upptäckt
Ganska
Trivsamt
Gärna
Lätt
Lätt
Lätt

deltagarna i kulturprogram 2021.[39] Det är en kraftig höjning jämfört med 2019 då andelarna var nästan obefintliga.[40]

Deltagarna i distanscirklar skiljde sig på flera sätt från dem som deltog i cirklar med fysiska sammankomster. Andelen män och framför allt utrikes födda var större bland dem som deltog på distans. Distansdeltagarna hade i genomsnitt även längre utbildning än andra och medelåldern var väsentligt lägre. Framför allt var andelen deltagare som var 65 år eller äldre mindre på distans (16 procent) jämfört med cirklar med fysiska sammankomster (41 procent). Även andelen cirkeldeltagare med funktionsnedsättning var mindre på distans – 1 procent – jämfört med övrig verksamhet – 4 procent.

Folkhögskolans kurser och deltagare på distans

Ungefär 7 procent av deltagarna i allmän kurs och 41 procent av deltagarna i särskild kurs studerade på distans under 2021. Det var en kraftig minskning i båda kursformerna jämfört med 2020, som innebar att andelarna nästan var tillbaka på 2019 års nivåer. Antalet folkhögskolor som erbjöd distanskurser under 2021 var 133, vilket var fyra skolor färre än 2019.[41]

Innan pandemin hade andelen distansstuderande inom framför allt särskild kurs ökat under ett antal år.

Bland deltagarna som läste långa kurser på distans 2021 var jämförelsevis många inrikes födda och i yrkesverksam ålder. Relativt få hade en funktionsnedsättning. I särskild kurs var utbildningsnivån tydligt högre bland dem som läste på distans, och av deltagarna i allmän kurs som läste på distans var det många som studerade på gymnasienivå.

39 Respektive studieförbunds andel distanstimmar av alla studieförbundets studietimmar/cirkel varierade mellan 3 och 75 procent.

40 Enligt Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor kan studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram genomföras genom fysiska sammankomster, på distans eller i kombination. För att möta de förändrade förutsättningar som coronapandemin innebar, införde Folkbildningsrådet under 2020 tillfälliga bidragsvillkor som i huvudsak innebar att studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet dessutom har kunnat genomföras *asynkront* – alltså att deltagarna inte behöver delta samtidigt. Denna förändring bedömdes dock senare som mindre nödvändig och togs därför bort inför 2021.

41 För att möta de förändrade förutsättningar som coronapandemin innebar, har Folkbildningsrådet under 2020 och 2021 infört tillfälliga bidragsvillkor som innebär att såväl folkhögskolornas ordinarie kursverksamhet som de särskilda insatserna kan bedrivas på distans.

SE TABELLBILAGA:

Tabell S 4b. *Studieförbundens deltagare och arrangemang på distans 2019–2021. Jämförelser med övriga deltagare och arrangemang. Antal (N) och andel (procent).*

Tabell S 4c*. Deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet som läser på distans 2021. Jämförelse med deltagare som ej läser på distans eller som har deltagit i båda typerna av verksamhet. Andel (procent).*

Tabell F 4c. *Deltagare i allmän och särskild kurs som läser på distans 2021. Jämförelse med deltagare som ej läser på distans. Andel (procent).*

Tabell F 4d. *Deltagare i allmän och särskild kurs som läser på distans, kurser omställda till distans på grund av pandemin (2020), respektive ej på distans 2019–2021. Andel (procent).*

Folkbildningens pedagoger

Förändrade krav på folkhögskolans lärare

Inom folkhögskolan har förutsättningarna för lärarnas arbete förändrats under den senaste tioårsperioden, i takt med att deltagargrupperna ändrats. I Folkbildningsrådets rapport *Att vara folkhögskollärare* beskrivs redan 2013 hur utvecklingen under 2000-talet har lett fram till en delvis annorlunda lärarroll framför allt inom allmän kurs. Arbetsbelastningen har ökat, tillsammans med behoven av handledning, individualisering och special- och socialpedagogiska insatser, och kurativt stöd.

Resultaten bekräftas i Folkbildningsrådets uppföljning av lärarnas arbetssituation och kompetenser som genomfördes 2017. Vid de uppföljningsbesök som genomfördes 2019 framhöll lärarna att antalet utrikes födda deltagare som varit en relativt kort tid i Sverige har ökat och därmed också behovet av undervisning i svenska som andraspråk, samt att fler deltagare än tidigare har mycket kort formell utbildning.

Coronapandemin och lärarrollen

Omställningen under coronapandemins första år innebar att folkhögskolans lärare plötsligt behövde hantera en ny arbetssituation med en myriad av tekniska verktyg och digitala plattformar – både för egen del och i mötet med deltagarna. Antalet deltagare som fick svårt med sina studier ökade och deras mående blev svårare att hantera på distans. I Folkbildningsrådets rapport *Folkbildning i coronatider. Sammanfattning och analys av åtta delstudier 2020* beskriver lärarna arbetet som mer arbets- och tidskrävande och mer tröttande än vanligt, ”som att vara ny på jobbet”. Och som mer frustrerande – ”vi jobbar mer men är sämre och lite mera ledsna”. Framför allt lärarna inom allmän kurs betonar den ökade arbetsbördan.

Arbetslaget förefaller ha spelat stor roll, både för hur omställningen upplevdes och för hur den rent praktiskt fungerade. Digitala eldsjälar fick en ny betydelse.

Lärarutbildade lärare

Folkhögskolorna bestämmer själva vilka pedagogiska kompetenser som lärarna ska ha. Under 2021 hade 72 procent av lärarna inom allmän kurs och 44 procent inom särskild kurs en lärarexamen, vilket är ungefär samma andelar som innan pandemin. 21 procent av lärarna hade examen från Folkhögskollärarprogrammet vid Linköpings universitet, medan 51 procent hade annan lärarutbildning.[42]

Andelen lärarutbildade inom allmän kurs är ungefär lika stor som inom Komvux och gymnasieskolan.

Cirkelledare – en blandad grupp av samhällsengagerade

Under 2021 rapporterade studieförbunden nästan 85 300 cirkelledare. Det betyder att nästan 1 procent av befolkningen över 13 år var aktiva som cirkelledare.

De flesta arbetar ideellt, cirkelledarskapet är en del av ledarnas samhällsengagemang. Många kommer från de föreningar som studieförbunden samarbetar med.[43] Under 2020 var bara 11 procent arvoderade. Det är en andel som varit i princip oförändrad sedan snart tio år tillbaka. Inom fyra av studieförbunden genomförde mer än 90 procent av cirkelledarna sina uppdrag utan arvode. I övriga studieförbund varierade andelen icke arvoderade mellan 64 och 88 procent.

Coronapandemin och cirkelledarens roll

I rapporten *Folkbildning i coronatider. Sammanfattning och analys av åtta delstudier 2020* (2021) beskrivs hur cirkelledaren fick en annan och mer framskjuten roll i cirklarna på distans – som mötesledare, stöd i användningen av tekniken, som pedagog för att få de digitala mötena att upplevas som folkbildningsmässiga och meningsfulla, och för att få interaktionen att fungera.

Distansformen hade, enligt cirkeldeltagarna, både för- och nackdelar för ledarskapet. Det gav till exempel mera begränsade möjligheter till enskild handledning och gjorde det svårare för ledaren att fördela ordet och göra alla delaktiga. Många uppskattade dock cirkelledarnas sätt att leda sammankomsterna, hitta kreativa och genomtänkta lösningar och underlätta med material som fungerar för distansstudier.

Cirkelledarutbildning

Varje cirkelledare ska vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning och ha den kompetens som krävs för att fullfölja uppdraget. I princip alla cirkelledare går en några timmar lång introduktionsutbildning. Utöver introduktionen erbjuder varje studieförbund cirkelledarutbildning. Omfattningen och upplägget ser olika ut. Under 2021 varierade studieförbundens respektive andel cirkelledare som genomgått grundläggande cirkelledarutbildning mellan 43 och 100 procent, med en median på 62 procent. Det är en höjning jämfört med 2018.

Folkbildning för egenmakt och aktivt medborgarskap

Samhällsengagerade medborgare både kännetecknar och är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle, och civilsamhället är en arena för detta aktiva medborgarskap. Här kan man som medborgare organisera sig, mobilisera för förändring och göra sin röst hörd. Den breda förankringen i det civila samhället gör det möjligt för folkbildningen att nå ut i landet och fånga upp många människors engagemang.

Folkhögskolan som engagerande mikrokosmos

Folkhögskolan som pedagogisk miljö syftar till trygghet, mod och självförtroende, som i sin tur gör att många deltagare kan komma vidare i livet och engagera sig i samhället. Det framgår av flera av Folkbildningsrådets undersökningar bland folkhögskolans deltagare, och av Statskontorets rapporter *Folkbildningen. En utvärdering utifrån syftena med statsbidraget* (2016) och *Folkbildning i tiden – en utvärdering utifrån syftena med statsbidraget* (2018).

Enligt rapporten *Ett engagerande mikrokosmos* (2021) är det totala ideella engagemanget bland folkhögskolans deltagare omfattande, likvärdigt med

42 I september 2021 påbörjade 12 folkhögskollärare utbildning för licentiatexamen inom den nystartade *Forskarskolan för folkhögskolans lärare*. Under fyra år kommer lärarna att ägna ena halvan av sin arbetstid åt forskarstudier och under den andra halvan arbeta på sin folkhögskola. Forskarskolan organiseras genom ett samarbete mellan Linköpings universitet (värduniversitet), Göteborgs universitet och Jönköping University.

43 I Folkbildningsrådets utvärdering *Cirkelledare – folkbildningens fotfolk och drivkraft* (2014) var nästan 94 procent av de undersökta cirkelledarna medlemmar i minst en förening, och 73 procent var medlemmar i fler än en.

befolkningen i stort och högt både i ett skandinaviskt och övrigt internationellt perspektiv. Speciellt anmärkningsvärt är den relativt höga omfattningen av engagemang hos deltagare på allmän kurs, menar författarna, med tanke på deras ofta mer bräckliga socioekonomiska betingelser. Det höga engagemanget bland kvinnor och utrikes födda deltagare beskrivs som ”extraordinärt”.

I rapporten identifierar författarna en infrastruktur av strukturer och arbetssätt som ”efterfrågar och drar deltagarna in i ett medborgerligt engagemang” (s. 6). Folkhögskolans deltagare känner sig accepterade och bekräftade, vilket ökar deras tro på sig själva och sin egen förmåga. Detta leder i sin tur till att de förmår att ta till sig undervisningen – ofta ett samhällsorienterat och praktiknära arbetssätt, som ger dem både möjligheter att upptäcka sin omvärld och träning att agera i denna. Till detta kommer att folkhögskolorna som mötesplatser erbjuder deltagarna många möjligheter att engagera sig i samhället och uppmuntrar dem att göra just det.

Folkhögskolornas huvudmän och föreningssamverkan

Under 2021 hade 112 av landets 154 folkhögskolor folkrörelser eller andra organisationer som huvudmän. Övriga folkhögskolor var offentligägda, med i första hand regioner som huvudmän.

Samtliga folkhögskolor, även de offentligägda, samverkar med lokala och regionala organisationer. I en sammanställning av folkhögskolornas årsredovisningar för 2015 kunde Folkbildningsrådet identifiera totalt cirka 850 föreningssamarbeten, de flesta tillsammans med fackliga organisationer (cirka 200), kristna samfund (cirka 100), kulturföreningar (100) och övriga (drygt 100). 24 skolor beskrev samarbeten med tio eller fler föreningar. De rörelseägda folkhögskolorna angav i genomsnitt fler samarbetsorganisationer än de offentligägda.[44]

Cirkelns betydelser för egenmakt och samhällsengagemang

I rapporten *Cirkelns betydelser. En studie om deltagare i studieförbundens studiecirklar 2019* (2020) skiljer författarna mellan tre olika betydelser av cirkeldeltagande:

- *individualistisk dimension* (betydelse för den individuella deltagarens bildningsresa)
- *social dimension* (betydelse för samhörighet, vänskap, sociala nätverk, gemenskap)
- *kompetensdimension* (betydelse för kunskaper och möjligheter för arbetsliv och föreningsliv).

De flesta deltagarna menar att den sociala dimensionen är avgörande. Cirkelns samhörighet, delaktighet och gemenskap får direkta effekter på deltagarnas personliga liv och fungerar som förutsättningar för det lärande som sker i cirkeln. [45]

I Folkbildningsrådets cirkeldeltagarpanel våren 2021 svarade 60 procent att de i och med sitt cirkeldeltagande fått större förståelse för andras åsikter och värderingar, hade blivit mer bekväma med att tala inför en grupp, hade blivit mer vana att föra fram sina åsikter och hade fått större vana att tänka kritiskt och ifrågasättande. Dessutom beskrev 46 procent av dem som deltog i undersökningen sig som delaktiga i samhällets utveckling och 71 procent ansåg att de kan påverka utvecklingen i Sverige, sin hemkommun eller i området där de bor. Cirkeldeltagarnas andelar var tydligt högre än i befolkningen i stort. [46] Ungefär 40 procent hade haft användning av studiecirkeln i en förening, medan 29 procent hade använt den i sitt grannskapsengagemang.

Studieförbundens samverkan med medlemsorganisationer och samverkansorganisationer

En stor majoritet av studieförbundens deltagare är medlemmar eller på annat sätt aktiva i de olika organisationer, nätverk eller andra grupper som respektive studieförbund samarbetar med. I den tidigare refererade undersökningen i Folkbildningsrådets cirkeldeltagarpanel uppgav till exempel 82 procent att de är engagerade i minst en förening.

Under 2021 redovisade studieförbunden centrala avtal med 214 medlemsorganisationer. Tillsammans svarar organisationerna för en tredjedel av studieförbundens verksamhet. Till dessa tillkommer en stor mängd organisationer, föreningar eller nätverk som man samarbetar med lokalt – minst cirka 10 000 lokala samarbetsaktörer enligt en skattning från

44 Sammanställningen bygger på uppgifter om föreningssamverkan som folkhögskolorna lämnat i sina årsredovisningar för 2015. Eftersom det här är uppgifter som folkhögskolorna inte har någon skyldighet att redovisa är sammanställningen ofullständig.

45 Liknande resultat om cirkeldeltagandets betydelser presenteras Folkbildningsrådets rapporter *Cirkeldeltagare från andra länder* (2017) och *Cirkeldeltagare efter 65 – livskvalitet och aktivt medborgarskap* (2014).

46 Motsvarande andelar för befolkningen var 23 procent *(delaktiga i samhällets utveckling)* och 47 procent *(påverka utvecklingen)*.

2016. [47] I Folkbildningsrådets statistik samlas dessa i kategorin ”fria grupper” där även studieförbundens musikverksamhet ingår. Verksamhet tillsammans med ”fria grupper” utgör ytterligare ungefär 65 procent av studieförbundens verksamhet.

Under senare år har villkoren för studieförbundens lokala arbete förändrats. Antalet lokalavdelningar har minskat från 830 till 136 under perioden 1997–2021. Den kraftigt minskade lokala organisationen innebär att befintliga avdelningar täcker större geografiska områden än tidigare, vilket har bidragit till att de flesta studieförbunden har blivit mer beroende av lokala samarbeten för att nå ut med sin verksamhet lokalt.

Studieförbunden är följaktligen starkast i de delar av landet, inom de grupper av befolkningen och inom de samhällsområden, där de har sina mest aktiva samarbetsparter.[48]

Människor utanför det civila samhället

I rapporten *Har alla samma möjlighet att delta i det civila samhället?* (2018) pekar MUCF på att deltagande i det civila samhället fungerar som en väg till inkludering och delaktighet i samhället. Och i rapporten *Mer engagemang? – Folkbildningen i det svenska civilsamhället* (2015) ser utvärderarna i sin tur folkbildningen som en av förklaringarna till varför det medborgerliga engagemanget i det svenska samhället har varit så omfattande och stabilt under många år.

I samma rapport beskriver författarna människors engagemang i det civila samhället som kumulativt: Den som deltar i folkbildning tenderar att också vara engagerad i ideellt arbete, och den som gör många insatser engagerar sig gärna ännu mer. En aktivitet i civilsamhället leder vidare till en annan.

Vilka är det då som inte ingår i den här positiva spiralen – det vill säga vilka är det som står utanför det civila samhället i dag?

I rapporten *Medborgerligt engagemang i Sverige 1992–2019* (2020) undersöker forskare från Ersta Sköndal Bräcke högskola vuxnas ideella arbete och man beskriver resultaten som en fråga om klass, tillit och tid. Här konstaterar man att i de grupper som aldrig arbetat ideellt är kvinnor och ensamstående personer med eller utan barn överrepresenterade. De som inte arbetar ideellt har dessutom i allmänhet kortare utbildning, de bor oftare i hyresrätt och är oftare utrikes födda. De är mindre politiskt aktiva, har något sämre självskattad hälsa och uttrycker lägre generell tillit än människor som engagerar sig (mycket) ideellt. I sin analys menar forskarna att den här gruppen har mindre resurser, svagare motivation och sämre tillgång till rekryterande nätverk. De vanligaste skälen till att de inte engagerat sig är att de inte haft tid eller att de aldrig blivit tillfrågade. Forskarna uppskattar att ungefär 15 procent av befolkningen aldrig kommer att göra några ideella insatser.

Folk utanför folkbildningen

I rapporten *En folkbildning i tiden – en utvärdering utifrån syftena med statsbidraget* (2018) framhåller Statskontoret att en gemensam utmaning för folkbildningen är att nå andra än sina traditionella målgrupper.

Som ett stöd i folkbildningens arbete för ökad mångfald genomförde Folkbildningsrådet registerstudien *Folk utanför folkbildningen – En studie om dem som inte deltar i studieförbundens verksamheter* (2017). I studien identifierades ett antal grupper som studieförbunden har särskilt svårt att nå:

- personer som inte är föreningsaktiva
- ensamstående kvinnor med barn
- boende i storstäderna (Stockholm, Göteborg och Malmö) och deras förorter:
  - män i de tre storstädernas förorter
  - ålderspensionärer i storstad, större städer och förorter
- personer med kort formell utbildning, respektive låg inkomst:
  - kvinnor över 65 år med enbart grundskola, respektive med en årsinkomst under 100 000 kr
  - medelålders män med enbart grundskola.

47 Ungefär 50 procent av de lokala föreningarna utgjordes av kulturföreningar (kulturfrågor), invandrarorganisationer (samhällskunskap, svenska/språk, föreningskunskap), respektive pensionärsföreningar (kulturfrågor). Inom ramen för det civila samhället, vid sidan av föreningarna, erbjöd studieförbunden även verksamhet tillsammans med lokala nätverk, lokala projektgrupper, lokala aktionsgrupper och andra organisationsformer. De här arrangemangen handlade ofta om asyl-, flykting- och integrationsfrågor.

48 Den geografiska spridningen påverkas även av studieförbundens olika storlek och ekonomiska och andra resurser.

Utbildnings- och bildningssyftet

FOLKBILDNINGSRÅDETS BEDÖMNING

Folkbildningen är en stark resurs för livslångt lärande. Många av framför allt folkhögskolans deltagare har kort utbildning och startar sin tid vid folkhögskolan relativt långt ifrån både vidare studier och arbetslivet.

Folkhögskolans utbildningskedjor, det vill säga sammanhållna system av kurser och insatser, är en unik tillgång som gör det möjligt för deltagarna att studera vidare inom folkhögskolan, successivt bygga på sina kunskaper och höja sin utbildningsnivå.

Folkhögskolans allmänna och särskilda kurser, och den studiemotiverande folkhögskolekursen, stärker deltagarnas förutsättningar till fortsatta studier och etablering på arbetsmarknaden. Särskilt på landsbygden kan cirkeldeltagande stärka deltagarnas förutsättningar för studier och på arbetsmarknaden.

Staten, landets regioner och kommuner behöver i större utsträckning ta folkbildningen i anspråk som resurs i samhällets kompetensförsörjning. Folkbildningen behöver arbeta systematiskt för att synliggöra och stärka sin roll i detta sammanhang.

I flera av städernas marginaliserade stadsdelar skapar i första hand studieförbunden mötesplatser som ger det lokala civilsamhället möjligheter att självorganisera sig och tillgodose befolkningens behov av kunskap och bildning. Detta är på många håll relativt nyetablerad verksamhet som innebär att studieförbunden når betydligt fler utrikes födda och kortutbildade deltagare än på andra håll

Folkbildning för livslångt lärande och arbete

Ju mer välutbildad och välinformerad befolkningen är desto fler är det som står för demokratiska värderingar och förhållningssätt. Ju mindre utbildningsklyftorna och skillnaderna i utbildningsnivå är desto mer jämlika är människors livschanser, och desto stadigare är den grund som demokratin vilar på. Möjligheten till livslångt lärande, att kunna utvecklas genom hela livet och finna förankring på arbetsmarknaden, är en demokratifråga.

Deltagare som står längre från utbildning och arbetsmarknad

Inom folkbildningen finns många unga och personer i yrkesverksam ålder som har mycket kort formell utbildning. I och med att arbetsmarknaden i Sverige generellt ställer höga krav på utbildning, och även av andra skäl, har dessa dessutom ofta svårare än andra att finna jobb och etablera sig på arbetsmarknaden.

Inom folkhögskolan

Under 2021 var andelen deltagare som studerade på *grundskolenivå* inom folkhögskolans allmänna kurs 26 procent, en tydlig minskning jämfört med 2019 – 32 procent. Av deltagarna på grundskolenivå hade 68 procent grundskola som högsta utbildning (63 procent 2019), och 85 procent var utrikes födda (84 procent 2019). 75 procent av dem var i åldern 20–44 år.

Inom den allmänna kursen rapporterades 35 procent av deltagarna ha en funktionsnedsättning 2019, inom särskild kurs 13 procent. I allmän kurs hade 68 procent av dessa deltagare högst grundskola eller motsvarande, och 96 procent var 18–44 år. I särskild kurs var motsvarande andelar 25 procent med högst grundskola och 81 procent som var 18–44 år gamla.

- Målgruppen för folkhögskolans *studiemotiverande kurs* är arbetssökande som varken har gymnasieexamen eller grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå. Av deltagarna i den studiemotiverande kursen 2021 var 71 procent utrikes födda, 65 procent hade grundskola eller motsvarande som högsta utbildning och 79 procent var 17–44 år gamla.
- *Etableringskurser* på folkhögskola genomförs av folkhögskolorna i samverkan med Arbetsförmedlingen lokalt. I etableringskurserna är samtliga deltagare utrikes födda och 74 procent är 17–44 år. Eftersom många av dessa deltagare saknas i SCB:s utbildningsregister går det inte att ange utbildningsnivån.

Projektet *Folkhögskola som arena för metodutveckling med nyanlända* (FAMN), som Folkbildningsrådet drev under perioden 2019–2021, involverade drygt 220 deltagare. De flesta var män i 20–23-årsåldern med mycket kort skolbakgrund.

SE TABELLBILAGA:

Tabell F 2a. *Deltagare i allmän kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent).*

Tabell F 2d. *Deltagare i Studiemotiverande folkhögskolekurs 2019–2021. Andel (procent).*

Tabell F 2e. *Deltagare i Etableringskurs 2019–2021. Andel (procent).*

Tabell F 6g. *Deltagare i allmän kurs och särskild kurs med funktionsnedsättning 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent).*

Inom studieförbunden

Under 2021 hade 15 procent av studieförbundens cirkeldeltagare och 11 procent av deltagarna i annan folkbildningsverksamhet grundskola som högsta utbildning. Det motsvarar nästan 75 000 deltagare.

Av cirkeldeltagarna rapporterades 4 procent – cirka 11 800 personer – ha en funktionsnedsättning. Motsvarande siffror inom annan folkbildningsverksamhet var 3 procent, ungefär 8 400 personer.

Studieförbunden anordnade under 2021 verksamhet – svenska från dag ett och vardagssvenska – för cirka 11 300 deltagare som var inskrivna i asylmottagandet i 102 kommuner. Samtliga deltagare var utrikes födda och i åldern 25–65 år.

SE TABELLBILAGA:

Tabell S 2a. *Cirkeldeltagare och deltagare i annan folkbildningsverksamhet 2019–2021. Jämförelse med befolkningen. Antal (N) och andel (procent).*

Tabell S 2b. *Deltagare i Vardagssvenska och Svenska från dag ett 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).*

Med folkbildningen till vidare studier

Utbildningskedjor inom folkhögskolan

Inom folkhögskolan utvecklas *utbildningskedjor*, det vill säga sammanhållna system av kurser och insatser som gör det möjligt för deltagarna att studera vidare inom folkhögskolan, successivt bygga på sina kunskaper och höja sin utbildningsnivå. På många håll finns en tydlig koppling mellan den studiemotiverande kursen och folkhögskolornas långa kurser.[49] Vanligt är också att framför allt de allmänna kurserna byggs på med grundskolenivå, basnivå eller språkprofil för att kunna möta deltagare från till exempel sfi-kurser, svenska från dag ett (för asylsökande) och etableringskurser.

Under senare tid har yrkeskopplingen stärkts inom utbildningskedjorna i och med de nya satsningar som gjorts inom folkhögskolan på yrkesinriktade utbildningar. Till exempel tillför staten 2 000 årsplatser inom yrkesinriktade allmänna och särskilda kurser under perioden 2020–2022, samtidigt som skolorna själva har ökat utbudet av yrkeskurser.

Folkhögskolans sökande och antagna till högskolestudier

Antalet folkhögskoledeltagare som söker och antas till högskolan har ökat under pandemin. Inför höstterminen 2021 sökte 6 617 tidigare folkhögskoledeltagare till högskolan, varav 3 837 antogs, det vill säga 58 procent. Jämfört med 2019 innebär det en ökning av antalet sökande med ungefär 950 personer, och av antalet antagna med nästan 400 personer. Nästan hälften antogs genom folkhögskolans urvalsgrupp.[50]

SE TABELLBILAGA:

Tabell F 8b. *Deltagare med grundläggande behörighet från folkhögskola som antagits till högskola höstterminen 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).*

Allmän kurs som behörighetsgivande utbildning

Alla folkhögskolor har en allmän kurs. Detta är ett krav i folkbildningsförordningen.[51] Kursen kan ge kunskaper för vidare studier motsvarande dem som fås genom det offentliga skolväsendet. Allmän kurs på grundskolenivå ger kunskaper för vidare studier på gymnasienivå och allmän kurs på gymnasienivå ger kunskaper och behörigheter inför vidare studier på högskola, yrkeshögskola eller andra eftergymnasiala utbildningar.[52]

Utfärdade intyg om behörighet

Under coronapandemin har folkhögskolorna utfärdat fler intyg om behörighet än tidigare. Under 2021 utfärdade folkhögskolorna cirka 1 830 intyg om

49 I villkoren för den studiemotiverande insatsen anger Folkbildningsrådet att *Syftet med insatsen är att motivera arbetssökande att påbörja, eller återuppta, reguljära studier inom vuxenutbildningen eller särskild utbildning för vuxna, alternativt motsvarande inom folkhögskolan efter avslutad utbildning i studiemotiverande syfte*. (Folkbildningsrådet (2020). *Villkor Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF) 2021.* Diarienr 20/00859.)

50 Det finns olika betygsurvalsgrupper. De som studerat vid folkhögskola utgör en egen urvalsgrupp vid ansökan till högskolan – folkhögskolegruppen. Alla studerande som är behöriga, oavsett från vilken skolform de kommer, har möjlighet att antas till högskolan genom urvalsgruppen för högskoleprovet. Under åtminstone de tre senaste åren har cirka 25 procent av folkhögskoledeltagarna antagits till högskolan den vägen. Övriga urvalsgrupper är gymnasieskola/Komvux, respektive urvalsgrupper som bestäms av enskilda universitet/högskolor.

51 Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen, 9 §: *Allmänna kurser, avsedda främst för dem som saknar grundskole- och gymnasieutbildning, ska årligen utgöra minst 15 procent av verksamheten.*

52 Den svenska referensramen för kvalifikationer, SeQF, fungerar som ett översättningsverktyg som ska göra olika utbildningar lättare att förstå och jämföra. SeQF bygger på ett gemensamt europeiskt ramverk för kvalifikationer, EQF – European Qualification Framework. Allmän kurs är nivåplacerad på nivå 2 respektive nivå 4 i SeQF.

grundläggande behörighet för studier vid högskola, och cirka 470 behörigheter för studier vid yrkeshögskolan.[53] Jämfört med 2019 innebär det ungefär 17 procent fler intyg om grundläggande behörighet till högskolan, och 11 procent fler intyg om behörighet till yrkeshögskolan.

SCB analyserar antalet behörigheter i ett annat perspektiv: I rapporten *Grundläggande behörighet efter folkhögskolans allmänna kurs 2007–2020* (2022) utgår man från folkhögskolans nybörjare, det vill säga de 6 000–7 000 personer som enligt SCB började studera på gymnasienivå inom folkhögskolan varje år under perioden. SCB finner att ungefär 80 procent läste minst två terminer i följd och att ungefär en tredjedel av dem som var nybörjare 2007–2017 fick grundläggande behörighet till högskolan eller yrkeshögskolan.[54]

Övergång till vidare studier

I rapporten *Uppföljning av allmän kurs på folkhögskolan* (2020) undersöker SCB övergången till högskolestudier och andra studier och inträdet på arbetsmarknaden bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs i ett längre tidsperspektiv och innan pandemin. Statistiken omfattar deltagare som avslutat allmän kurs under läsåren 2013/14, 2015/16 och 2017/18 och som fått allmän behörighet till högskolestudier eller yrkeshögskola.

Rapporten visar att ungefär 60 procent av de deltagare som uppnått allmän behörighet har läst vidare på högskolan, yrkeshögskolan eller andra utbildningar inom fem år efter allmän kurs. Av deltagarna läsåret 2017/18 var det 45 procent som läst vidare på en eftergymnasial utbildning inom ett år.[55]

SE TABELLBILAGA:
Tabell F 8a. *Utfärdade behörigheter och intyg på allmän och särskild kurs 2019–2021. Andel (procent).*

Studiemotiverande folkhögskolekurs en väg vidare för många

Sedan 2010 har folkhögskolorna erbjudit studiemotiverande folkhögskolekurser, som är ett regeringsuppdrag till Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet. Från och med 2016 har insatsen permanentats. Under 2021 medverkade 92 folkhögskolor och antalet deltagare var cirka 4 200.

Kurserna är tre månader långa och syftet är att motivera deltagarna till fortsatta studier. Målgruppen är arbetssökande som varken har gymnasieexamen eller grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå. Till och med 2021 har totalt cirka 43 000 personer deltagit. Resultaten är goda:

- Av 2021 års unga deltagare mellan 16 och 24 år hade 30 procent gått vidare till folkhögskola i december 2021. Motsvarande andel bland deltagarna som var 25 år eller äldre var 24 procent.
- Av dem som deltagit i en studiemotiverande folkhögskolekurs (fr.o.m. insatsens början) och därefter studerat vidare på allmän kurs, har hittills (2021) 2 339 personer fått grundläggande behörighet för högskolestudier, och 699 har fått behörighet för yrkeshögskolestudier.[56]

53 Myndigheten för yrkeshögskolan har inga uppgifter om vilken typ av behörighet som de sökande och antagna till olika yrkeshögskoleutbildningar har. Det går därför inte att få reda på hur många deltagare från folkhögskolan som har antagits till yh-utbildningar. Inte heller SCB har något register över studerande inom yrkeshögskolan.

54 I en kommentar till resultaten menar SCB att: *Det är svårt att värdera om andelen deltagare som erhåller behörighet är hög eller låg eftersom vi inte vet vilka deltagare som började studera på allmän kurs med det syftet. I SCB:s senaste folkhögskoleuppföljning angav de flesta deltagare att de var mycket nöjda eller ganska nöjda med sina studier på folkhögskolan och det är en indikator på att fler når sina mål än vad andelen som blir behörig till eftergymnasiala studier visar. Av de som avslutade allmän kurs med grundläggande behörighet till yrkeshögskolan eller högskolan var 92 procent mycket eller ganska nöjda med utbildningen. Motsvarande andel för de som avslutade utan behörighet var 80 procent.* (s.15)

55 Även i SCB:s undersökning *Vuxenutbildningens betydelse i det svenska utbildningssystemet. Kompensatoriska effekter av studier inom Komvux och inom folkhögskolans allmänna kurser och SMF* (2019) undersöks deltagare i folkhögskolans allmänna kurs. Rapporten visar att av dem som läste vid allmän kurs på gymnasienivå under perioden 2013–2015 fanns 2 800 personer, 16 procent, registrerade vid högskolan höstterminen 2016. Bland dem som varit registrerade först på studiemotiverande folkhögskolekurs och därefter på allmän kurs på gymnasienivå hade 133 personer gått vidare till högskolestudier 2016.

56 I rapporten *Vuxenutbildningens betydelse i det svenska utbildningssystemet. Kompensatoriska effekter av studier inom Komvux och inom folkhögskolans allmänna kurser och SMF* (2019) visar SCB att 23 procent av de deltagare som hade en påbörjad men inte avslutad svensk gymnasieutbildning 2012, hade höjt sin utbildningsnivå minst en nivå 2017 efter att de deltagit i studiemotiverande folkhögskolekurs under 2013–2015. Bland dem som både deltagit i den studiemotiverande kursen och som därefter gått vidare till allmän kurs på gymnasienivå var det 29 procent som höjt sin utbildningsnivå.

- Av 2020 års deltagare i den studiemotiverande kursen hade 13 procent fått arbete efter avslutad kurs i december 2021.

SE TABELLBILAGA:
Tabell F 2d. *Deltagare i Studiemotiverande folkhögskolekurs 2019–2021. Andel (procent).*
Tabell F 9*. Studiemotiverande folkhögskolekurs: Folkhögskolor, deltagare samt deltagare som gått vidare till fortsatta studier eller arbete 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).*

Från särskild kurs till högskolan och andra studier

Folkhögskolans särskilda kurser är inte formellt behörighetsgivande. SCB:s rapport *Etablering på arbetsmarknaden och övergång till högskolestudier efter lång särskild kurs på folkhögskolan* (2017) visar dock att nästan en tredjedel av deltagarna i särskild kurs 2012–2014 studerade vid högskolan två år efter att de lämnat särskild kurs vid folkhögskola.

Andelen kvinnor och män som gick vidare till högskolan var totalt sett jämn men med variationer inom enskilda ämnen. Störst andel som gått vidare fanns inom ämnesområdena *hälso- och sjukvård* – 45 procent, och *konst och media* – 44 procent. Konst och media var dessutom det enskilt största ämnesområdet, med nästan hälften av alla deltagare. Inom konstområdet utmärkte sig musikkursernas deltagare. Av dessa läste 58 procent vidare inom två år.

Det var alltså vanligare att musikkursernas deltagare läste vidare vid högskolan än att de *inte* gjorde det.

Estetiska profilkurser som delar i ett utbildningssystem

Folkbildningsrådet genomförde under 2017 utvärderingen *Kulturell bildning i folkhögskolans regi* (2018). I denna undersöks folkhögskolans estetiskt inriktade utbildningar:

- som delar i ett utbildningssystem för konstnärligt yrkesutövande
- som yrkesutbildningar för konstnärligt yrkesutövande
- som arbetsmarknad för kulturarbetare.

Rapporten visar att de estetiska utbildningarna ofta ingår i ett informellt utbildningssystem för konstnärer. Drygt 30 procent av deltagarna kom till folkhögskolan efter estetiskt inriktade gymnasieutbildningar. Efter folkhögskolan sökte sig nästan 60 procent av deltagarna 2005–2010 vidare till högskolan inom en tolvårsperiod – främst till studier inom konst och humaniora, men även inom pedagogik och lärarutbildning.[57]

Från studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet till vidare studier

I utvärderingen *Folkbildning och regional kompetensförsörjning* (2022) undersöker forskarna vilken roll som folkbildningen spelar för kompetensförsörjningen i städer och på landsbygderna. Här framgår bland annat ett signifikant samband mellan deltagande i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet, och fortsatta studier: 3–5 år efter att de deltagit i studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet är det en större andel bland deltagarna som studerar, jämfört med i den övriga befolkningen i motsvarande ålder. Sambandet gäller för samtliga kommungrupper.

I den undersökning som genomfördes i Folkbildningsrådets cirkeldeltagarpanel i maj 2021 svarade 13 procent att studiecirkeln bidragit till att de valt att studera vidare.

Med folkbildningen till arbetsmarknaden

Folkhögskoledeltagarnas väg till arbetsmarknaden

SCB har undersökt folkhögskoledeltagarnas etablering på arbetsmarknaden efter allmän kurs och studiemotiverande folkhögskolekurs, respektive efter särskild kurs.

I rapporten *Vuxenutbildningens betydelse i det svenska utbildningssystemet. Kompensatoriska effekter av studier inom Komvux och inom folkhögskolans allmänna kurser och SMF* (2019) konstaterar SCB att deltagande i folkhögskolans allmänna kurs förbättrar personers situation på arbetsmarknaden:

- Andelen som står utanför arbetsmarknaden minskade mellan 2012 och 2016 – från 53 till 35 procent bland dem som studerade vid allmän kurs på grundskolenivå 2013–2015, och från 28 till 20 procent bland deltagarna på gymnasienivå.
- Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden ökade mellan 2012 och 2016 – från 5 till 11 procent bland dem som studerade vid allmän kurs på grundskolenivå 2013–2015, och från 14 till 22 procent bland deltagarna på gymnasienivå.

57 I undersökningen ingår deltagare i folkhögskolans estetiskt inriktade yrkesutbildningar på eftergymnasial nivå och särskilda kurser i estetiska ämnen höstterminerna 2005–2010.

I samma rapport visas en positiv utveckling även bland deltagarna i studiemotiverande folkhögskolekurs:

- Andelen som står utanför arbetsmarknaden minskade mellan 2012 och 2016 – från 39 till 22 procent bland dem som deltog i studiemotiverande folkhögskolekurs 2013–2015, och från 30 till 23 procent bland dem som först deltog i den studiemotiverande kursen och som därefter gick vidare till allmän kurs på gymnasienivå.
- Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden ökade mellan 2012 och 2016 – från 5 till 12 procent bland dem som deltog i studiemotiverande folkhögskolekurs 2013–2015, och från 4 till 15 procent bland dem som först deltog i den studiemotiverande kursen och som därefter gick vidare till allmän kurs på gymnasienivå.

SCB har även undersökt övergången till arbetsmarknaden bland deltagarna i folkhögskolans särskilda kurser. Rapporten *Etablering på arbetsmarknaden och övergång till högskolestudier efter lång särskild kurs på folkhögskolan* (2017) visar att av de deltagare som avslutat en lång särskild kurs inom folkhögskolan 2012–2014 hade 33 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden året efter avslutad kurs, och 12 procent en osäker ställning. Etableringsgraden var högst, drygt 60 procent, inom de renodlat yrkesförberedande kurserna inom området *socialt arbete, omsorg och vägledning*.

Folkhögskolans yrkesutbildningar

Under 2021 arrangerade folkhögskolorna sammanlagt ett drygt 30-tal inriktningar av yrkesutbildning på eftergymnasial nivå, med drygt 7 700 deltagare, inom ramen för den ordinarie verksamheten.[58] Störst var *fritidsledarutbildningen*. Andra populära kursinriktningar var *beteendekunskap, humaniora* och *informationsverksamhet & medieutbildning*.

Jämfört med övriga deltagare i folkhögskolans särskilda kurser är andelarna män och utrikes födda jämförelsevis stora i de yrkesinriktade kurserna. Även andelen deltagare med treårig gymnasieutbildning är större och deltagarna är yngre.

Särskild insats: Yrkesinriktade utbildningar – allmän och särskild kurs

Hösten 2020 tillkom ytterligare yrkesutbildningar. Då tillsköt regeringen medel till det riktade uppdraget *yrkesinriktade utbildningar – allmän kurs och särskild kurs*. Syftet med uppdraget är att möta behovet av utbildning bland vuxna som behöver återkomma i arbete efter coronapandemin, samt att skapa fler utbildningsplatser inom vård- och omsorgsutbildningar kopplat till äldreomsorgslyftet. De här kurserna omfattade totalt cirka 3 400 deltagare under 2021. Bland de yrkesinriktade allmänna kurserna var huvudinriktningarna *allmän, bred ämnesinriktning* samt *medicin, hälsa och sjukvård* vanligast, och bland de särskilda kurserna *medicin, hälsa och sjukvård* samt *beteendekunskap, humaniora*.

Intyg om yrkesutbildning på eftergymnasial nivå

Ungefär 1 600 deltagare erhöll under 2021 intyg om avslutad yrkesutbildning på eftergymnasial nivå.

SE TABELLBILAGA:

Tabell F 5c. *Deltagare i särskild kurs med yrkesinriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Antal (N) och andel (procent).*

Tabell F 8a. *Utfärdade behörigheter och intyg på allmän och särskild kurs 2019–2021. Andel (procent).*

Cirkeldeltagares vägar till arbetsmarknaden

I studien *Cirkeldeltagares vägar till arbetsmarknaden* (2019) presenteras en analys av cirkeldeltagandets betydelse för människors etablering på arbetsmarknaden. Studien visar att deltagande i studiecirkel ökar sannolikheten att individen ska börja arbeta några år efteråt. Sambandet gäller för både utrikes och inrikes födda cirkeldeltagare, för deltagare med högskoleutbildning och för deltagare med kort utbildning. Starkast är sambandet för deltagarna med den kortaste utbildningen.

I Folkbildningsrådets rapport *Cirkelns betydelser* (2020) är det framför allt cirkeldeltagare som kommer från utomeuropeiska länder – ofta relativt unga män – som anger att de deltagit i en studiecirkel för att öka sina möjligheter på arbetsmarknaden, respektive att cirkeldeltagandet inneburit nya arbetsmöjligheter för dem. Författarnas slutsats är att många av deltagarna som flyttat till Sverige är i färd med att skapa sig en plattform på arbetsmarknaden och använder sig av studiecirklar som ett led i detta.

Arbetsmarknadsnära insatser på distans

Studieförbundens *arbetsmarknadsnära insatser på distans* riktar sig till personer som blivit eller riskerade att bli korttidspermitterade, varslade eller arbetslösa under pandemin. Syftet är att skapa möjligheter för människor att vidareutbilda sig eller utbilda sig för att byta bransch och insatsen inriktas mot ämnen inom IT, ekonomi och språk. Satsningen inleddes andra halvåret

58 Utöver dessa inriktningar fanns även ett antal mindre inriktningar, med färre än 30 deltagare.

2020 och nådde då cirka 4 000 deltagare. Under 2021 deltog ungefär 4 500 personer.

Insatser för personer långt ifrån arbetsmarknaden
Studieförbundens särskilda insats för personer långt ifrån arbetsmarknaden inleddes 2021. Den riktas till personer som står långt ifrån studier och arbete, i första hand utrikes födda kvinnor. Under året deltog drygt 8 150 personer i 135 kommuner. Av dessa var 70 procent utrikes födda kvinnor och majoriteten (55 procent) var mellan 25 och 44 år.

Studieförbunden bedömer att insatsens effekter skiljer sig stort beroende på deltagarnas situation. Den övergripande bedömningen är dock att verksamheten ökar deltagarnas chanser att komma vidare i studier och arbete. Eftersom merparten av deltagarna är utrikes födda och står långt ifrån arbete och studier har studiecirklar med fokus på språkinlärning fungerat som ett första steg för att de ska komma vidare eller tillbaka till studier på sfi eller komvux.

Folkbildning inom yrkeshögskolan

Under 2021 startade åtta folkhögskolor sammanlagt tio utbildningar inom ramen för yrkeshögskolan (yh). Kurserna samlade drygt 230 deltagare, varav 29 procent var 24 år eller yngre. Kvinnorna var i majoritet (60 procent).

Även tre studieförbund arrangerade yrkeshögskoleutbildningar, totalt 42 utbildningar med olika inriktning. Ungefär 1 100 deltagare registrerades, varav 66 procent var kvinnor och 17 procent var under 25 år. Ett av studieförbunden stod för drygt 80 procent av deltagarna.

Folkbildning och samhällets kompetensförsörjning

Folkbildningens betydelse i kommuner och regioner

I utvärderingen *Folkbildning och regional kompetensförsörjning. Vilken roll spelar folkbildningen i städer och på landsbygder?* (2022) analyseras folkbildningens olika betydelser för kompetensförsörjningen i olika typer av kommuner och regioner. Analysen visar att folkbildningen har olika vikt och funktioner beroende på hur kommunerna och regionerna ser ut – deras storlek och befolkningstäthet, placering i landet och placering i relation till varandra, befolkningens sammansättning, utbildningsnivå och tillgång till utbildning, samt hur industristrukturer och yrkesstrukturer ser ut.

Folkbildningsrådet undersökte 2019 hur folkbildningen uppfattas i regionernas strategiska arbete med kompetensförsörjning. I rapporten är regionernas och folkbildningens företrädare eniga om att folkbildningen kan och bör bidra till kompetensförsörjningen lokalt och regionalt. Livslångt lärande, integration och möjligheter att nå grupper med kort utbildning som står långt från arbetsmarknaden är styrkor som hålls fram.

Under 2021–2023 genomför Folkbildningsrådet projektet *Regional folkbildning*. Syftet är att stärka folkbildningen som regional aktör och synliggöra folkbildningens roll i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Detta görs bland annat genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Arbetet sker i nära samarbete med folkbildningens regionala organisationer, regionala beslutsfattare och Folkbildningsrådets medlemsorganisationer.[59]

Folkbildningens betydelse på landsbygderna

Utvärderingen *Folkbildning och regional kompetensförsörjning. Vilken roll spelar folkbildningen i städer och på landsbygder?* (2022) visar att i jämförelse med befolkningen i respektive kommun är andelen cirkeldeltagare och deltagare i folkhögskolans allmänna och särskilda kurser särskilt höga i mindre kommuner med landsbygdskaraktär, där arbetslösheten är relativt hög och tillgången till formell utbildning låg. I de här kommunerna har relativt få i befolkningen högre utbildning och den lokala arbetsmarknaden efterfrågar heller inte högre utbildning i första hand. Andelen högkvalificerade arbeten är relativt få, andra kompetenser är mer efterfrågade.[60] [61]

59 Folkbildningsrådet (2019). *Folkbildning och regional kompetensförsörjning*.

60 I rapporten *Cirkeldeltagares vägar till arbetsmarknaden* (2019) visar författarna att både andelen cirkeldeltagare och andelen deltagare i kulturprogram i relation till befolkningen är större i små kommuner än i större, och i kommuner där befolkningen minskat under perioden 2005–2015 jämfört med kommuner med stabil eller växande befolkning. Andelen deltagare är dessutom större i kommuner där utbildningsnivåerna och lönenivåerna är relativt låga, där det finns sämre tillgång till formell utbildning – gymnasieutbildning, högre utbildning – och där avgångsbetygen från grundskolans årskurs 9 är relativt låga. De kommuner där det finns en högre andel deltagare i studiecirklar och kulturprogram i relation till befolkningen är också kommuner som tog emot många flyktingar under 2015.

61 I rapporten *Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige* (2018) pekar MUCF på att unga i landsbygder och utsatta områden generellt upplever en lägre social inkludering än unga i städer.

I dessa kommuner har folkbildningen särskild betydelse för kompetensförsörjningen. För studieförbundens del finner forskarna positiva, signifikanta samband både mellan deltagande i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet och förvärvsarbete, och mellan deltagande i studieförbundens verksamheter och fortsatta studier. Deltagandet i studieförbundens verksamheter hör samman både med lägre arbetslöshet och med större sannolikhet att deltagarna ska läsa vidare.[62]

När det gäller folkhögskolan visar analysen på ett positivt samband i samtliga kommuntyper mellan att delta i allmän eller särskild kurs och att delta i fortsatta studier 3–5 efteråt. Efter folkhögskolan väljer många deltagare att studera vidare. I de allra mest glesbefolkade kommunerna finns dessutom ett positivt samband mellan att delta i allmän kurs och förvärvsarbeta några år efteråt. Här går relativt många från folkhögskola till arbete.

I utvärderingen *Folkbildningens betydelse på landsbygderna* (2022) undersöks vilken betydelse som folkbildningen har för människor och lokalsamhällen på svenska landsbygden. Preliminära resultat visar att folkbildningens förankring är komplex och motsägelsefull. Folkhögskolan, som ofta har en lång historisk förankring i lokalsamhället, har deltagare från andra delar av landet, bidrar med nya perspektiv och utgör ofta en lokal offentlighet. Samtidigt kan den fjärma sig från de strukturer och villkor som traditionellt präglar landsbygden så att den uppfattas som mer angelägen för tillresta deltagare än för lokalbefolkningen och närområdet.

Studieförbundens verksamheter tycks mer ha karaktären av ett kitt mellan olika lokala, ideella organisationer. Delar av verksamheterna förefaller så självklara och integrerade i det lokala föreningslivet att de nästan blir osynliga.[63]

Folkbildningens betydelse i marginaliserade stadsdelar

Numera återfinns 60–70 procent av folkbildningens deltagare i eller i anslutning till landets storstäder och större städer. Städernas utmaningar har alltmer blivit folkbildningens angelägenhet.

I utvärderingen *Folkbildning i marginaliserade stadsdelar* (2019) analyseras folkbildningens arbete i landets marginaliserade stadsdelar.[64]

Cirkeldeltagarna i de här områdena skiljer sig tydligt från deltagarna i övriga landet. De är yngre och har kortare utbildning, och andelen utrikes födda och män är större. Andelen ensamstående föräldrar är större och medelinkomsten är relativt låg. Även folkhögskolan fångar upp delvis andra deltagargrupper.

Folkbildningen spelar här en delvis annan roll än i övriga delar av landet, bland annat eftersom deltagarna i större utsträckning studerar svenska, andra språk, religion och samhällsorientering.

I rapporten beskrivs hur folkbildningen kan fungera som en arena för människors självorganisering och självbestämmande i marginaliserade stadsdelar. Folkbildningen blir här en lyhörd, stödjande och nätverkande aktör som bistår det lokala civilsamhället i deras eget engagemang.

På andra håll överskuggar folkbildningen det lokala civilsamhällets egna initiativ, och i områden där det lokala föreningslivet är svagt har folkbildningen svårare att få i gång sin verksamhet överhuvudtaget.[65]

Folkbildningens ekonomiska förutsättningar

Staten, regionerna och kommunerna delar på ansvaret för den offentliga finansieringen av folkbildningen. 2021 utgjordes 75 procent av de offentliga anslagen till studieförbund och folkhögskolor av statliga medel och 25 procent av andra offentliga medel från kommuner och regioner.[66]

Folkbildningens anslag från staten ges dels i form av generella medel inom ramen för folkbildningsanslaget, dels som riktade medel till regeringsuppdrag, projekt och särskilda folkbildningsinsatser. Sett över tid har det statliga bidraget ökat i relation till kommunernas och regionernas bidrag.

62 Analysen säger inte något om huruvida de samband som framkommer är kausala eller inte. De visar endast att det finns en samvariation.

63 Utvärderingen genomförs under 2021 och vintern 2022. Den utförs i form av etnografiska undersökningar och intervjustudier på tre orter i olika delar av Sverige. Slutrapporten publiceras sommaren 2022.

64 De 61 marginaliserade stadsdelar som ingick i studien – fördelade över 27 kommuner – är desamma som i rapporten *Utsatta områden- Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen* (2017).

65 I rapporten *"När betongen rätar sin rygg"* (2019) beskriver författarna folkbildningen som en del av en "ny folkbildningsvåg som avser att lyfta och mobilisera Orten". Folkbildningen beskrivs som attraktiv för förorternas unga bland annat eftersom den vilar på en demokratisk värdegrund.

66 I denna beräkning ingår endast det statliga folkbildningsanslaget, inte andra statliga medel till studieförbundens och folkhögskolornas riktade insatser och satsningar. För folkhögskolan avser andelarna 2020, för studieförbunden 2021.

DIAGRAM 7.
Bidrag till studieförbunden från stat, kommuner och regioner 1992–2021. Prisomräknat. Miljoner kronor.[67]

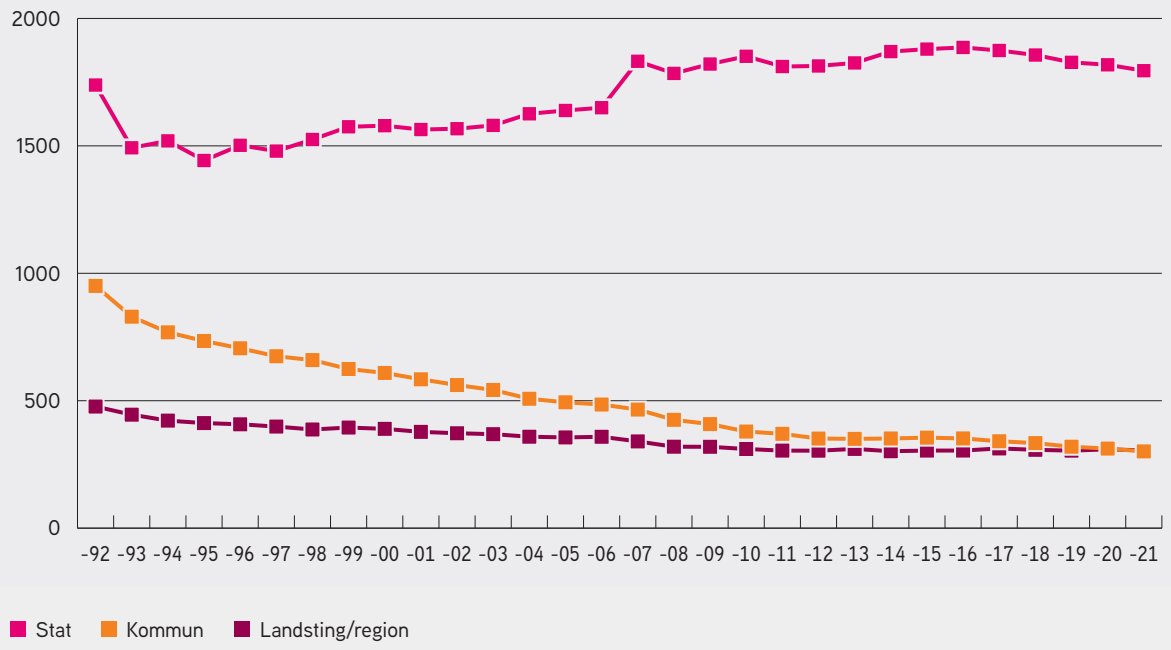

Utöver detta hade både studieförbund och folkhögskolor deltagarintäkter inom ramen för sin folkbildningsverksamhet. För studieförbundens del utgjorde dessa 15 procent av de totala intäkterna för bidragsberättigad folkbildning, jämfört med 8 procent för folkhögskolorna.[68]

Studieförbundens ekonomi

Allt fler nollkommuner

Under 2021 var det minst 29 kommuner som inte budgeterade för något generellt bidrag alls till studieförbunden, så kallade *nollkommuner*. Det är fem kommuner fler än 2019 och 10 procent av samtliga kommuner.[69]

Men det betydde inte att invånarna i de här kommunerna stod utan folkbildning. Nästan 9 800 av deras invånare deltog i studiecirklar i andra kommuner än den egna, och drygt 7 900 deltog i studiecirklar som studieförbunden erbjöd utan kommunalt bidrag i nollkommunerna. Andelen invånare i nollkommunerna som deltog i studiecirkel (i den egna eller i andra kommuner) uppgick på så sätt till 2 procent – jämfört med 3 procent i genomsnitt för landet.

Studieförbundens ekonomi under coronapandemin

När pandemin blev en realitet ställde studieförbunden på kort tid om delar av verksamheten med hjälp av distansmetoder. Investeringar gjordes för detta, såväl i utrustning och programvara som kompetensmässigt. På grund av restriktionerna kunde dock betydande delar av studieverksamheten inte genomföras. Folkbildningsrådet beslutade därför att verksamheten 2020 och 2021 inte skulle utgöra underlag för kommande års bidragsfördelning.

Det betyder att studieförbunden har kunnat behålla sina statsbidrag oförändrade trots stora nedgångar i verksamhetsvolymen under 2020 och 2021, vilket gjort att nedskärningar i personal och lokaler har behövt göras i liten utsträckning. Kostnader för kurslokaler och

67 Källa: Enkätundersökning till kommuner och regioner. Uppgifterna gällande regionernas och kommunernas bidrag 2018–2021 avser budgeterade medel, ej utfall. Statens medel avser folkbildningsanslaget.

68 Uppgifterna avser 2020 för både studieförbund och folkhögskolor.

69 Tre av landets kommuner har inte lämnat uppgifter om sina bidrag till studieförbunden 2021.

DIAGRAM 8.

Bidrag till folkhögskolorna från stat och landsting/regioner 2002–2020. Prisomräknat. Miljoner kronor.[70]

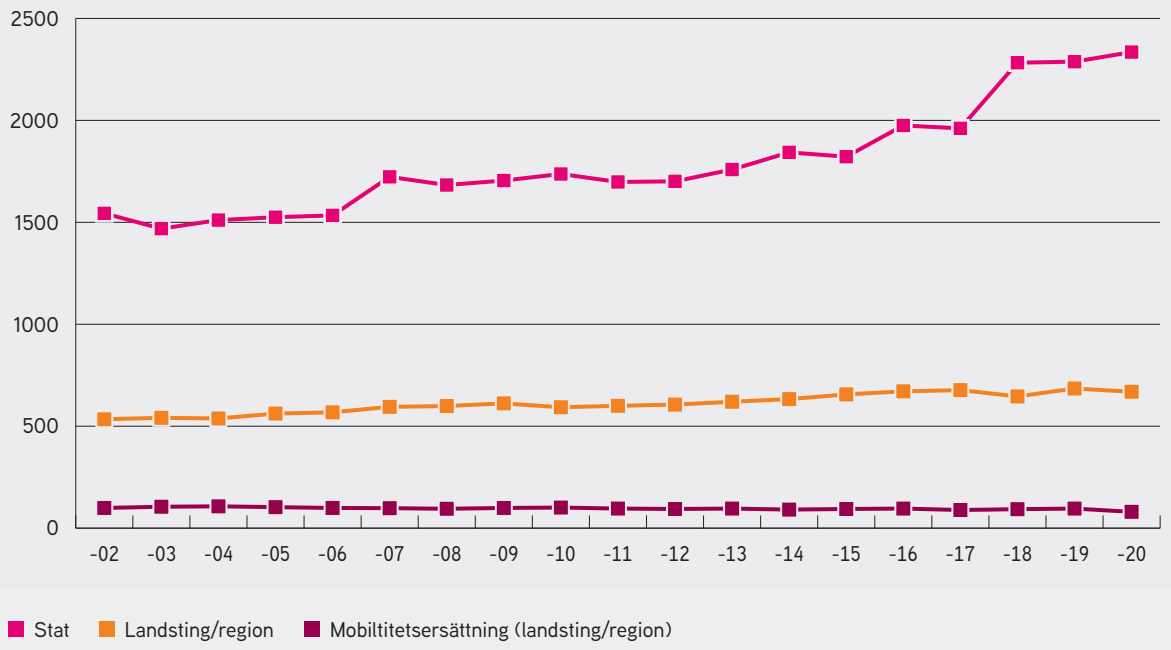

arvoderingar av ledare har kunnat regleras. Studieförbund med stor programförd verksamhet har dock drabbats genom att kostnaderna för fast anställda ledare och lokaler som till stora delar finanserats med deltagarintäkter plötsligt uteblivit.

Folkhögskolornas ekonomi under coronapandemin

Trots pandemin kunde merparten av de långa kurserna fortsätta under 2020, under våren till största delen på distans. Förutom de två första månaderna låg kortkursverksamheten så gott som helt nere, vilket medförde ekonomisk oro för de folkhögskolor som har stort kortkursutbud. Folkbildningsrådet beslutade därför dels att 2020 års verksamhet inte ska utgöra underlag för sänkning av kommande års ingångsvärde, dels att folkhögskolor som inte når sitt ingångsvärde slipper återbetala statsbidrag.

Det största ekonomiska problemet under 2020 var att de intäkter som är förknippade med internat, kortkurser och annan konferensverksamhet uteblev. Intäktstappet var cirka 390 miljoner kronor.

Under 2021 har kortkursverksamheten fortsatt att minska medan söktrycket till de långa kurserna varit fortsatt starkt. Volymmässigt har folkhögskolan genomfört såväl sitt grunduppdrag som den utökning av folkhögskoleverksamheten som regeringen beslutat. Inom de nya satsningarna *yrkesinriktade utbildningar allmän och särskild kurs* samt *utökade platser – allmän och särskild kurs* har skolorna genomfört mer än de tilldelade 3 000 extra årsplatserna.

De största ekonomiska problemen har under 2021 varit förknippade med internat, kortkurser och annan konferensverksamhet som uteblivit. Här har intäktstappet var betydande och detta riskerar att påverka skolor under lång tid fram över.

I september 2021 fördelade Folkbildningsrådets styrelse 70 miljoner kronor i särskilt stöd till de folkhögskolor som varit särskilt drabbade av negativa ekonomiska konsekvenser under coronapandemin. Stödet var öppet att söka för alla folkhögskolor och fördelades till 45 skolor i fyra behovsnivåer, från 5,2 miljoner kronor till 800 000 kronor.

70 Statens anslag avser folkbildningsanslaget. Uppgifter om folkhögskolornas bidrag 2021 saknas på grund av förändrad insamlingsmetod.

Kultursyftet

FOLKBILDNINGSRÅDETS BEDÖMNING

Omfattningen och spridningen av folkbildningens kulturverksamheter, och en omfattande samverkan med andra kulturaktörer, ger människor i hela landet tillgång till kultur. Folkbildningen kompletterar den institutionella kulturen och medverkar därmed till ett varierat och lokalt förankrat kulturutbud.

Studieförbundens och folkhögskolornas kulturverksamheter bygger på delaktighet och eget skapande och ger deltagarna verktyg att växa bildningsmässigt, mänskligt och konstnärligt. Folkbildningens kulturverksamheter finns i gränslandet mellan å ena sidan amatörkultur och kulturutövande som sker som en del av människors privata liv och ideella engagemang, å andra sidan det professionella kulturlivet.

Studieförbunden och folkhögskolorna erbjuder en rikstäckande arbetsmarknad för kulturarbetare och professionella konstnärer.

Coronapandemin har drabbat kultursektorn hårt, och därmed även folkbildningen. Kulturutbudet och deltagandet har minskat och förändrats, arbetsmarknaden för kulturarbetare har krympt. Studieförbund och folkhögskolor har en central roll i återuppbyggnaden och nystarten av framför allt den ideella kultursektorn och amatörkulturen.

Studieförbundens omfattande musikverksamhet är ett fundament i det svenska musiklivets infrastruktur och en förutsättning för dess utveckling. Inom enskilda studieförbund och mellan studieförbunden pågår nu ett nödvändigt arbete med att höja kvaliteten och säkerställa att statsbidraget används korrekt. Som ett resultat av detta, i kombination med effekterna av pandemin, har antalet studietimmar i musik minskat kraftigt sedan 2020.

Den uppdelning som på sina håll sker mellan inrikes och utrikes födda deltagare inom kulturverksamheterna, och det faktum att de utrikes födda deltagarna inte sällan är underrepresenterade, är ett problem som folkbildningen delar med det övriga samhället. Folkbildningen behöver arbeta mer aktivt för att också inom kulturområdet skapa möten mellan deltagare som är födda i Sverige och de som är födda i andra länder.

Som ytterligare en del i sitt mångfaldsarbete behöver studieförbund och folkhögskolor i högre grad rikta sina kulturverksamheter mot grupper i befolkningen som mer sällan än andra deltar i kultur, exempelvis deltagare med kort utbildningsbakgrund.

En förutsättning är att finansieringen av folkbildningen utformas så att den ger utrymme för och stödjer studieförbundens och folkhögskolornas utvecklingsarbete, uppsökande verksamhet och insatser för breddad rekrytering.

Studieförbundens och folkhögskolornas kulturinriktade verksamheter uppmärksammas i landets regionala kulturplaner och därigenom även i regionalt utvecklingsarbete mer generellt. För att kunna ta ett mer aktivt ansvar i utvecklingen av det lokala och regionala kulturlivet behöver folkbildningen arbeta systematiskt för att stärka sin regionala och lokala förankring och samverkan.

Folkbildningen – en rikstäckande kulturarena

Kultur är en resurs för demokrati och samhällsengagemang. I samhället fungerar kulturen som en utmanande och obunden kraft. Genom kulturen ges människor utrymme att förstå och uttolka samhället, att dela sina upplevelser och bidra till åsiktsbildning och debatt. Folkbildningen utgör en kulturarena som täcker hela Sverige.

Omfattande kulturverksamheter

Studieförbundens utbud domineras av kultur

Inom de flesta studieförbunden var kulturen – studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet inom det estetiska området samt kulturprogrammen – den enskilt största verksamheten även under 2021. Sett till omfånget innebär detta att *kultur* skulle kunna beskrivas som studieförbundens gemensamma verksamhetsinriktning.

Drygt 152 600 cirkeldeltagare samlades i 45 400 cirklar inom det estetiska ämnesområdet *konst, musik, media* under 2021, som därmed stod för 45 procent av alla deltagare och 53 procent av alla studiecirklar.

Under året erbjöd studieförbunden också nästan 116 600 kulturprogram, med cirka 4,7 miljoner deltagare. Kulturprogrammen stod för mellan 28 och 54 procent av respektive studieförbunds totala antal arrangemang.

Musiken i särställning

Inom det estetiska området *konst, musik, media* är musiken det ämne som samlar flest cirkeldeltagare,

drygt 63 300 under 2021, vilket motsvarade 21 procent av alla cirkeldeltagare. Musikcirklarna omfattade cirka 1 468 000 studietimmar, det vill säga 41 procent av alla cirkeltimmar totalt. Inom musikområdet dominerar den så kallade *improvisatoriska musiken* (”pop- och rockcirklar”), med nära 21 200 deltagare och 874 000 studietimmar.

Även bland kulturprogrammen är musikområdet stort. Under 2021 utgjordes nästan 53 000 kulturprogram av föreläsningar – 45 procent av alla kulturprogram – medan 36 800 var sång- och musikarrangemang – 32 procent av alla program.

I rapporten *Basen i svenskt musikliv* (2019) beskrivs de tio studieförbunden som ett fundament i det svenska musiklivets infrastruktur.

Studieförbunden erbjöd under 2017:

- 124 000 spelningar och konserter på 2 380 scener (minst en spelning i varje kommun)
- 265 musikhus i drygt 100 kommuner
- nästan 1 500 studieförbundsdrivna replokaler utanför musikhusen.

SE TABELLBILAGA:

Tabell S 5a. *Studiecirklarnas ämnesinriktning, samt deltagare, efter huvudämne 2021. Antal (N) och andel (procent)*

Tabell S 5d*. Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Konst, musik och media 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent).*

Tabell S 5e. *Cirkeldeltagare inom ämnesområdena Musik och Improvisatorisk musik 2021. Andel (procent)*

Tabell S 5f. *Studiecirklar i musik 2019–2021. Deltagare och studietimmar. Antal (N) och andel (procent).*

Mycket kultur även inom folkhögskolan

Folkhögskolans kulturutbud är också omfattande. Under 2021 arrangerades:[71]

- 1 324 långa, särskilda kurser i *musik, bild, form* och *målarkonst, scenisk konst, slöjd och konsthantverk, kyrkomusiker* och *övriga estetiska ämnen*, med drygt 16 300 deltagare
- 201 estetiskt inriktade yrkesutbildningar på eftergymnasial nivå, med drygt 2 000 deltagare
- ca 1 270 kulturprogram för allmänheten, med drygt 90 000 deltagare
- ca 480 korta kurser inom det estetiska området, med 6 600 deltagare
- korta kurser för cirkelledare inom kulturområdet.

Kultur och kulturutövande är dessutom integrerade delar av folkhögskolans pedagogik, de långa kurserna har ofta inslag av estetiska ämnen. Det betyder att de allra flesta av folkhögskolornas deltagare kommer att delta i kulturaktiviteter som en del av sina studier, oavsett vilken kurs de valt.

Inom folkhögskolan är musiken den näst största kursinriktningen totalt bland de långa kurserna, och den största inriktningen bland de estetiska ämnena i särskild kurs – med fler deltagarveckor och deltagare än något annat enskilt estetiskt ämne.

SE TABELLBILAGA:

Tabell F 5a. *Kursinriktningar allmän och särskild kurs 2021. Antal (N) och andel (procent).*

Tabell F 5b. *Deltagare i särskild kurs med estetisk inriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Andel (procent).*

Coronapandemin – minskning av folkbildningens kulturverksamheter

Negativa konsekvenser inom kulturområdet generellt

I rapporten *Kulturanalys 2022* drar Myndigheten för kulturanalys slutsatsen att pandemin har fått mycket negativa konsekvenser för stora delar av kulturområdet, framför allt verksamheter i ideell regi och privat regi. Man identifierar tre övergripande konsekvenser av pandemin:

- minskat och förändrat kulturutbud och deltagande (framför allt det utbud som kräver fysiskt närvarande publik och fysisk interaktion)
- intäkts- och inkomstbortfall för kulturverksamheter och kulturskapare (särskilt negativa ekonomiska konsekvenser för kulturverksamheter i privat och ideell regi)
- försämrad kulturarbetsmarknad (cirka 15 procent färre anställda mellan mars 2020 och mars 2021 inom den privata och den ideella kultursektorn).

Pandemin har inte bara bidragit till kortsiktiga konsekvenser, utan även synliggjort strukturella utmaningar inom kulturområdet – problem som existerade redan före pandemin, men som har förstärkts och förtydligats under den akuta krisen.

> *Från både regionalt och kommunalt håll, från myndigheter inom kulturområdet samt från branschorganisationer och det civila samhället har det uttryckts en oro för att stora delar av det fria kulturlivet kommer att ha stora svårigheter att återhämta sig när pandemin är över. (s. 166)*

Mer än halvering av studieförbundens kulturverksamheter

Inom studieförbunden har de kulturinriktade verksamheterna vuxit i volym under en följd av år, och även i relation till övrig verksamhet. Det gäller både kultur-

71 Deltagaruppgifterna nedan avser grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

programmen och de kulturinriktade studiecirklarna.[72] Under coronapandemin har trenden delvis vänt. Kulturverksamheterna är fortfarande omfattande och dominerande men de har minskat kraftigt i volym.

2021 återstod endast cirka 30 procent av studieförbundens kulturprogram jämfört med 2019, och cirka 25 procent av kulturprogrammens deltagare.[73] [74]

Även de kulturinriktade cirklarna minskade kraftigt, från 128 900 cirklar och 317 000 deltagare inom ämnesområdet *konst, musik, media* 2019, till 45 400 cirklar och 152 600 deltagare 2021. Det motsvarar en minskning på 65 procent av antalet cirklar och 52 procent av antalet deltagare.

Däremot har ämnesområdets andel av det totala antalet cirkeltimmar och deltagare *ökat* under pandemin – från 48 procent av alla cirkeltimmar 2019 till 53 procent 2021, och från 43 procent av alla deltagare 2019 till 45 procent 2021.

Betydelsen av att delta i folkbildningens kulturverksamheter

Kulturell bildning i folkhögskolans regi för individ och samhälle

I rapporten *Kulturell bildning i folkhögskolans regi* (2018) framhåller författarna att folkhögskolans estetiska utbildningar har bred betydelse. Folkhögskolans ambition är inte bara att utbilda kulturutövare, utan även konsumenter, kännare och beställare av kultur. I rapporten framhålls att kreativitet och entreprenörskap efterfrågas såväl på arbetsmarknaden som i samhället.

Som beskrivits tidigare fungerar de estetiskt inriktade kurserna meriterande. De kan både ge tillträde till fortsatt utbildning inom det estetiska eller andra områden, och till arbetsmarknaden.

Många av lärarna inom de estetiska utbildningarna är själva professionella eller semiprofessionella kulturarbetare, med deltidsanställningar inom folkhögskolan. Ungefär 70 procent av dem beskriver sig själva som professionellt verksamma konstnärer, ytterligare 10 procent ägnar sig åt kultur som hobby. Folkhögskolan står ofta för huvuddelen av deras försörjning, men den betyder mer än så. I rapporten beskriver flera lärare hur viktig undervisningen och mötet med deltagarna är för att man ska utvecklas i sitt eget konstnärliga skapande.

Studieförbundens kulturprogram för samhällsengagemang och personlig utveckling

Många av de deltagare som kommer till tals i Folkbildningsrådets utvärdering *Kulturprogrammens betydelse för deltagarna* (2014) är äldre och har kort utbildning. De hör till befolkningsgrupper som i andra sammanhang än folkbildning ägnar sig jämförelsevis lite åt kultur.

Deltagarna framhåller att kulturprogrammen ger mer än kulturupplevelser, att deltagandet betyder mer än så. Det ger kunskap och nya perspektiv, skapar engagemang och påverkansmöjligheter, stärker självkänslan och inbjuder till kreativitet och eget skapande. Kulturprogrammens deltagare är oftare än övriga i befolkningen aktiva i kulturlivet, föreningslivet och den politiska diskussionen. Eftersom kulturprogrammen för det mesta anordnas i samverkan med föreningar eller i anslutning till cirkelverksamhet ges deltagarna möjligheter att arrangera och delta aktivt i kulturhändelser. Det beskrivs som en skillnad mot när kulturinstitutioner arrangerar framträdanden av professionella kulturarbetare.

Studieförbundens kulturprogram som arbetsmarknad

Studieförbunden är viktiga för landets professionella kulturarbetare. Av de som *medverkade* i studieförbundens kulturprogram 2021, det vill säga de som framträdde inför andra, rapporterades 41 procent som yrkesverksamma konstnärer, övriga var semiprofessionella eller amatörer.[75] *Kulturprogrammens betydelse för kulturutövarna* (2014) poängterar utvärderarna att antalet uppdrag per år sannolikt gör studieförbunden till den största uppdragsgivaren för landets konstnärer.

För de yrkesverksamma konstnärerna spelar kulturprogrammen roll, men inte i första hand som inkomstkälla. Det framgår av rapporten. De ersättningar som ges är i allmänhet för små. I stället innebär kulturprogrammen att andra resurser ställs till förfogande, till exempel tillgång till scen, lokaler, utrustning och nätverk.

72 Denna utveckling har delvis haft med ekonomi att göra, i och med att statsbidragssystemen till studieförbunden under senare år har premierat studietimmar, och framför allt musikcirklarna har genererat många studietimmar per deltagare.

73 Kulturprogrammens deltagare registreras inte. Alla uppgifter om deltagarantal är därför studieförbundens skattningar.

74 Under 2020 infördes nya, tillfälliga bidragsvillkor för studieförbundens kulturprogram. Digitala kulturprogram kunde genomföras även innan pandemin, men då med en fysisk publik samlad. Skillnaden under pandemin var att man inte behövde ha publiken fysiskt samlad.

75 I studieförbundens klassificering varierar gränserna för vem som inkluderas i konstnärsbegreppet. Uppgifterna ska därför betraktas som osäkra.

En slutsats som utvärderarna drar är att inom kulturprogrammen är de medverkandes personliga bildningsprocess minst lika viktig som slutprodukten – uppträdandet – och det är en process som innehåller både konstnärligt och praktiskt arbete tillsammans med andra. Det här är enligt utvärderarna viktiga erfarenheter för medborgare i en demokrati.

Folkbildningens kultur i hela landet

Kultur och fritidsaktiviteter har betydelse för en hållbar samhällsutveckling. Alla människor i hela landet ska ha tillgång till kultur och fritidsaktiviteter och kunna ta del av och utforska kultur och fritidsintressen i olika former. Ett rikt kulturliv och tillgängligt utbud av fritidsaktiviteter är viktiga för välfärden och demokratin.[76] *Folkbildningens kultur finns i hela landet.*

Ett rikstäckande nätverk för kultur

Konstnärspolitiska utredningen konstaterar i betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* (2018) att konsten bidrar till lokal och regional utveckling och har en central roll för sammanhållningen av landet. Att konstnärer bor och verkar på en plats gör att fler perspektiv tillförs lokalsamhället.

Även i rapporten *Kulturens geografi* (2019) visar Myndigheten för kulturanalys att bibliotek och studieförbund står för de kulturverksamheter som har den nationellt sett mest heltäckande spridningen, och på så sätt blir avgörande för att det ska finnas ett kulturutbud i landets alla kommuner. Studieförbunden bidrar till kulturutbudet i hela landet men är särskilt betydelsefulla på landsbygden, dels för att man ibland är de enda kulturaktörerna på plats, dels för att man bidrar till ett varierat kulturutbud i och med att man ofta samarbetar med bibliotek, museer, kommuner och religiösa samfund.[77] Även folkhögskolorna, framhålls i rapporten, har på flera håll etablerat sig som mer allmänna lokala kulturinstitutioner.

I rapporten *Kulturanalys 2020* varnar samtidigt myndigheten för att försämrade ekonomiska förutsättningar för bibliotek, studieförbund och övriga aktörer inom det civila samhället kan leda till att det blir svårt att upprätthålla och utveckla kulturlivet i mer avlägsna kommuner.

Kulturverksamheter i olika typer av kommuner

Att boendeort och kulturvanor hör samman framgår av rapporten *Kulturvanor i Sverige 1989–2018* (2018) från Myndigheten för kulturanalys. Mest kulturaktiva är invånare i storstäder och större orter. Rapporten bekräftar samtidigt att kulturaktiviteter som är lätt tillgängliga och kräver små resurser är jämnare fördelade i befolkningen. Här spelar boendeort och inkomst mindre roll.

Om filialerna räknas in, erbjuder folkhögskolorna kurser och kulturprogram på över 300 platser i landet under 2021 – nästan överallt med kulturinslag som delar av verksamheten. Skolorna fungerar ofta som kulturcentra i lokalsamhället, samtidigt som de utbildar framtidens kulturpersoner och konstnärer.

Av deltagarna i folkhögskolans långa kurser med estetisk inriktning 2021 återfanns 30 procent i och omkring landets mindre städer och tätorter, 34 procent i och omkring de större städerna och 23 procent i storstadsområdena. Endast 12 procent studerade i en landsbygdskommun.

I relation till befolkningen är studieförbundens kulturverksamheter vanligast på landsbygden. Ungefär 3 procent av invånarna i landets landsbygdskommuner deltog i en estetiskt inriktad studiecirkel under 2021. Åtta procent av studieförbundens deltagare i kulturprogram deltog 2021 i kulturprogram i en landsbygdskommun.

I förhållande till befolkningens storlek har de som bor i de kommuner som omger storstäderna och de större städerna mindre tillgång till studieförbundens kulturverksamheter än andra. Lägst var deltagandet i landets pendlingskommuner nära storstäderna.

Folkbildningen tar plats i de regionala kulturplanerna

Folkbildningsrådets rapport *Folkbildningen tar plats i de regionala kulturplanerna* (2018) visar att studieförbundens och folkhögskolornas kulturinriktade verksamheter finns med i alla regionala kulturplaner 2017.[78]

76 *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030, s.* 28.

77 I rapporten *Bottendöd eller kulturell glöd?* (2019) menar Ideell kulturallians att samverkan mellan det ideella kulturlivet och länsinstitutionerna i praktiken är en förutsättning för att det ska finnas kultur i hela landet.

78 Kultursamverkansmodellen, som infördes 2010, är en modell för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet. Modellen innebär att regionerna tillsammans med kommunerna och i samråd med civilsamhälle och kulturskapare tar fram regionala kulturplaner som sedan bildar underlag inför statens beslut om medfinansiering.

Den bild som ges av folkbildningen och dess betydelse är positiv. Fyra roller framhålls:

- folkbildningen som samverkanspart
- folkbildningen som infrastruktur och arrangör
- folkbildningens fokus på deltagarnas eget kulturutövande, amatörkultur och deltagarkultur
- folkhögskolornas estetiska utbildningar.

Rapporten visar också på den ambivalens som finns bland både regioner och bland studieförbund och folkhögskolor när det gäller folkbildningen och kulturplanerna: Samverkansmodellen förutsätter att regionerna samråder även med det civila samhället, däremot ger den bara medel att fördela till lokala och regionala institutioner. Medel till det civila samhället, inklusive folkbildningen, beslutas i andra sammanhang. Studieförbund och folkhögskolor har å sin sida ett intresse av att synas och delta i det regionala kulturplanearbetet, samtidigt som de värnar sin oberoende ställning som folkbildningsaktörer och dessutom i första hand är verksamma lokalt – ute i kommunerna.[79]

I rapporten *Bottendöd eller kulturell glöd?* (2019) menar Ideell kulturallians att regionernas samråd med civilsamhällets kulturorganisationer har stärkts och formaliserats sedan kultursamverkansmodellen infördes, samtidigt som utmaningarna fortfarande är många.[80]

Folkbildningens kultur – mångfaldig kultur

Ett levande kulturliv ger bildning samt kulturell och intellektuell stimulans, och bidrar till fördjupad demokrati.[81] Två teman som återkommer inom både folkbildningspolitiken och kulturpolitiken är allas tillgång till kultur och (ökad) mångfald inom kulturen. Folkbildningens kulturverksamheter kan fungera som gränsöverskridande mötesplatser där människor delar sina upplevelser och tillsammans med andra söker förstå och uttolka samhället.

Få med kort utbildning och utrikes födda inom kultursektorn

Kultursektorn är relativt homogen när det gäller produktion, organisation och publik. Denna problematik belyser bland annat Myndigheten för kulturanalys i flera rapporter. Myndigheten publicerade till exempel en kartläggning 2015 bland anställda i den del av kultursektorn som styrs av staten, och ansvarade 2017 för motsvarande analys i de nordiska länderna. Rapporterna *Kultur av vem?* (2015) och *Kultur med olika bakgrund* (2017) visar att andelen anställda inom kultursektorn med utländsk bakgrund befinner sig på en konstant och tydligt lägre nivå än i befolkningen. Den ökade mångfalden i befolkningen avspeglas inte i kultursektorns personal, och myndigheten menar att:

> *Kultursektorn ligger längre från målet om att spegla befolkningen än för tio år sedan.*[82]

Frågan om etnisk mångfald beskrivs som svårhanterlig för kulturinstitutionerna även i artikeln *Inkluderingskulturen* i Kulturanalys Nordens antologi *Vem får vara med?* (2017). Oklarheter i kulturpolitiken, i den statliga styrningen, hålls fram som en av förklaringarna.

I betänkandet *Konstnär – oavsett villkor* (2018) konstaterar Konstnärspolitiska utredningen att konstnärer oftast kommer från hem med välutbildade föräldrar, och att personer med utländsk bakgrund är sämre representerade bland konstnärerna än i befolkningen i stort. Utredningen visar också att det är ungefär lika många kvinnor som män som är verksamma som konstnärer, men med stora variationer inom olika konstområden. Över en tioårsperiod har andelen kvinnor ökat, vilket har resulterat i en jämnare balans mellan könen.

Landsorganisationen i Sverige (LO) finner i rapporten *Brobyggare eller vattendelare?* (2018) att personer från tjänstemanna- eller företagarfamiljer, med relativt hög inkomst och – framför allt – med lång utbildning deltar i kultur oftare än andra. Att vara av utländsk härkomst, det vill säga vara född i ett annat land eller ha

79 Riksdagens kulturutskott genomförde 2015 en uppföljning av kultursamverkansmodellen. Rapporten *Är samverkan modellen? En uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen* bekräftar att det har varit svårt att hitta folkbildningens och det övriga civilsamhällets roll i modellen, och att dialogen är under utveckling.

80 I Folkbildningsrådets utvärdering *Kulturprogrammens betydelse för lokalsamhället* (2013) beskrivs studieförbundens kulturprogram som en lättillgänglig väg till både folkbildningen och kultursfären, bland annat eftersom de är jämförelsevis billiga – eller gratis – att delta i. Kulturprogrammen inriktas mot amatörkultur och mot grupper som inte i första hand nås av kommunernas kulturverksamhet: ungdomar, äldre, personer med invandrarbakgrund och boende på landsbygden. De genomförs ofta i samverkan med föreningslivet eller tillsammans med kommunala verksamheter som t.ex. äldreboenden och ungdomsgårdar.

81 www.regeringen.se/artiklar/2018/06/satsningar-for-en-levande-kultur-och-starkt-demokrati/.

82 *Kultur av vem?*, s. 5.

föräldrar som är födda utanför Sverige, beskrivs inte i sig vara en lika särskiljande faktor.

Myndigheten för kulturanalys publicerade 2019 rapporten *Kulturvanor i Sverige 1989–2018*. I rapporten visas ett starkt samband mellan utbildningsnivå och kulturvanor. Med högre utbildning följer i allmänhet fler kulturaktiviteter. Det finns också ett samband mellan ålder och kultur – ju äldre man är desto mindre ägnar man sig i allmänhet åt kultur. [83]

Folkbildningens deltagare i kulturinriktade arrangemang

Studieförbundens deltagare i kulturinriktade verksamheter

LO konstaterar att de grupper som är underrepresenterade i den så kallade konsumerande kulturen är mer aktiva i egenutövad kultur, till exempel i ”studiecirklar i vävning, målning, dans, teater m.m.”.[84]

Men även inom folkbildningen är vissa grupper underrepresenterade inom kulturområdet. Andelen utrikes födda deltagare är betydligt mindre i studieförbundens studiecirklar inom ämnesområdet *konst, musik och media* än inom andra ämnesområden. Inom det här området var 12 procent av cirkeldeltagarna utrikes födda 2021, jämfört med 26 procent i studiecirklar med annan inriktning. Av deltagarna inom ämnet *improvisatorisk musik* var andelen utrikes födda 10 procent.

Statistiken visar också att två av de tre vanligaste ämnesvalen bland inrikes födda deltagare var inriktade mot kultur: *improvisatorisk musik*, *husdjursskötsel* och *körsång*. Bland de utrikes födda deltagarna var det vanligast att välja *annan utbildning i religion*, *svenska som främmande språk* och på tredje plats *improvisatorisk musik*.[85]

Inom det estetiska området är även andelen deltagare med treårigt gymnasium och eftergymnasial utbildning större än inom övriga ämnesområden, och andelen med högst grundskola eller motsvarande mindre.

SE TABELLBILAGA:
Tabell S 5b. *Vanligaste ämnesval i studiecirkel inom olika deltagargrupper 2021. Andel av grupp (procent).*
Tabell S 5d. *Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Konst, musik och media 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent).*
Tabell S 5e. *Cirkeldeltagare inom ämnesområdena Musik och Improvisatorisk musik 2021. Andel (procent).*

Folkhögskolornas deltagare i kulturinriktade verksamheter

Även inom folkhögskolan finns skillnader mellan deltagare i estetiska verksamheter och andra. Inom särskild kurs med estetisk inriktning är andelen utrikes födda jämförelsevis låg – 10 procent jämfört med 21 procent i övriga inriktningar.

De här deltagarna är även tydligt yngre än deltagare i andra kursinriktningar, och de har i allmänhet längre utbildning. Dock är variationen mellan olika ämnesinriktningar stora, med till exempel de äldsta deltagarna med längst utbildning i *slöjd och konsthantverk*.

Mönstret med jämförelsevis få deltagare från andra länder återkommer i folkhögskolornas allmänna och korta kurser med estetisk inriktning.

I utvärderingen *Kulturell bildning i folkhögskolans regi* (2018) var 94 procent av lärarna inom de estetiskt inriktade kurserna uppväxta i Sverige, medan endast cirka 1 procent hade vuxit upp i ett utomeuropeiskt land.[86]

SE TABELLBILAGA:
Tabell F 5b. *Deltagare i särskild kurs med estetisk inriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Andel (procent).*

Mångfald och förnyelse?

I Folkbildningsrådets rapport *Mångfald och förnyelse?* (2020) bekräftas och fördjupas bilden av folkbildningens estetiska verksamheter: Deltagarna i estetiska studiecirklar är i allmänhet yngre än andra cirkeldeltagare, de har längre utbildning och lever i hushåll med högre disponibel årsinkomst. I de estetiskt inriktade cirklarna är också andelen män större än i övriga cirklar medan andelen som är födda utanför

83 Rapporten bygger på data från SOM-institutet vid Göteborgs universitet, insamlad 2018. Sambandet mellan deltagande och ålder är omvänt när det gäller aktiviteten ”gått på konstutställning” – där återfinns de största andelarna i de äldre åldersgrupperna. När det gäller ”gått på museum” syns få skillnader mellan olika åldersgrupper.

84 *Brobyggare eller vattendelare?*, s. 53.

85 I rapporten *Cirkeldeltagare från andra länder* (2017) jämför författarna vilka ämnen som är mest populära bland utrikes och inrikes födda cirkeldeltagare. Statistiken visar på en uppdelning: Bland de deltagare som är födda i Sverige hör nio av de elva vanligaste ämnena hemma inom kultur-/hantverksområdet. I särklass störst är den improvisatoriska musiken, dvs. pop, rock, jazz, osv. Bland de cirkeldeltagare som kommer från andra länder är bilden i princip motsatt – bara ett av de elva vanligaste ämnena har kulturinriktning.

86 Uppgifterna om lärarnas bakgrund är hämtade från en enkät som skickades till samtliga lärare inom folkhögskolans kulturinriktade kurser 2017, inom ramen för utvärderingen.

Norden är påtagligt mindre – 12 procent jämfört med 34 procent.[87]

Deltagarna i estetiska cirklar liknar i de flesta avseenden befolkningen i stort. Undantaget är deltagarnas födelseland, det vill säga att andelen utomnordiskt födda deltagare är mindre i de estetiska cirklarna än i befolkningen (18 procent).

Mönstret är liknande i folkhögskolans särskilda kurser med estetisk inriktning: Deltagarna är yngre än i särskilda kurser med annan inriktning, och färre av dem är födda utanför Norden – 9 procent jämfört med 15 procent i övriga inriktningar. Dessutom har deltagarnas föräldrar i allmänhet längre formell utbildning inom de estetiska inriktningarna. Framför allt är andelen med eftergymnasial utbildning tydligt högre. Däremot skiljer sig inte könsfördelningen generellt mellan estetiska och övriga kurser, även om variationen är stor mellan olika estetiska inriktningar.

De fältstudier som ingår i utvärderingen ger en entydig bild av anställda i studieförbund och folkhögskolor som bärare av idéer om mångfald och inkludering och som betonar vikten av en folkbildning med kulturverksamheter som når ut brett. Men rapporten visar också att mångfalden knappast förändras om inte ett riktat mångfaldsarbete faktiskt äger rum. Deltagargruppernas sammansättning med avseende på födelseland, kön, ålder och socioekonomiska förutsättningar förändras inte om inte studieförbund och folkhögskolor arbetar aktivt för förändring.

Rapporten tyder vidare på att det är relativt ovanligt med strategiska insatser för att öka mångfalden inom kulturverksamheterna, framför allt när det gäller deltagarnas bakgrund i olika länder. Många av studieförbunden och folkhögskolorna i rapporten beskriver traditioner, kontaktnät och utbud som är förankrade i västeuropeiska eller svenska kulturtraditioner, vilket i sin tur innebär att man kommer att reproducera liknande deltagargrupper år efter år. Man talar även om ekonomiska och andra förutsättningar – statsbidragssystemens utformning – som gör att utrymmet för resurskrävande rekrytering och nyskapande utbud begränsas.

87 De statistiska uppgifterna i rapporten *Mångfald och förnyelse?* avser 2017.

Referenser

Ardelius, G. (2019). *Bottendöd eller kulturell glöd? Projekt 3klövern: En lägesrapport från fem regioner om den ideella kultursektorns relation till förvaltning och institutioner.* (Ideell kulturallians).

Bengtsson, J. (2018). *Brobyggare eller vattendelare? En rapport om kulturen och ojämlikheten*. Landsorganisationen i Sverige.

von Essen, J. & Svedberg, L. (red.) (2020). *Medborgerligt engagemang i Sverige 1992–2019*. Ersta Sköndal Bräcke högskola arbetsrapportserie, nr 98.

Fejes, A., Dahlstedt, M., Mešić, N, & Nyström, S. (2018). *Svenska(r) från dag ett: En studie av ABFs arbete med asylsökande.* ABF:s skriftserie Folkbildning och Forskning.

Folkbildningsrådet (2013). *Att vara folkhögskollärare – förutsättningar, kompetensbehov och tidsanvändning*. Folkbildningsrådet utvärderar No 1 2013.

Folkbildningsrådet (2013). *Kulturprogrammens betydelse för lokalsamhället*. Folkbildningsrådet utvärderar No 2 2013.

Folkbildningsrådet (2014). *Cirkeldeltagare efter 65 – livskvalitet och aktivt medborgarskap*. Folkbildningsrådet utvärderar No 3 2014.

Folkbildningsrådet (2014). *Cirkelledare – folkbildningens fotfolk och drivkraft*. Folkbildningsrådet utvärderar No 1 2014.

Folkbildningsrådet (2014). *Kulturprogrammens betydelse för deltagarna*. Folkbildningsrådet utvärderar No 2 2014.

Folkbildningsrådet (2014). *Kulturprogrammens betydelse för kulturutövarna. Utvärdering 3 av studieförbundens kulturprogram*. Folkbildningsrådet utvärderar No 4 2014.

Folkbildningsrådet (2015). *Mer engagemang? – Folkbildningen i det svenska civilsamhället*. En rapport från Folkbildningsrådet.

Folkbildningsrådet (2017). *Cirkeldeltagare från andra länder.* Folkbildningsrådet utvärderar No 1 2017.

Folkbildningsrådet (2017). *Folk utanför folkbildningen – En studie om dem som inte deltar i studieförbundens verksamheter*.

Folkbildningsrådet (2018). *Folkbildningen tar plats i de regionala kulturplanerna. En kartläggning 2017.*

Folkbildningsrådet (2018). *Folkhögskollärarnas arbetssituation*. Folkbildningsrådets återrapportering till regeringen 2017.

Folkbildningsrådet (2018). *Kulturell bildning i folkhögskolans regi. Deltagare och lärare på estetiska profilkurser.* Folkbildningsrådet utvärderar No 1 2018.

Folkbildningsrådet (2019). *Cirkeldeltagares vägar till arbetsmarknaden. Studiecirklarnas geografiska spridning och betydelse för integrationen på arbetsmarknaden.*

Folkbildningsrådet (2019). *Folkbildning i marginaliserade stadsdelar*.
Folkbildningsrådet (2019). *Folkbildning och regional kompetensförsörjning*.
Folkbildningsrådet (2019). *Statsbidrag till folkhögskolor 2020. Villkor och fördelning*. Dnr 397, 2019, 091.
Folkbildningsrådet (2019). Statsbidrag till studieförbund 2020. Villkor och fördelning. Dnr 398, 2019, 092.
Folkbildningsrådet (2020). *Cirkelns betydelser. En studie om deltagare i studieförbundens studiecirklar 2019*.
Folkbildningsrådet (2020). *Mångfald och förnyelse? Utvärdering av folkbildningens kulturverksamheter.* Folkbildningsrådet utvärderar, No 1 2020.
Folkbildningsrådet (2021). *Ett engagerande mikrokosmos. Folkhögskoledeltagarna och deras samhällsengagemang.*
Folkbildningsrådet (2021). *Folkbildning i coronatider. Sammanfattning och analys av åtta delstudier 2020*.
Folkbildningsrådet (2021). *Slutrapport FAMN*.
Folkbildningsrådet (2021). *Utrikes födda på folkhögskola. Metoder och berättelser*.
Folkbildningsrådet (2022). *Folkbildningens betydelse på landsbygderna*. (prel., publiceras sommaren 2022)
Folkbildningsrådet (2022). *Folkbildning och regional kompetensförsörjning. Vilken roll spelar folkbildningen i städer och på landsbygden?* (Prel., publiceras våren 2022.
Folkbildningsrådet (2022). *Folkhögskolans deltagare med intellektuell funktionsnedsättning. Rapport till regeringen 2022*.
Folkbildningsrådet (2022). *Årsredovisning och verksamhetsberättelse 2021*.
Hedegaard, J. & Hugo, M. (2018). Utbildning som stödjande miljö för deltagare med högfungerande autism. Rapport från pågående forskningsprojekt om personer med högfungerande autism och deras studiegång. I Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Från skola till arbete. Fördjupad analys av ungas övergång mellan skola och arbetsliv. Slutrapport.
Hugo, M., Hedegaard, J, & Bjursell, C. (2019). *Folkhögskolan som inkluderande miljö för deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar*. Encell rapport 1:2019. Encell, Högskolan för lärande och kommunikation.
Kulturanalys Norden (2017). *Kultur med olika bakgrund. utländsk bakgrund bland anställda på statligt finansierade kulturinstitutioner I Norden*. Nordisk kulturfakta.
Kulturanalys Norden (2017). *Vem får vara med? Perspektiv på inkludering och integration i kulturlivet i de Nordiska länderna*. Nordisk kulturfakta.
Myndigheten för kulturanalys (2015). *Kultur av vem? En undersökning av mångfald i den svenska kultursektorn*. Rapport 2015:2.
Myndigheten för kulturanalys (2018). *Kulturvanor i Sverige 1989–2018*. Kulturfakta 2019:2.
Myndigheten för kulturanalys (2019). *Kulturens geografi. Tillgång till kulturutbud i landets kommuner.* Kulturfakta 2019:3.
Myndigheten för kulturanalys (2020). *Kulturanalys 2020. En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen*. Rapport 2020:1.
Myndigheten för kulturanalys (2022). *Kulturanalys 2022. En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen*. Rapport 2022:1.
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2018). *Har alla samma möjlighet att delta i det civila samhället? En kunskapsöversikt om hinder för deltagande*.
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2018). *Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige*.
Nordvall, H., Pastuhov, A. & Osman, A. (2018). *Folkbildning av och för migranter. En lokal studie av deltgarmönster och meningsskapande inom ABFs verksamhet för målgruppen invandrare*. ABF:s skriftserie Folkbildning och Forskning.
Novus (2021). *Cirkeldeltagarundersökning maj 2021*. Powerpointpresentation.
Nylander, E. et al (2014). *Olika tillsammans. En kartläggning av folkhögskolors lärmiljö för deltagare med funktionsnedsättning*. Linköpings universitet, institutionen för beteendevetenskap och lärande.
Polisen (2017). *Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*. Nationella operativa avdelningen, Underrättelseenheten.
Regeringskansliet (2021). *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*. Regeringens skrivelse 2020/21:133.
Regeringskansliet (2018). *Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara*. Ku 18:02.
Riksdagens kulturutskott (2015). *Är samverkan modellen? En uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen*. 2015/16: RFR4.
Sernhede René, O., Rosalens L. & Söderman, J. (2019). *”När betongen rätar sin rygg.” Ortenrörelsen och folkbildningens renässans*. Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg.
SOU 2018:23. *Konstnär – oavsett villkor*. Betänkande av Konstnärspolitiska kommittén.
Specialpedagogiska skolmyndigheten (2017). *Villkor för utbildning. Kartläggning av nuläge för barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning*.

SCB (2017). *Etablering på arbetsmarknaden och övergång till högskolestudier efter lång särskild kurs på folkhögskolan*. Temarapport 2017:11 utbildning.
SCB (2019). *Vuxenutbildningens betydelse i det svenska utbildningssystemet. Kompensatoriska effekter av studier inom Komvux och inom folkhögskolans allmänna kurser och SMF*.
SCB (2020). *Uppföljning av allmän kurs på folkhögskolan. Studiesituationen på allmän kurs och vad deltagarna gör efteråt*.
SCB (2022). *Grundläggande behörighet efter folkhögskolans allmänna kurs* 2007–2020 Temarapport 2022:1.
Statskontoret (2016). *Folkbildningen. En utvärdering utifrån syftena med statsbidraget*. Delrapport.
Statskontoret (2018). *En folkbildning i tiden – en utvärdering utifrån syftena med statsbidraget*. Slutrapport. 2018:10.
Statskontoret (2020). *Utvärdering av folkbildningsinsatser för asylsökande och utrikes födda kvinnor*. Rapport 2020:2.
Studieförbunden (2019). *Basen i svenskt musikliv – Studieförbundens musikrapport 2019*. Studieförbundens material 2019:1.
Svensk författningssamling 2015:218. *Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen*.
Svensk författningssamling 2015:521. *Förordning (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare*.

Tabellbilaga

Datakälla gällande studieförbunden är SCB:s officiella statistik. Denna statistik uppdateras inte med de korrigeringar av verksamheten som studieförbunden rapporterar i efterhand till Folkbildningsrådet.

I tabellerna redovisas i första hand deltagaruppgifter som hämtats från studieförbundens och folkhögskolornas deltagarrapporter, som visar unika personer per verksamhetsform. I undantagsfall redovisas grupprapporterade deltagare. Detta markeras i så fall i not.

Skillnad i antal och andel deltagare kan förekomma mellan olika tabeller. Detta beror främst på den variabelgruppering som görs, men även sekretessgranskning kan påverka utfallet. Likaså kan uppgift om enskilda individer eller grupper saknas. Så är exmpelvis fallet när det kommer till unga som ännu inte återfinns i SCB:s utbildningsregister.

Tabell S 1. Studieförbundens verksamhet med statlig finansiering 2019–2021. 58

Tabell S 2a. Cirkeldeltagare och deltagare i annan folkbildningsverksamhet 2019–2021. Jämförelse med befolkningen. Antal (N) och andel (procent). 59

Tabell S 2b. Deltagare i Vardagssvenska och Svenska från dag ett 2019–2021. Antal (N) och andel (procent). 60

Tabell S 3a. Cirkeldeltagare i olika kommungrupper 2021. Andel (procent). 61

Tabell S 3b. Deltagare i annan folkbildningsverksamhet i olika kommungrupper 2021. Andel (procent). 62

Tabell S 3c. Cirkeldeltagare i relation till befolkningen i olika kommungrupper 2021. Antal (N) och andel (procent). 63

Tabell S 3D. Deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet (sammanräknade) per län 2021. Antal (N) och andel av befolkningen (procent). 63

Tabell S 4a. Nya cirkeldeltagare 2021. Jämförelse med återkommande deltagare. Andel (procent). ... 64

Tabell S 4B. Studieförbundens deltagare och arrangemang på distans 2019–2021. Jämförelse med övriga deltagare och arrangemang. Antal (N) och andel (procent). 65

Tabell S 4C. Deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet som läser på distans 2021. Jämförelse med deltagare som ej läser på distans eller som har deltagit i båda typerna av verksamhet. Andel (procent). 66

Tabell S 5a. Studiecirklarnas ämnesinriktning, samt deltagare, efter huvudämne 2021. Antal (N) och andel (procent). 67

Tabell S 5b. Vanligaste ämnesval i studiecirkel inom olika deltagargrupper 2021. Andel av grupp (procent). 68

Tabell S 5c. Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Humaniora 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent). 69

Tabell S 5d. Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Konst, musik och media 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent). 70

Tabell S 5e. Cirkeldeltagare inom ämnesområdena Musik och Improvisatorisk musik 2021. Andel (procent). 71

Tabell S 5f. Studiecirklar i musik 2019–2021. Deltagare och studietimmar. Antal (N) och andel (procent). 72

Tabell S 6a. Cirkeldeltagare fördelade efter juridiskt kön 2021. Andel (procent). 72

Tabell S 6b. Inrikes och utrikes födda cirkeldeltagare 2021. Andel (procent). 73

Tabell S 6c. Cirkeldeltagare med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent). 73

Tabell S 6d. Cirkeldeltagare i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent). 74

Tabell S 7. Kategorier av cirkeldeltagare vid olika studieförbund 2021. Största och minsta andel samt median (procent). 74

Tabell F 1. Folkhögskolornas verksamhet med statlig finansiering 2019–2021. 75

Tabell F 2a. Deltagare i allmän kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent). 76

Tabell F 2b. Deltagare i särskild kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent). 77

Tabell F 2c. Deltagare i kort kurs 2019–2021. Andel (procent). 78

Tabell F 2d. Deltagare i Studiemotiverande folkhögskolekurs 2019–2021. Andel (procent). 78

Tabell F 2e. Deltagare i Etableringskurs 2019–2021. Andel (procent). 79

Tabell F 2f. Deltagare i Svenska från dag ett 2019–2021. Andel (procent). 80

Tabell F 3a. Deltagare i allmän kurs i olika kommungrupper 2021. Andel (procent) per kommungrupp. 81

Tabell F 3b. Deltagare i särskild kurs i olika kommungrupper 2021. Andel (procent) per kommungrupp. 82

Tabell F 3c. Deltagare i allmän kurs och särskild kurs i relation till befolkningen i olika kommungrupper 2021. Antal (N) och andel (procent). 83

Tabell F 4a. Deltagare i allmän kurs och särskild kurs vid filial 2021. Jämförelse med deltagare vid huvudskola. Andel (procent). 84

Tabell F 4b. Deltagare i allmän kurs och särskild kurs som bor på internat 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent). 85

Tabell F 4c. Deltagare i allmän kurs och särskild kurs som läser på distans 2021. Jämförelse med deltagare som ej läser på distans. Andel (procent). 86

Tabell F 4d. Deltagare i allmän och särskild kurs som läser på distans, kurser omställda till distans pga. pandemin (2020), respektive ej distans 2019–2021. Andel (procent). 87

Tabell F 5a. Kursinriktningar allmän och särskild kurs 2021. Antal (N) och andel (procent). ... 88

Tabell F 5b. Deltagare i särskild kurs med estetisk inriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Andel (procent). 90

Tabell F 5c. Deltagare i särskild kurs med yrkesinriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Antal (N) och andel (procent). 91

Tabell F 6a. Deltagare fördelade efter juridiskt kön i allmän och särskild kurs 2021. Andel (procent). 92

Tabell F 6b. Inrikes och utrikes födda deltagare i allmän och särskild kurs 2021. Andel (procent). 93

Tabell F 6c. Deltagare i allmän kurs med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent). 94

Tabell F 6d. Deltagare i särskild kurs med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent). 95

Tabell F 6e. Deltagare i allmän kurs i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent). 96

Tabell F 6f. Deltagare i särskild kurs i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent). 96

Tabell F 6g. Deltagare i allmän och särskild kurs med funktionsnedsättning 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent). 97

Tabell F 6h. Nybörjare i allmän kurs 2021. Jämförelse med övriga deltagare i allmän kurs. Andel (procent). 98

Tabell F 7. Kategorier av deltagare i allmän och särskild kurs vid olika folkhögskolor 2021. Minsta och största andel samt median (procent). . 99

Tabell F 8a. Utfärdade behörigheter och intyg på allmän och särskild kurs 2019–2021. Andel (procent). 100

Tabell F 8b. Deltagare med grundläggande behörighet från folkhögskola som antagits till högskola höstterminen 2019–2021. Antal (N) och andel (procent). 101

Tabell F 9. Studiemotiverande folkhögskolekurs: Folkhögskolor, deltagare samt deltagare som gått vidare till fortsatta studier eller arbete 2019–2021. Antal (N) och andel (procent). 101

TABELL S 1.
Studieförbundens verksamhet med statlig finansiering 2019–2021.

FOLKBILDNINGSANSLAGET	ANTAL ARRANGEMANG (N) (FÖRÄNDRING MOT FÖREGÅENDE ÅR)	ANTAL DELTAGARE (N) (FÖRÄNDRING MOT FÖREGÅENDE ÅR)	KVINNOR (PROCENT)	MÄN (PROCENT)	ANTAL STUDIE-TIMMAR (N)
2021					
Studiecirklar	85 553 (-44%)	294 493 (-30%)	63	37	3 608 609
Annan folkbildningsverksamhet	41 188 (-24%)	279 090 (-23%)	66	34	746 467
Kulturprogram*	116 558 (-20%)	4 715 789 (-22%)	54	46	1 049 022
2020					
Studiecirklar	153 199 (-37%)	420 283 (-30%)	62	38	7 213 871
Annan folkbildningsverksamhet	54 113 (-27%)	361 471 (-27%)	67	33	989 320
Kulturprogram*	146166 (-60%)	6 076 520 (-68%)	55	45	1 315 494
2019					
Studiecirklar	241 836 (-7%)	599 357 (-3%)	62	38	12 143 886
Annan folkbildningsverksamhet	74 372 (+2%)	495 668 (+2%)	64	36	1 658 073
Kulturprogram*	365 518 (-4%)	19 219 836 (-3%)	56	44	3 289 662
ANNAN STATLIG FINANSIERING					
2021					
Vardagssvenska**	718 (-30%)	4 980 (-46%)	49	51	30 406
Svenska från dag ett**	1 835 (-35%)	6 295 (-36%)	51	49	64 314
Arbetsmarknadsnära insatser på distans	543 (+30%)	4 494 (+15%)	76	24	21 456
Svenska för föräldralediga	1 033 (+305%)	4 238 (+272%)	88	12	30 532
Studieförbundens insatser med personer långt från arbetsmarknaden	1 473 (-)	8 174 (-)	75	25	65 245
2020					
Vardagssvenska**	1 031 (-39%)	7 258 (-30%)	47	53	45 188
Svenska från dag ett**	2842 (-41%)	9 882 (-34%)	44	56	101 281
Uppsökande och motiverande insatser riktade till utrikes födda kvinnor	2 087 (-15%)	7 034 (-5%)	100	-	62 372
Arbetsmarknadsnära insatser på distans	521 (-)	3 901 (-)	76	24	19 298
Svenska för föräldralediga	255 (-)	1 140 (-)	92	8	7 546
2019					
Vardagssvenska**	1 687 (-18%)	10 427 (-26%)	41	59	74 597
Svenska från dag ett**	4 797 (-10%)	15 012 (-25%)	42	58	187 920
Stöd till föräldrar i barns lärande	126 (-94%)	-	-	-	2 734
Uppsökande och motiverande insatser riktade till utrikes födda kvinnor	2 458 (+3%)	7 380 (+139%)	100	-	74 531

* Gruppraporterade deltagare (ej unika personer)

** Unika personer. Könsuppdelningen beräknas dock utifrån gruppstatistiken.

TABELL S 2A.

Cirkeldeltagare och deltagare i annan folkbildningsverksamhet 2019–2021. Jämförelse med befolkningen. Antal (N) och andel (procent).

	2021		2020		2019	
Studiecirkel	CIRKEL-DELTAGARE	BEFOLKNING*	CIRKEL-DELTAGARE	BEFOLKNING*	CIRKEL-DELTAGARE	BEFOLKNING*
Antal (N)	294 493	8 868 845	420 283	8 800 152	599 357	8 740 119
Kvinnor	63	50	62	50	62	50
Män	37	50	38	50	38	50
Inrikes födda	81	78	79	78	79	79
Utrikes födda	19	22	21	22	21	21
Eftergymnasial utbildning	49	37	45	36	44	36
Gymnasial utbildning 3 år	17	22	17	22	17	22
Gymnasial utbildning, ej 3 år	18	20	20	20	20	20
Högst grundskola/motsvarande	15	19	17	19	19	20
65– år	37	24	38	24	38	24
45–64 år	26	29	25	29	24	29
25–44 år	24	31	24	31	23	31
20–24 år	5	7	5	7	5	7
13–19 år	9	9	8	9	8	9
Med funktionsnedsättning*	4	-	4	-	6	-
Annan folkbildningsverksamhet	DELTAGARE	BEFOLKNING*	DELTAGARE	BEFOLKNING*	DELTAGARE	BEFOLKNING*
Antal (N)	279 090	9 745 652	361 471	9 675 654	495 668	9 609 404
Kvinnor	66	50	67	50	65	50
Män	34	50	33	50	35	50
Inrikes födda	87	79	86	79	85	79
Utrikes födda	13	21	14	21	15	21
Eftergymnasial utbildning	56	37	52	36	50	36
Gymnasial utbildning 3 år	17	22	17	22	19	22
Gymnasial utbildning, ej 3 år	16	20	18	20	18	20
Högst grundskola/motsvarande	11	19	13	19	13	20
65– år	25	22	29	22	25	22
45–64 år	25	26	24	26	25	26
25–44 år	19	28	18	28	20	28
20–24 år	3	6	4	6	4	6
13–19 år	10	9	9	8	9	8
6–12 år	18	9	17	9	16	9
Med funktionsnedsättning**	3	-	3	-	4	-

* Andelarna i befolkningen beräknas utifrån antalet personer 13 år och äldre gällande studiecirkel och 6 år och äldre gällande annan folkbildningsverksamhet.

** Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 2B.
Deltagare i Vardagssvenska och Svenska från dag ett 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).

	2021	2020	2019
Vardagssvenska			
Antal deltagare (N)*	4 980	7 258	10 427
Kvinnor*	49	47	41
Män*	51	53	59
65– år**	0	1	0
25–65 år**	100	99	98
13–24 år**	0	1	2
–13 år**	0	0	0
Med funktionsnedsättning**	0	0	0
Svenska från dag ett			
Antal deltagare (N)	6 295	9 882	15 012
Kvinnor*	51	44	42
Män*	49	56	58
65– år**	0	0	0
25–65 år**	98	97	96
13–24 år**	1	2	3
–13 år**	1	1	0
Med funktionsnedsättning**	0	0	0

* Avser unika personer. Könsfördelning beräknas utifrån gruppstatistik.

** Uppgifterna bygger på grupprapporterade uppgifter där deltagare registrerades enligt majoritetsprincipen, dvs. alla deltagare hamnar under samma kategori om majoriteten av deltagare finns i denna kategori.

TABELL S 3A.
Cirkeldeltagare i olika kommungrupper 2021. Andel (procent).*

STUDIECIRKEL	STORSTAD	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STORSTAD	STÖRRE STAD	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STÖRRE STAD	MINDRE STAD/TÄTORT	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA MINDRE STAD/TÄTORT	LANDSBYGDS-KOMMUN	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	**17**	**13**	**26**	**15**	**15**	**7**	**8**	**100**
ANDEL DELTAGARE PER KOMMUNGRUPP (PROCENT)								
Kvinnor	61	65	61	64	63	65	66	63
Män	39	35	39	36	37	35	34	37
Inrikes födda	74	81	77	86	88	87	87	19
Utrikes födda	26	19	23	14	12	13	13	81
Eftergymnasial utbildning	66	55	53	40	43	38	36	49
Gymnasial utbildning 3 år	15	17	17	18	18	18	19	17
Gymnasial utbildning, ej 3 år	9	16	15	24	22	24	27	18
Högst grundskola/motsvarande	10	12	15	18	16	20	18	15
65– år	22	36	33	46	42	48	47	37
45–64 år	25	28	25	25	26	25	25	26
25–44 år	38	22	25	18	19	16	17	24
20–24 år	6	5	8	3	3	3	3	5
13–19 år	10	10	10	7	10	7	7	9
Med funktionsnedsättning**	5	4	2	4	3	5	6	4

* Kommungruppsindelningen bygger på SKR:s kommungruppsindelning från 2017, med förändringen att kommungrupperna "Pendlingskommun nära större stad" och "Lågpendlingskommun nära större stad" slagits ihop till "Pendlingskommun nära större stad" samt att kommungrupperna "Landsbygdskommun" och "Landsbygdskommun med besöksnäring" slagits sammant till "Landsbygdskommun"."

** Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 3B.
Deltagare i annan folkbildningsverksamhet i olika kommungrupper 2021. Andel (procent).*

ANNAN FOLKBILDNINGSVERKSAMHET	STORSTAD	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STORSTAD	STÖRRE STAD	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STÖRRE STAD	MINDRE STAD/ TÄTORT	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA MINDRE STAD/TÄTORT	LANDSBYGDS-KOMMUN	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	**16**	**15**	**28**	**14**	**14**	**6**	**7**	**100**
Andel deltagare per kommungrupp (procent)								
Kvinnor	67	67	66	66	67	66	65	66
Män	33	33	34	34	33	34	35	34
Inrikes födda	83	85	85	88	90	89	89	13
Utrikes födda	17	15	15	12	10	11	11	87
Eftergymnasial utbildning	72	60	61	47	50	43	43	56
Gymnasial utbildning 3 år	13	17	16	20	19	18	21	17
Gymnasial utbildning, ej 3 år	8	14	13	20	19	23	22	16
Högst grundskola/motsvarande	7	10	10	13	12	16	13	11
65– år	18	23	23	30	29	36	28	25
45–64 år	24	27	23	26	25	26	27	25
25–44 år	26	17	19	17	17	14	18	19
20–24 år	4	3	5	2	2	2	3	3
13–19 år	9	11	11	10	10	7	11	10
6–12 år	21	20	20	16	17	14	13	18
Med funktionsnedsättning**	1	4	2	3	3	3	3	3

* Kommungruppsindelningen bygger på SKR:s kommungruppsindelning från 2017, med förändringen att kommungrupperna "Pendlingskommun nära större stad" och "Lågpendlingskommun nära större stad" slagits ihop till "Pendlingskommun nära större stad" samt att kommungrupperna "Landsbygdskommun" och "Landsbygdskommun med besöksnäring" slagits sammant till "Landsbygdskommun".

** Gruppraporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 3C.
Cirkeldeltagare i relation till befolkningen i olika kommungrupper 2021. Antal (N) och andel (procent).

	BEFOLKNING (N)*	DELTAGARE (N)	ANDEL DELTAGARE AV BEFOLKNINGEN
Storstad	1 916 657	48 905	3
Pendlingskommun nära storstad	1 967 768	38 272	2
Större stad	2 488 074	77 670	3
Pendlingskommun nära större stad	1 502 709	43 275	3
Mindre stad/tätort	1 324 272	43 703	3
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	602 365	19 324	3
Landsbygdskommun	641 255	23 344	4
Totalt	10 443 100	294 493	3

* Avser befolkningen 13 år och äldre.

TABELL S 3D.
Deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet (sammanräknade) per län 2021. Antal (N) och andel av befolkningen (procent).

REGION	ANTAL DELTAGARE	ANDEL DELTAGARE AV BEFOLKNINGEN*
Stockholms län	88 729	4
Uppsala län	19 293	5
Södermanlands län	13 923	5
Östergötlands län	24 470	6
Jönköpings län	25 392	7
Kronobergs län	10 828	6
Kalmar län	13 241	6
Gotlands län	5 281	9
Blekinge län	8 811	6
Skåne län	63 727	5
Hallands län	17 566	6
Västra Götalands län	85 235	5
Värmlands län	17 695	7
Örebro län	17 526	6
Västmanlands län	12 409	5
Dalarnas län	15 514	6
Gävleborgs län	15 200	6
Västernorrlands län	13 502	6
Jämtlands län	8 582	7
Västerbottens län	23 605	9
Norrbottens län	14 032	6

* Avser befolkningen 6 år och äldre.

TABELL S 4A.
Nya cirkeldeltagare 2021. Jämförelse med återkommande deltagare.* Andel (procent).

	NYA CIRKELDELTAGARE	ÅTERKOMMANDE CIRKELDELTAGARE
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	21	79
ANDEL DELTAGARE PER NYA/ÅTERKOMMANDE (PROCENT)		
Kvinnor	62	63
Män	38	37
Inrikes födda	78	82
Utrikes födda	22	18
Eftergymnasial utbildning	53	49
Gymnasial utbildning 3 år	21	16
Gymnasial utbildning, ej 3 år	13	19
Högst grundskola/motsvarande	13	16
65 år -	17	42
45–64 år	28	25
25–44 år	35	21
20–24 år	8	4
13–19 år	13	8
Med funktionsnedsättning**	-	-
Storstad	21	16
Pendlingskommun nära storstad	15	12
Större stad	26	27
Pendlingskommun nära större stad	13	15
Mindre stad/tätort	14	15
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	6	7
Landsbygdskommun	6	8

* Med nya deltagare avses deltagare i studiecirkel 2021, som inte deltagit under perioden 2018–2020. Med återkommande deltagare avses deltagare i studiecirkel 2021, som även deltagit någon gång under perioden 2018–2020.

** Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 4B.

Studieförbundens deltagare och arrangemang på distans 2019–2021. Jämförelse med övriga deltagare och arrangemang. Antal (N) och andel (procent).

	2021				2020				2019			
	DISTANS	EJ DISTANS	DELTAGARE BÅDE DISTANS OCH EJ DISTANS	ANDEL DISTANS	DISTANS	EJ DISTANS	DELTAGARE BÅDE DISTANS OCH EJ DISTANS	ANDEL DISTANS	DISTANS	EJ DISTANS	DELTAGARE BÅDE DISTANS OCH EJ DISTANS	ANDEL DISTANS
Arrangemang												
Studiecirkel	17 265	68 288	-	20	12 782	140 417	-	9	3 376	238 460	-	1
Annan folkbildnings-verkasmhet	7 943	33 245	-	19	4 348	49 765	-	9	162	74 210	-	0
Kulturprogramp*	15 569	100 989	-	13	13 245	132 921	-	10	80	365 438	-	0
Deltagare												
Studiecirkel	39 040	237 816	17 637	19	18 002	382 872	19 409	9	4 584	592 669	2 104	1
Annan folkbildnings-verksamhet	44 157	216 044	18 889	23	19 874	327 411	14 186	10	682	494 433	553	0
Kulturprogram*	995 741	3 720 048	-	21	1 543 604	4 532 916	-	34	6 364	19 213 472	-	0

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 4C.

Deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet som läser på distans 2021. Jämförelse med deltagare som ej läser på distans eller som har deltagit i båda typerna av verksamhet. Andel (procent).

	STUDIECIRKEL			ANNAN FOLKBILDNINGSVERKSAMHET		
	DISTANS	EJ DISTANS	DELTAGIT I BÅDA	DISTANS	EJ DISTANS	DELTAGIT I BÅDA
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	13	81	6	16	77	7
ANDEL DELTAGARE PER DISTANS/EJ DISTANS/ DELTAGIT I BÅDA (PROCENT)						
Kvinnor	59	64	57	63	67	67
Män	41	36	43	37	33	33
Inrikes födda	64	86	62	80	88	83
Utrikes födda	36	14	38	20	12	17
Eftergymnasial utbildning	56	48	53	60	54	66
Gymnasial utbildning 3 år	17	17	17	19	17	16
Gymnasial utbildning, ej 3 år	12	20	14	13	17	11
Högst grundskola/motsvarande	16	15	17	8	12	7
65– år	16	41	25	18	26	24
45–64 år	28	25	28	34	22	34
25–44 år	37	21	30	30	16	21
20–24 år	8	4	7	5	3	4
13–19 år	11	9	9	8	11	7
– 12 år	-	-	-	5	21	10
Med funktionsnedsättning*	1	4	-	2	3	-

* Gruppraporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 5A.

Studiecirklarnas ämnesinriktning, samt deltagare, efter huvudämne 2021. Antal (N) och andel (procent).

	ARRANGEMANG		DELTAGARE*	
	ANTAL (N)	ANDEL (PROCENT)	ANTAL (N)	ANDEL (PROCENT)
Konst, musik och media	45 377	53	152 591	45
varav Bild- och formkonst	*3 254*		*15 237*	
varav Musik, dans och dramatik	*32 161*		*91 203*	
varav medieproduktion	*946*		*2 139*	
varav Formgivning	*123*		*514*	
varav Konsthantverk	*8 893*		*43 498*	
Humaniora (språk, historia)	15 652	18	66 973	20
varav Religion	*3 756*		*16 726*	
varav Främmande språk	*6 304*		*24 128*	
varav Svenska och litteraturkunskap (inkl. hemspråk)	*3 537*		*15 075*	
varav Historia och arkeologi	*1 504*		*8 047*	
varav Livsåskådning, filosofi, logik och etik	*551*		*2 997*	
Samhälls- och beteendevetenskap	4 982	6	22 570	7
Personliga tjänster	3 308	4	17 494	5
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	6 352	7	30 559	9
Data	1 271	1	5 395	2
Hälso- och sjukvård	1 123	1	5 120	2
Socialt arbete och omsorg	1 197	1	4 404	1
Företagsekonomi, handel och administration	912	1	4 281	1
Teknik och teknisk industri	443	1	1 845	1
Pedagogik och cirkelledarutbildning	1 439	2	6 669	2
Läs- och skrivinlärning för vuxna	145	0	509	0
Övriga	3 352	4	17 015	5

* Antalet deltagare är unika per ämne.

TABELL S 5B.
Vanligaste ämnesval i studiecirkel inom olika deltagargrupper 2021. Andel av grupp (procent).

	ÄMNE 1	ANDEL AV GRUPP	ÄMNE 2	ANDEL AV GRUPP	ÄMNE 3	ANDEL AV GRUPP
Kvinnor	Husdjursskötsel	9	Körsång	5	Annan utbildning i religion	5
Män	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	25	Annan utbildning i religion	6	Sång och musik i grupp	5
Inrikes födda	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	14	Husdjursskötsel	8	Körsång	4
Utrikes födda	Annan utbildning i religion	11	Svenska som främmande språk	8	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	5
Eftergymnasial utbildning	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	13	Husdjursskötsel	7	Körsång	5
Gymnasial utbildning 3 år	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	21	Husdjursskötsel	9	Sång och musik i grupp	4
Gymnasial utbildning, ej 3 år	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	9	Husdjursskötsel	7	Övrigt konsthantverk	5
Högst grundskola/motsvarande	Annan utbildning i religion	8	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	7	Övrigt konsthantverk	3
65– år	Övrigt konsthantverk	6	Körsång	6	Vävning	5
45–64 år	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	14	Husdjursskötsel	11	Körsång	5
25–44 år	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	23	Husdjursskötsel	7	Svenska som främmande språk	5
20–24 år	Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	17	Annan utbildning i religion	8	Husdjursskötsel	4
13–19 år	Annan utbildning i religion	16	Pedagogik o metodik	8	Övriga danser	7
Med funktionsnedsättning*	Sång och musik i grupp	11	Friskvård	9	Personlig utveckling	8

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 5C.
Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Humaniora 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent).

	ÖVRIGA ÄMNES-OMRÅDEN	HUMANIORA (SPRÅK, HISTORIA)	*VARAV RELIGION*	*VARAV FRÄMMANDE SPRÅK*	*VARAV SVENSKA OCH LITTERATUR-KUNSKAP (INKL. HESPRÅK)*	*VARAV HISTORIA OCH ARKEOLOGI*	*VARAV LIVSÅSKÅDNING, FILOSOFI, LOGIK OCH ETIK*
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	80	20	*5*	*7*	*4*	*2*	*1*
ANDEL DELTAGARE PER ÄMNESOMRÅDE (PROCENT)							
Kvinnor	63	65	*57*	*66*	*78*	*53*	*64*
Män	37	35	*43*	*34*	*22*	*47*	*36*
Inrikes födda	84	64	*58*	*54*	*74*	*85*	*79*
Utrikes födda	16	36	*42*	*46*	*26*	*15*	*21*
Eftergymnasial utbildning	48	54	*43*	*66*	*56*	*37*	*57*
Gymnasial utbildning 3 år	18	12	*15*	*12*	*10*	*14*	*13*
Gymnasial utbildning, ej 3 år	19	16	*16*	*9*	*19*	*27*	*15*
Högst grundskola/motsvarande	15	18	*25*	*13*	*15*	*22*	*15*
65– år	38	39	*19*	*30*	*54*	*78*	*35*
45–64 år	26	21	*22*	*26*	*17*	*12*	*21*
25–44 år	23	22	*21*	*31*	*15*	*6*	*15*
20–24 år	5	5	*8*	*4*	*3*	*1*	*4*
13–19 år	8	13	*30*	*8*	*10*	*2*	*26*
Med funktionsnedsättning*	4	0,2	*0*	*5*	*4*	*2*	*2*

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 5D.
Cirkeldeltagare inom ämnesområdet Konst, musik och media 2021. Jämförelse med övriga ämnesområden. Andel (procent).

	ÖVRIGA ÄMNES-OMRÅDEN	KONST, MUSIK OCH MEDIA	*VARAV BILD- OCH FORMKONST*	*VARAV MUSIK, DANS OCH DRAMATIK*	*VARAV MEDIE-PRODUKTION*	*VARAV FORMGIVNING*	*VARAV KONST-HANTVERK*
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	55	45	*5*	*27*	*1*	*0*	*13*
ANDEL DELTAGARE PER ÄMNESOMRÅDE (PROCENT)							
Kvinnor	64	63	*78*	*50*	*42*	*72*	*87*
Män	36	37	*22*	*50*	*58*	*28*	*13*
Inrikes födda	74	88	*86*	*87*	*76*	*85*	*89*
Utrikes födda	26	12	*14*	*13*	*24*	*15*	*11*
Eftergymnasial utbildning	48	51	*59*	*52*	*54*	*43*	*46*
Gymnasial utbildning 3 år	16	18	*14*	*20*	*22*	*27*	*13*
Gymnasial utbildning, ej 3 år	18	19	*18*	*15*	*12*	*18*	*26*
Högst grundskola/motsvarande	17	13	*10*	*13*	*11*	*12*	*15*
65– år	37	39	*52*	*28*	*19*	*27*	*60*
45–64 år	25	25	*24*	*27*	*22*	*28*	*23*
25–44 år	22	24	*17*	*30*	*39*	*32*	*14*
20–24 år	5	5	*3*	*6*	*15*	*10*	*1*
13–19 år	11	6	*4*	*10*	*5*	*4*	*1*
Med funktionsnedsättning*	4	3	*7*	*3*	*1*	*7*	*5*

* Gruppraporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 5E.
Cirkeldeltagare inom ämnesområdena Musik och Improvisatorisk musik 2021. Andel (procent).

	MUSIK	*VARAV IMPROVISATORISK MUSIK*
Antal deltagare (N)	63 309	*21 160*
ANDEL DELTAGARE PER ÄMNESOMRÅDE (PROCENT)*		
Kvinnor	39	*16*
Män	61	*84*
Inrikes födda	88	*90*
Utrikes födda	12	*10*
Eftergymnasial utbildning	52	*50*
Gymnasial utbildning 3 år	21	*29*
Gymnasial utbildning, ej 3 år	16	*12*
Högst grundskola/motsvarande	12	*9*
65– år	29	*8*
45–64 år	29	*31*
25–44 år	31	*48*
20–24 år	6	*8*
13–19 år	5	*5*
Med funktionsnedsättning*	2	*4*

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 5F.
Studiecirklar i musik 2019–2021. Deltagare och studietimmar. Antal (N) och andel (procent).

	2021	2020	2019
Antal studiecirkeltimmar totalt	3 608 609	7 213 871	12 143 886
Antal studietimmar i musikcirklar	1 468 002	3 259 669	4 914 191
varav antal timmar improvisatorisk musik	*873 967*	*2 054 919*	*2 985 370*
Andel studietimmar i musikcirklar, av alla studietimmar	41	45	40
varav andel studietimmar i improvisatorisk musik, av alla studietimmar	*24*	*28*	*25*
Antal cirkeldeltagare totalt	294 493	499 866	753 120
Antal deltagare i musikcirklar	63 309	92 036	128 766
varav antal deltagare i improvisatorisk musik	*21 160*	*31 936*	*39 206*
Andel deltagare i musikcirklar, av alla deltagare	21	18	18
varav andel deltagare i improvisatorisk musik av alla deltagare	*7*	*6*	*6*

TABELL S 6A.
Cirkeldeltagare fördelade efter juridiskt kön 2021. Andel (procent).

	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	63	37	100
ANDEL DELTAGARE PER KÖN (PROCENT)			
Inrikes födda	82	80	19
Utrikes födda	18	20	81
Eftergymnasial utbildning	52	45	49
Gymnasial utbildning 3 år	14	22	17
Gymnasial utbildning, ej 3 år	19	16	18
Högst grundskola/motsvarande	14	17	15
65– år	41	31	37
45–64 år	26	25	26
25–44 år	21	28	24
20–24 år	4	6	5
13–19 år	8	9	9
Med funktionsnedsättning*	3	1	4

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 6B.
Inrikes och utrikes födda cirkeldeltagare 2021. Andel (procent).

	INRIKES	UTRIKES	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	81	19	100
ANDEL DELTAGARE PER FÖDELSELAND (PROCENT)			
Kvinnor	64	60	63
Män	36	40	37
Eftergymnasial utbildning	50	45	49
Gymnasial utbildning 3 år	18	13	17
Gymnasial utbildning, ej 3 år	19	17	18
Högst grundskola/motsvarande	13	25	15
65– år	41	19	37
45–64 år	25	28	26
25–44 år	21	36	24
20–24 år	4	7	5
13–19 år	9	10	9
Med funktionsnedsättning*	-	-	4

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 6C.
Cirkeldeltagare med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent).

	EFTER-GYMNASIAL UTBILDNING	GYMNASIAL UTBILDNING 3 ÅR	GYMNASIAL UTBILDNING, EJ 3 ÅR	HÖGST GRUNDSKOLA/ MOTSVARANDE	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	49	17	18	15	100
ANDEL DELTAGARE PER UTBILDNINGSBAKGRUND (PROCENT)					
Kvinnor	67	53	67	59	63
Män	33	47	33	41	37
Inrikes födda	84	86	84	71	19
Utrikes födda	16	14	16	29	81
65– år	35	25	60	46	37
45–64 år	31	25	31	14	26
25–44 år	31	34	8	13	24
20–24 år	3	16	1	4	5
13–19 år	0	0	0	23	9
Med funktionsnedsättning*	-	-	-	-	4

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 6D.
Cirkeldeltagare i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent).

	13–19 ÅR	20–24 ÅR	25–44 ÅR	45–64 ÅR	65 ÅR-	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	9	5	24	26	37	100
ANDEL DELTAGARE PER ÅLDERSGRUPP (PROCENT)						
Kvinnor	59	54	56	64	69	63
Män	41	46	44	36	31	37
Inrikes födda	79	73	72	80	91	19
Utrikes födda	21	27	28	20	9	81
Eftergymnasial utbildning	0	30	63	56	44	49
Gymnasial utbildning 3 år	1	54	24	16	11	17
Gymnasial utbildning, ej 3 år	0	4	6	21	28	18
Högst grundskola/motsvarande	99	12	8	8	18	15
Med funktionsnedsättning*	-	-	-	-	-	4

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL S 7.
Kategorier av cirkeldeltagare vid olika studieförbund 2021. Största och minsta andel samt median (procent).

	MINSTA ANDEL	STÖRSTA ANDEL	MEDIAN
Kvinnor	49	70	61
Män	30	51	39
Inrikes födda	19	90	84
Utrikes födda	10	81	16
Eftergymnasial utbildning	23	74	50
Gymnasial utbildning 3 år	13	23	17
Gymnasial utbildning, ej 3 år	7	27	15
Högst grundskola/motsvarande	6	46	14
65– år	3	56	26
45–64 år	20	35	24
25–44 år	15	34	29
20–24 år	2	13	6
13–19 år	3	28	7
Med funktionsnedsättning*	0	12	1

* Grupprapporterade deltagare (ej unika personer).

TABELL F 1.
Folkhögskolornas verksamhet med statlig finansiering 2019–2021.

FOLKBILDNINGSANSLAGET	ANTAL DELTAGARVECKOR (N)* (FÖRÄNDRING MOT FÖREGÅENDE ÅR)	ANTAL FOLKHÖG-SKOLOR (N)	ANTAL DELTAGARE (N)* (FÖRÄNDRING MOT FÖREGÅENDE ÅR)	KVINNOR (PROCENT)	MÄN (PROCENT)
2021					
Allmän kurs*	549 680 (-2%)	154	21 517 (-1%)	57	43
Särskild kurs*	618 477 (+4%%)	154	36 429 (+2%)	68	32
Kort kurs	264 88 (+29%)	111	25 150 (+18%)	64	36
Kulturprogram**	2 540 (+36%)	63	90 358 (+44%)	52	48
2020					
Allmän kurs	560 205 (0%)	155	21 776 (-3%)	55	45
Särskild kurs	596 282 (-1%)	154	35 797 (-3%)	68	32
Kort kurs	20 566 (-60%)	109	21 341 (-58%)	61	39
Kulturprogram**	1 862 (-60%)	62	62 580 (-66%)	55	45
2019					
Allmän kurs	559 647 (+7%)	156	22 414 (+5%)	54	46
Särskild kurs	602 580 (+5%)	155	36 974 (+4%)	67	33
Kort kurs	51 872 (+3%)	128	50 347 (-7%)	60	40
Kulturprogram**	4 700 (+1%)	83	184 646 (+4%)	54	46
ANNAN STATLIG FINANSIERING					
2021					
Allmän kurs, yrkesinriktad	22 587 (+156%)	50	952 (+120%)	62	38
Särskild kurs, yrkesinriktad	51 037 (+186%)	92	2 466 (+133%)	70	30
Studiemotiverande folkhögskolekurs	68 935 (-2%)	92	4 118 (-4%)	54	46
Etableringskurs	54 357 (-2%)	56	1 732 (-5%)	61	39
Svenska från dag ett	17 482 (-22%)	57	1 094 (-30%)	54	46
2020					
Allmän kurs, yrkesinriktad***	8 815 (-)	40	432 (-%)	61	39
Särskild kurs, yrkesinriktad***	17 866 (-)	64	1057 (-%)	65	35
Studiemotiverande folkhögskolekurs	70 674 (+12%)	93	4268 (+14%)	52	48
Etableringskurs	55 531 (-31%)	66	1830 (-34%)	62	38
Svenska från dag ett	22 430 (-18%)	70	1573 (-25%)	51	49
2019					
Studiemotiverande folkhögskolekurs	63 034 (-7%)	93	3 743 (-3%)	50	50
Etableringskurs	80 672 (-50%)	86	2 770 (-49%)	61	39
Bristyrkeskurs	12 730 (-50%)	18	379 (-43%)	71	29
Svenska från dag ett	27 210 (12%)	72	2 094 (18%)	44	56

* Verksamhetens omfattning beskrivs som deltagarveckor – antal deltagare och deras deltagande i antal veckor. Helårsstudier i de långa kurserna, allmän och särskild kurs bedöms pågå 35 veckor. Här inkluderas utökade platser på allmän och särskild kurs.

** Gruppraporterade deltagare (ej unika personer).

*** Under 2020 förekom viss underrapportering i yrkesinriktad allmän och särskild kurs.

TABELL F 2A.
Deltagare i allmän kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent).

	2021		2020		2019	
	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	26	74	31	69	32	68
ANDEL DELTAGARE PER STUDIERNAS NIVÅ (PROCENT)						
Kvinnor	64	54	61	53	58	51
Män	36	46	39	47	42	49
Inrikes födda	15	68	14	68	16	70
Utrikes födda	85	32	86	32	84	30
Eftergymnasial utbildning	13	6	13	7	16	6
Gymnasial utbildning 3 år	4	22	5	21	5	21
Gymnasial utbildning kortare än 3 år	15	15	15	15	16	15
Högst grundskola/motsvarande	68	57	67	57	63	58
65– år	2	2	2	2	4	2
45–64 år	18	4	18	3	15	3
25–44 år	47	36	46	35	47	36
20–24 år	28	50	30	50	28	49
13–19 år	4	8	3	9	6	10
Med funktionsnedsättning	21	40	21	41	19	36

TABELL F 2B.
Deltagare i särskild kurs 2019–2021 per kursnivå. Andel (procent).

	2021			2020			2019		
	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	EFTER-GYMNASIAL NIVÅ	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	EFTER-GYMNASIAL NIVÅ	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	EFTER-GYMNASIAL NIVÅ
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	5	74	21	7	72	21	9	70	21
ANDEL DELTAGARE PER STUDIERNAS NIVÅ (PROCENT)									
Kvinnor	68	69	65	67	69	64	67	68	62
Män	32	31	35	33	31	36	33	32	38
Inrikes födda	48	86	81	54	86	81	60	86	82
Utrikes födda	52	14	19	46	14	19	40	14	18
Eftergymnasial utbildning	27	44	26	31	43	26	34	42	25
Gymnasial utbildning 3 år	14	35	54	14	35	53	15	35	53
Gymnasial utbildning kortare än 3 år	16	9	10	18	9	10	20	10	10
Högst grundskola/motsvarande	43	12	10	37	13	11	31	13	12
65– år	20	13	2	28	14	1	32	15	2
45–64 år	28	20	18	26	19	19	26	19	18
25–44 år	36	36	56	32	36	55	30	36	54
20–24 år	13	25	22	13	25	22	11	25	24
13–19 år	3	5	2	1	5	2	1	5	2
Med funktionsnedsättning	29	11	15	27	11	17	22	11	16

TABELL F 2C.
Deltagare i kort kurs 2019–2021. Andel (procent).

	2021	2020	2019
Kvinnor	64	61	60
Män	36	39	40
Inrikes födda	89	88	89
Utrikes födda	11	12	11
Eftergymnasial utbildning	47	46	46
Gymnasial utbildning 3 år	23	24	22
Gymnasial utbildning, ej 3 år	16	17	19
Högst grundskola/motsvarande	14	13	13
65– år	22	20	25
45–64 år	34	32	33
25–44 år	26	25	25
20–24 år	5	5	5
18–19 år	3	5	3
–17 år	10	13	9
Med funktionsnedsättning	4	4	5

TABELL F 2D.
Deltagare i Studiemotiverande folkhögskolekurs 2019–2021. Andel (procent).

	2021	2020	2019
Kvinnor	52	52	50
Män	48	48	50
Inrikes födda	29	29	29
Utrikes födda	71	71	71
Eftergymnasial utbildning	9	10	9
Gymnasial utbildning 3 år	11	10	12
Gymnasial utbildning, ej 3 år	15	13	14
Högst grundskola/motsvarande	65	67	65
65– år	0	0	-
45–64 år	20	22	25
25–44 år	40	41	41
20–24 år	34	31	27
18–19 år	5	6	6
–17 år	0	1	1
Med funktionsnedsättning	5	5	5
STUDIERNAS NIVÅ			
Gymnasienivå	56	53	54
Grundskolenivå	44	47	46

TABELL F 2E.
Deltagare i Etableringskurs 2019–2021. Andel (procent).

	2021	2020	2019
Kvinnor	61	62	54
Män	39	38	46
Inrikes födda	0	0	0
Utrikes födda	100	100	100
Eftergymnasial utbildning	-	-	-
Gymnasial utbildning 3 år	-	-	-
Gymnasial utbildning, ej 3 år	-	-	-
Högst grundskola/motsvarande	-	-	-
Uppgift saknas*	50	48	49
65– år	0	0	0
45–64 år	26	30	30
25–44 år	59	57	57
20–24 år	15	13	13
18–19 år	0	0	0
–17 år	0	0	0
Med funktionsnedsättning	0	0	1
STUDIERNAS NIVÅ			
Gymnasienivå	0	19	9
Grundskolenivå	19	81	91

* Uppgifter saknas i alltför stor omfattning i SCB:s utbildningsregister för en relevant presentation av deltagarnas utbildningsbakgrund.

TABELL F 2F.
Deltagare i Svenska från dag ett 2019–2021. Andel (procent).

	2021	2020	2019
Kvinnor	54	51	44
Män	46	49	56
Inrikes födda	0		
Utrikes födda	100	100	100
Eftergymnasial utbildning	-	-	-
Gymnasial utbildning 3 år	-	-	-
Gymnasial utbildning, ej 3 år	-	-	-
Högst grundskola/motsvarande	-	-	-
Uppgift saknas*	100	97	98
65– år	1	1	2
45–64 år	20	18	17
25–44 år	65	65	64
20–24 år	13	15	16
18–19 år	1	1	1
–17 år	0	0	0
Med funktionsnedsättning	2	1	1
STUDIERNAS NIVÅ			
Gymnasienivå	3	1	4
Grundskolenivå	88	91	93
(Okänd)	9	8	3

* Uppgifter saknas i alltför stor omfattning i SCB:s utbildningsregister för en relevant presentation av deltagarnas utbildningsbakgrund.

TABELL F 3A.
Deltagare i allmän kurs i olika kommungrupper 2021. Andel (procent) per kommungrupp.*

	STORSTÄDER	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STORSTAD	STÖRRE STAD	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STÖRRE STAD	MINDRE STAD/ TÄTORT	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA MINDRE STAD/TÄTORT	LANDSBYGDS-KOMMUN	TOTAL
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	24	12	23	13	12	7	9	100
ANDEL DELTAGARE PER KOMMUNGRUPP (PROCENT)								
Kvinnor	62	57	57	51	59	53	52	57
Män	38	43	43	49	41	47	48	43
Inrikes födda	47	53	51	62	51	63	52	53
Utrikes födda	53	47	49	38	49	37	48	47
Eftergymnasial utbildning	10	8	5	5	12	12	5	8
Gymnasial utbildning 3 år	20	23	16	21	16	21	15	19
Gymnasial utbildning kortare än 3 år	17	15	14	13	14	14	14	15
Högst grundskola/motsvarande	53	54	65	61	58	53	66	58
65– år	2	1	1	1	3	5	0	2
45–64 år	8	6	7	5	12	6	10	8
25–44 år	45	38	40	34	40	33	38	39
20–24 år	40	47	45	51	39	47	43	44
18–19 år	5	7	8	10	6	9	9	7
Med funktionsnedsättning	32	34	32	39	36	42	38	35
STUDIERNAS NIVÅ								
Gymnasienivå	74	76	69	80	61	79	66	72
Grundskolenivå	26	24	31	20	39	21	34	28

* Kommungruppsindelningen avser deltagarnas folkbokföringskommun och bygger på SKR:s kommungruppsindelning från 2017. Notera att kommungrupperna ”Pendlingskommun nära större stad” och ”Lågpendlingskommun nära större stad” slagits ihop till ”Pendlingskommun nära större stad” samt att kommungrupperna ”Landsbygdskommun” och ”Landsbygdskommun med besöksnäring” slagits sammant till ”Landsbygdskommun”.

TABELL F 3B.
Deltagare i särskild kurs i olika kommungrupper 2021. Andel (procent) per kommungrupp.*

	STORSTÄDER	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STORSTAD	STÖRRE STAD	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA STÖRRE STAD	MINDRE STAD/TÄTORT	PENDLINGS-KOMMUN NÄRA MINDRE STAD/TÄTORT	LANDSBYGDS-KOMMUN	TOTAL
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	16	13	18	16	18	8	11	100
ANDEL DELTAGARE PER KOMMUNGRUPP (PROCENT)								
Kvinnor	66	68	68	67	68	71	70	68
Män	34	32	32	33	32	29	30	32
Inrikes födda	76	83	75	89	85	88	89	83
Utrikes födda	24	17	25	11	15	12	11	17
Eftergymnasial utbildning	45	38	33	35	43	36	35	38
Gymnasial utbildning 3 år	33	42	39	42	34	41	41	39
Gymnasial utbildning kortare än 3 år	9	7	9	8	11	8	9	8
Högst grundskola/motsvarande	13	13	19	15	12	15	15	15
65– år	16	6	8	8	18	12	7	11
45–64 år	17	19	21	19	22	18	21	20
25–44 år	44	44	41	39	36	36	44	41
20–24 år	20	27	26	27	20	29	23	24
18–19 år	3	4	5	6	4	5	4	4
–17 år	-	-	-	-	-	-	-	-
Med funktionsnedsättning	10	15	13	12	13	17	13	13
STUDIERNAS NIVÅ								
Eftergymnasial nivå	6	7	11	2	8	3	4	6
Gymnasienivå	78	68	61	76	71	82	79	73
Grundskolenivå	16	25	28	21	21	15	17	21

* Kommungruppsindelningen avser deltagarnas folkbokföringskommun och bygger på SKR:s kommungruppsindelning från 2017. Notera att kommungrupperna "Pendlingskommun nära större stad" och "Lågpendlingskommun nära större stad" slagits ihop till "Pendlingskommun nära större stad" samt att kommungrupperna "Landsbygdskommun" och "Landsbygdskommun med besöksnäring" slagits sammant till "Landsbygdskommun".

TABELL F 3C.

Deltagare i allmän kurs och särskild kurs i relation till befolkningen i olika kommungrupper 2021. Antal (N) och andel (procent).*

		ALLMÄN KURS		SÄRSKILD KURS	
	BEFOLKNING (N)**	DELTAGARE (N)	ANDEL DELTAGARE AV BEFOLKNING (PROCENT)	DELTAGARE (N)	ANDEL DELTAGARE AV BEFOLKNING (PROCENT)
Storstad	1 526 852	5 084	0,3	5 547	0,4
Pendlingskommun nära storstad	1 487 666	2 499	0,2	4 612	0,3
Större stad	1 958 600	4 875	0,2	6 175	0,3
Pendlingskommun nära större stad	1 176 647	2 775	0,2	5 754	0,5
Mindre stad/tätort	1 051 862	2 674	0,3	6 265	0,6
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	481 764	1 599	0,3	2 729	0,6
Landsbygdskommun	522 068	1 967	0,4	3 995	0,8

* Kommungruppsindelningen avser deltagarnas folkbokföringskommun och bygger på SKR:s kommungruppsindelning från 2017. Notera att kommungrupperna ”Pendlingskommun nära större stad” och ”Lågpendlingskommun nära större stad” slagits ihop till ”Pendlingskommun nära större stad” samt att kommungrupperna ”Landsbygdskommun” och ”Landsbygdskommun med besöksnäring” slagits sammant till ”Landsbygdskommun”.

** Avser befolkningen 18 år och äldre.

TABELL F 4A.

Deltagare i allmän kurs och särskild kurs vid filial 2021. Jämförelse med deltagare vid huvudskola. Andel (procent).

	ALLMÄN KURS		SÄRSKILD KURS	
Antal skolor med filial	45		54	
	FILIAL	HUVUDSKOLA	FILIAL	HUVUDSKOLA
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	17	83	14	86
ANDEL DELTAGARE PER FILIAL/HUVUDSKOLA (PROCENT)*				
Kvinnor	62	56	67	68
Män	38	44	33	32
Inrikes födda	41	56	81	83
Utrikes födda	59	44	19	17
Eftergymnasial utbildning	11	7	37	39
Gymnasial utbildning 3 år	14	20	36	39
Gymnasial utbildning, ej 3 år	16	15	9	9
Högst grundskola/motsvarande	59	58	18	15
65– år	4	1	14	11
45–64 år	12	7	20	20
25–44 år	44	38	35	41
20–24 år	36	46	24	24
18–19 år	5	8	6	4
Med funktionsnedsättning	28	36	11	13
STUDIERNAS NIVÅ				
Eftergymnasial nivå	-	-	16	22
Gymnasienivå	59	74	74	73
Grundskolenivå	41	26	10	5

* Med deltagare vid filial avses deltagare i kurser i annan kommun än folkhögskolans hemkommun.

TABELL F 4B.

Deltagare i allmän kurs och särskild kurs som bor på internat 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent).

	ALLMÄN KURS		SÄRSKILD KURS	
Antal skolor med internat	76		83	
	INTERNAT	EJ INTERNAT	INTERNAT	EJ INTERNAT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	5	95	11	89
ANDEL DELTAGARE PER INTERNAT/EJ INTERNAT (PROCENT)				
Kvinnor	39	58	58	69
Män	61	42	42	31
Inrikes födda	79	52	93	82
Utrikes födda	21	48	7	18
Eftergymnasial utbildning	2	8	14	41
Gymnasial utbildning 3 år	27	18	59	36
Gymnasial utbildning, ej 3 år	9	15	3	10
Högst grundskola/motsvarande	62	59	24	13
65– år	-	2	1	13
45–64 år	0	8	3	22
25–44 år	25	40	22	42
20–24 år	65	43	61	20
18–19 år	10	7	14	3
Med funktionsnedsättning	59	33	21	12
STUDIERNAS NIVÅ				
Eftergymnasial nivå	-	-	17	21
Gymnasienivå	86	71	81	72
Grundskolenivå	14	29	2	6

TABELL F 4C.

Deltagare i allmän kurs och särskild kurs som läser på distans 2021. Jämförelse med deltagare som ej läser på distans. Andel (procent).

	ALLMÄN KURS		SÄRSKILD KURS	
Antal skolor med distanskurser	40		133	
	DISTANS	EJ DISTANS	DISTANS	EJ DISTANS
Andel deltagare per distans/ej distans (procent)	7	93	41	59
Kvinnor	66	56	73	64
Män	34	44	27	36
Inrikes födda	75	51	84	83
Utrikes födda	25	49	16	17
Eftergymnasial utbildning	8	8	53	27
Gymnasial utbildning 3 år	19	19	29	45
Gymnasial utbildning, ej 3 år	15	15	10	8
Högst grundskola/motsvarande	57	59	8	20
65– år	0	2	11	12
45–64 år	6	8	32	12
25–44 år	48	39	48	35
20–24 år	36	45	8	35
18–19 år	9	7	1	7
Med funktionsnedsättning	26	35	5	19
STUDIERNAS NIVÅ				
Eftergymnasial nivå	-	-	18	23
Gymnasienivå	95	70	81	68
Grundskolenivå	5	30	1	9

TABELL F 4D.

Deltagare i allmän och särskild kurs som läser på distans, kurser omställda till distans pga. pandemin (2020), respektive ej distans 2019–2021. Andel (procent).

	DISTANS	KURSER OMSTÄLLDA TILL DISTANS PGA. PANDEMIN	EJ DISTANS
2021			
Allmän kurs	7	-	93
Särskild kurs	41	-	59
2020*			
Allmän kurs	8	47	46
Särskild kurs	39	25	36
2019			
Allmän kurs	5	-	95
Särskild kurs	37	-	63

* Redovisningen för 2020 baseras på gruppstatistik. En särskild bearbetning tillämpades för att härleda andelen deltagare i kurser som ställdes om till distans på grund av pandemin.

TABELL F 5A.

Kursinriktningar allmän och särskild kurs 2021. Antal (N) och andel (procent).

(Fortsätter på nästa sida)

KURSINRIKTNINGSTYP	ALLMÄN KURS			SÄRSKILD KURS		
	ANTAL DELTAGAR-VECKOR (N)	ANTAL DELTAGARE (N)*	ANDEL DELTAGARE (%)	ANTAL DELTAGAR-VECKOR (N)	ANTAL DELTAGARE (N)*	ANDEL DELTAGARE (%)
Allmän bred ämnesinriktning	522 317	28 090	94	38 521	3 127	7
Beteendekunskap humaniora	1 338	83	0	18 074	968	2
Religion och livsåskådningsfrågor	-	-	-	41 700	3 641	8
Historia	147	14	0	3 252	370	1
Fritidsledarutbildning	-	-	-	22 529	1 255	3
Cirkelledarutbildning	-	-	-	110	5	0
Annan ledarutbildning inkl organisation	-	-	-	25 550	2 386	5
Litteratur	-	-	-	12 034	1 018	2
Beteendekunskap humaniora övrigt	1 853	96	0	22 358	1 585	3
Estetiska ämnen	-	-	-	23 604	1 606	3
Musik	429	22	0	86 930	6 109	13
Scenisk konst (dans, film och teater)	-	-	-	32 759	1 832	4
Slöjd och konsthantverk	377	20	0	23 987	1 758	4
Bild, form och målarkonst	531	28	0	51 177	3 666	8
Kyrkomusiker/kantor	-	-	-	3 642	263	1
Estetiska ämnen övrigt	-	-	-	14 461	965	2
Företagsekonomi, handel och kontor	-	-	-	1 774	120	0
Ekonomi	-	-	-	700	72	0
Administration	-	-	-	702	36	0
Administration med datorstöd	-	-	-	4 419	228	0
Företagsekonomi, handel och kontor övrigt	-	-	-	590	33	0
Matematik, naturvetenskap	2 567	137	0	11	5	0
Matematik	219	54	0	373	86	0
Biologi, inkl ekologi	-	-	-	4 297	418	1
Miljövård	-	-	-	9 510	977	2
Matematik, naturvetenskap övrigt	1 690	89	0	8 198	822	2
Medicin, hälsa och sjukvård	1 429	90	0	13 168	744	2
Friskvård	158	8	0	18 177	1 568	3
Medicin, hälsa och sjukvård övrigt	520	26	0	13 817	1 136	2
Samhällsvetenskap	2 142	119	0	540	72	0
Fackliga frågor	-	-	-	2 891	538	1
Arbetsliv, övrigt	-	-	-	2 093	140	0
Informationsverksamhet & medieutbildning	-	-	-	20 557	1 209	3
EG/EU frågor	-	-	-	1 763	205	0
Internationella frågor, övrigt	-	-	-	3 220	280	1
Samhällsfrågor, allmänt	1 911	109	0	10 704	1 299	3
Föreningskunskap	-	-	-	462	47	0
Socialpolitik	-	-	-	1 671	93	0
Samhällsvetenskap övrigt	-	-	-	7 357	642	1
Språk	-	-	-	8 493	876	2
Svenska	5 867	411	1	9 624	767	2
Engelska	394	69	0	1 710	208	0
Tyska	-	-	-	1 615	103	0
Tecken- och dövblindtolkning	-	-	-	3 744	198	0
Skrivtolkutbildning	-	-	-	540	28	0
Svenska för invandrare, SFI	749	39	0	304	33	0

TABELL F 5A.

Kursinriktningar allmän och särskild kurs 2021. Antal (N) och andel (procent). *(Fortsättning från föregående sida)*

KURSINRIKTNINGSTYP	ALLMÄN KURS			SÄRSKILD KURS		
	ANTAL DELTAGAR-VECKOR (N)	ANTAL DELTAGARE (N)*	ANDEL DELTAGARE (%)	ANTAL DELTAGAR-VECKOR (N)	ANTAL DELTAGARE (N)*	ANDEL DELTAGARE (%)
Kontakttolkutbildning	-	-	-	2 750	296	1
Språk övrigt	-	-	-	2 903	409	1
Teknik	-	-	-	1 404	66	0
Datorteknik	-	-	-	6 257	561	1
Transport, trafik	11	1	0	444	24	0
Teknik övrigt	312	16	0	4 539	257	1
Idrott	1 320	70	0	5 835	467	1
Hushålls-, textil-, konsument- och varukunskap	619	34	0	2 923	146	0
Övrigt	2 780	156	1	16 012	1 399	3
Totalt	**549 680**	**29 781**	**100**	**616 777**	**47 162**	**100**

* Deltagarstatistik (ej unika då samma person kan ha studerat mer än en kursinriktning).

TABELL F 5B.

Deltagare i särskild kurs med estetisk inriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Andel (procent).

	ÖVRIGA KURS-INRIKTNINGAR	ESTETISKA KURS-INRIKTNINGAR TOTALT	*VARAV MUSIK*	*VARAV SCENISK KONST (DANS, FILM OCH TEATER)*	*VARAV SLÖJD OCH KONSTHANT-VERK*	*VARAV BILD, FORM OCH MÅLAR-KONST*	*VARAV ÖVRIGA ESTETISKA ÄMNEN*
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	66	34	*13*	*4*	*4*	*8*	*6*
ANDEL DELTAGARE PER KURSINRIKTNING (PROCENT)							
Kvinnor	68	68	*52*	*68*	*80*	*82*	*77*
Män	32	32	*48*	*32*	*20*	*18*	*23*
Inrikes födda	79	90	*90*	*91*	*91*	*91*	*89*
Utrikes födda	21	10	*10*	*9*	*9*	*9*	*11*
Eftergymnasial utbildning	39	37	*32*	*20*	*50*	*44*	*38*
Gymnasial utbildning 3 år	36	42	*46*	*56*	*30*	*37*	*38*
Gymnasial utbildning, ej 3 år	11	6	*4*	*4*	*11*	*7*	*9*
Högst grundskola/ motsvarande	14	15	*17*	*20*	*9*	*12*	*15*
65– år	12	11	*9*	*2*	*15*	*17*	*11*
45–64 år	22	17	*14*	*4*	*29*	*20*	*20*
25–44 år	45	30	*25*	*30*	*37*	*31*	*40*
20–24 år	18	35	*42*	*54*	*17*	*28*	*24*
18–19 år	3	7	*9*	*10*	*2*	*4*	*5*
Med funktionsnedsättning	11	16	*11*	*21*	*17*	*18*	*16*
STUDIERNAS NIVÅ							
Eftergymnasial nivå	26	11	*12*	*22*	*3*	*5*	*12*
Gymnasienivå	66	86	*83*	*75*	*95*	*95*	*84*
Grundskolenivå	7	3	*5*	*3*	*2*	*0*	*4*

TABELL F 5C.

Deltagare i särskild kurs med yrkesinriktning 2021. Jämförelse med övriga kursinriktningar. Antal (N) och andel (procent).*

	EFTERGYMNASIAL YRKESINRIKTAD KURS KORTARE ÄN TVÅ ÅR	EFTERGYMNASIAL YRKESINRIKTAD KURS MINST TVÅ ÅR	ÖVRIGA KURSINRIKTNINGAR
Antal (N)	4 103	2 757	29 569
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	11	8	81
ANDEL DELTAGARE PER KURSINRIKTNING (PROCENT)			
Kvinnor	68	61	68
Män	32	39	32
Inrikes född	78	82	84
Utrikes född	22	18	16
Eftergymnasial utbildning	29	19	42
Gymnasial utbildning 3 år	53	59	34
Gymnasial utbildning, ej 3 år	9	10	9
Högst grundskola/motsvarande	10	12	15
65– år	0	0	13
45–64 år	18	14	20
25–44 år	56	61	38
20–24 år	22	23	24
18–19 år	3	1	5
Med funktionsnedsättning	14	17	11

* De särskilda insatserna *Yrkesinriktade allmän* och *särskild kurs* ingår inte i redovisningen.

TABELL F 6A.

Deltagare fördelade efter juridiskt kön i allmän och särskild kurs 2021. Andel (procent).

	ALLMÄN KURS			SÄRSKILD KURS		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	57	43	100	68	32	100
ANDEL DELTAGARE PER KURSTYP (PROCENT)						
Inrikes född	51	56	53	83	82	83
Utrikes född	49	44	47	17	18	17
Eftergymnasial utbildning	10	5	8	42	31	38
Gymnasial utbildning 3 år	18	20	18	36	43	38
Gymnasial utbildning, ej 3 år	15	14	15	9	9	9
Högst grundskola/motsvarande	57	61	59	13	17	15
65– år	2	1	2	13	9	11
45–64 år	10	5	8	23	15	20
25–44 år	43	34	39	40	41	40
20–24 år	37	53	44	21	30	24
18–19 år	7	7	7	4	5	4
Med funktionsnedsättning	33	37	35	12	15	13
STUDIERNAS NIVÅ						
Eftergymnasial nivå	-	-	-	20	22	21
Gymnasienivå	68	77	72	74	72	73
Grundskolenivå	32	23	28	6	6	6

TABELL F 6B.
Inrikes och utrikes födda deltagare i allmän och särskild kurs 2021. Andel (procent).

	ALLMÄN KURS			SÄRSKILD KURS		
	INRIKES FÖDDA	UTRIKES FÖDDA	TOTALT	INRIKES FÖDDA	UTRIKES FÖDDA	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	53	47	100	83	17	100
ANDEL DELTAGARE PER KURSTYP (PROCENT)						
Kvinnor	54	60	57	68	67	68
Män	46	40	43	32	33	32
Eftergymnasial utbildning	3	14	8	38	42	38
Gymnasial utbildning 3 år	24	12	18	41	24	38
Gymnasial utbildning, ej 3 år	12	18	15	8	13	9
Högst grundskola/ motsvarande	61	56	59	13	21	15
65– år	3	1	2	13	7	12
45–64 år	2	14	8	19	27	20
25–44 år	33	47	39	38	50	40
20–24 år	51	36	44	26	15	24
18–19 år	11	3	7	5	2	4
Med funktionsnedsättning	49	20	35	13	10	13
STUDIERNAS NIVÅ						
Eftergymnasial nivå	-	-	-	20	23	21
Gymnasienivå	92	50	72	76	59	73
Grundskolenivå	8	50	28	3	18	6

TABELL F 6C.
Deltagare i allmän kurs med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent).

	EFTER-GYMNASIAL UTBILDNING	GYMNASIAL UTBILDNING 3 ÅR	GYMNASIAL UTBILDNING, EJ 3 ÅR	HÖGST GRUNDSKOLA/ MOTSVARANDE	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	8	18	15	59	100
ANDEL DELTAGARE PER UTBILDNINGSBAKGRUND (PROCENT)					
Kvinnor	72	56	61	56	58
Män	28	44	39	44	42
Inrikes födda	24	72	47	58	57
Utrikes födda	76	28	53	42	43
65– år	13	1	3	0	2
45–64 år	26	4	12	6	8
25–44 år	58	42	54	36	42
20–24 år	3	52	32	44	41
18–19 år	-	0	0	13	7
Med funktionsnedsättning	13	33	29	41	36
STUDIERNAS NIVÅ					
Gymnasienivå	57	94	74	70	74
Grundskolenivå	43	6	26	30	26

TABELL F 6D.
Deltagare i särskild kurs med olika utbildningsbakgrund 2021. Andel (procent).

	EFTERGYMNASIAL UTBILDNING	GYMNASIAL UTBILDNING 3 ÅR	GYMNASIAL UTBILDNING, EJ 3 ÅR	HÖGST GRUNDSKOLA/ MOTSVARANDE	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	38	39	10	13	100
ANDEL DELTAGARE PER UTBILDNINGSBAKGRUND (PROCENT)					
Kvinnor	74	64	69	61	68
Män	26	36	31	39	32
Inrikes födda	82	90	76	75	83
Utrikes födda	18	10	24	25	17
65– år	22	4	25	7	12
45–64 år	30	9	42	11	21
25–44 år	44	43	28	32	40
20–24 år	5	44	6	23	23
18–19 år	-	0	-	26	4
Med funktionsnedsättning	6	15	13	22	12
STUDIERNAS NIVÅ					
Eftergymnasial nivå	15	30	23	16	21
Gymnasienivå	80	68	65	69	74
Grundskolenivå	5	2	12	15	5

TABELL F 6E.
Deltagare i allmän kurs i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent).

	65 ÅR-	45–64 ÅR	25–44 ÅR	20–24 ÅR	18–19 ÅR	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	2	8	39	44	7	100
ANDEL DELTAGARE PER ÅLDERSGRUPP (PROCENT)						
Kvinnor	79	71	63	48	58	57
Män	21	29	37	52	42	43
Inrikes födda	83	16	44	62	81	53
Utrikes födda	17	84	56	38	19	47
Eftergymnasial utbildning	56	24	11	1	-	8
Gymnasial utbildning 3 år	12	9	19	24	-	18
Gymnasial utbildning, ej 3 år	20	21	19	11	-	15
Högst grundskola/ motsvarande	12	46	51	64	100	59
Med funktionsnedsättning	14	17	28	43	47	35
STUDIERNAS NIVÅ						
Eftergymnasial nivå						
Gymnasienivå	73	33	66	82	83	72
Grundskolenivå	27	67	34	18	17	28

TABELL F 6F.
Deltagare i särskild kurs i olika åldersgrupper 2021. Andel (procent).

	65 ÅR-	45–64 ÅR	25–44 ÅR	20–24 ÅR	18–19 ÅR	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	11	20	40	24	4	100
ANDEL DELTAGARE PER ÅLDERSGRUPP (PROCENT)						
Kvinnor	75	77	67	60	63	68
Män	25	23	33	40	37	32
Inrikes födda	90	77	79	90	94	83
Utrikes födda	10	23	21	10	6	17
Eftergymnasial utbildning	66	57	41	8	-	38
Gymnasial utbildning 3 år	10	18	41	74	3	38
Gymnasial utbildning, ej 3 år	17	17	6	3	0	9
Högst grundskola/ motsvarande	7	8	12	15	97	15
Med funktionsnedsättning	7	8	12	20	17	13
STUDIERNAS NIVÅ						
Eftergymnasial nivå	3	18	29	19	10	21
Gymnasienivå	86	73	65	77	87	73
Grundskolenivå	11	8	5	3	4	6

TABELL F 6G.

Deltagare i allmän och särskild kurs med funktionsnedsättning 2021. Jämförelse med övriga deltagare. Andel (procent).

	ALLMÄN KURS			SÄRSKILD KURS		
	MED FUNKTIONS-NEDSÄTTNING	ÖVRIGA	TOTALT	MED FUNKTIONS-NEDSÄTTNING	ÖVRIGA	TOTALT
Andel deltagare av alla deltagare (procent)	35*	65	100	13**	87	100
ANDEL DELTAGARE PER KURSTYP (PROCENT)						
Kvinnor	54	58	57	62	69	68
Män	46	42	43	38	31	32
Inrikes födda	74	42	53	87	82	83
Utrikes födda	26	58	47	13	18	17
Eftergymnasial utbildning	3	11	8	20	41	38
Gymnasial utbildning 3 år	17	19	18	45	37	38
Gymnasial utbildning, ej 3 år	12	16	15	10	9	9
Högst grundskola/motsvarande	68	54	59	25	13	15
65– år	1	2	2	6	12	11
45–64 år	4	10	8	13	21	20
25–44 år	32	43	39	38	40	40
20–24 år	54	39	44	37	22	24
18–19 år	10	6	7	6	4	4
STUDIERNAS NIVÅ						
Eftergymnasial nivå	-	-	-	25	20	21
Gymnasienivå	83	66	72	62	75	73
Grundskolenivå	17	34	28	14	5	6
KURSINRIKTNING						
Allmän, bred ämnesinriktning	95	93	94	13	5	6
Beteendevetenskap, humanoria	0	1	1	15	26	24
Estetiska ämnen	1	0	0	42	33	34
Företagsekonomi, handel och kontor	-	-	-	1	1	1
Matematik, naturvetenskap	1	1	1	1	5	5
Medicin, hälsa och sjukvård	0	0	0	9	7	7
Samhällsvetenskap	1	1	1	7	10	10
Språk	0	3	2	3	6	6
Teknik	0	0	0	3	2	2
Övriga ämnen	2	1	1	5	4	4

* 86 av 154 folkhögskolor hade 35 procent eller fler deltagare med funktionedsättning i allmän kurs 2021.

** 72 av 154 folkhögskolor hade 13 procent eller fler deltagare med funktionedsättning i särskild kurs 2021.

TABELL F 6H.
Nybörjare i allmän kurs 2021. Jämförelse med övriga deltagare i allmän kurs. Andel (procent).

	NYBÖRJARE ALLMÄN KURS*			ÖVRIGA DELTAGARE ALLMÄN KURS		
	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	TOTALT	GRUND-SKOLENIVÅ	GYMNASIE-NIVÅ	TOTALT
Andel deltagare per studiernas nivå	48	42	44	52	58	56
Kvinnor	62	55	58	66	53	56
Män	38	45	42	34	47	44
Inrikes född	15	64	48	15	70	57
Utrikesfödd	85	36	52	85	30	43
Eftergymnasial utbildning	14	7	9	13	5	7
Gymnasial utbildning 3 år	5	25	19	4	22	18
Gymnasial utbildning, ej 3 år	16	14	14	14	15	15
Högst grundskola/ motsvarande	66	54	57	70	57	60
65– år	1	2	1	2	2	2
45–64 år	16	4	8	21	3	7
25–44 år	47	32	37	47	39	41
20–24 år	28	45	40	28	53	47
18–19 år	8	17	14	1	3	2
Funktionsnedsättning	16	31	26	26	47	41

* Med nybörjare avses deltagare som förekommer för första gången på allmän kurs grundskolenivå, respektive på gymnasienivå.

TABELL F 7.
Kategorier av deltagare i allmän och särskild kurs vid olika folkhögskolor 2021. Minsta och största andel samt median (procent).

	ALLMÄN KURS			SÄRSKILD KURS		
	MINSTA ANDEL	STÖRSTA ANDEL	MEDIAN	MINSTA ANDEL	STÖRSTA ANDEL	MEDIAN
Kvinnor	25	100	55	23	100	69
Män	-	75	45	-	77	31
Inrikes födda	4	93	58	-	99	87
Utrikes födda	7	96	42	1	100	13
Eftergymnasial utbildning	-	47	6	-	89	37
Gymnasial utbildning 3 år	5	53	17	-	79	39
Gymnasial utbildning, ej 3 år	3	26	14	-	33	7
Högst grundskola/ motsvarande	11	85	61	2	100	13
65– år	-	97	-	-	88	3
45–64 år	-	33	4	-	73	19
25–44 år	-	81	38	4	100	43
20–24 år	1	71	47	-	71	22
18–19 år	-	28	7	-	23	3
Med funktionsnedsättning	-	100	37	-	100	11
STUDIERNAS NIVÅ						
Eftergymnasial nivå	-	-	-	-	100	14
Gymnasienivå	16	100	79	-	100	77
Grundskolenivå	-	84	21	-	100	-

TABELL F 8A.
Utfärdade behörigheter och intyg på allmän och särskild kurs 2019–2021. Andel (procent).

	2021			2020			2019		
	BEHÖRIGHET TILL YRKES-HÖGSKOLA, ALLMÄN KURS	BEHÖRIGHET TILL HÖGSKOLA, ALLMÄN KURS	INTYG OM YRKESINRIKTAD EFTER-GYMNASIAL UTBILDNING, SÄRSKILD KURS	BEHÖRIGHET TILL YRKES-HÖGSKOLA, ALLMÄN KURS	BEHÖRIGHET TILL HÖGSKOLA, ALLMÄN KURS	INTYG OM YRKESINRIKTAD EFTER-GYMNASIAL UTBILDNING, SÄRSKILD KURS	BEHÖRIGHET TILL YRKES-HÖGSKOLA, ALLMÄN KURS	BEHÖRIGHET TILL HÖGSKOLA, ALLMÄN KURS	INTYG OM YRKESINRIKTAD EFTER-GYMNASIAL UTBILDNING, SÄRSKILD KURS
Andel deltagare av alla deltagare som erhållit behörighet/intyg (procent)	3	12	14	3	10	15	3	11	13
Kvinna	45	58	69	45	56	67	43	53	65
Man	55	42	31	55	44	33	57	47	35
Inrikes född	65	75	82	61	74	82	64	79	83
Utrikes född	35	25	18	39	26	18	36	21	17
Eftergymnasial utbildning	4	5	25	6	5	24	5	4	16
Gymnasial utbildning 3 år	27	37	58	24	38	59	24	38	68
Gymnasial utbildning kortare än 3 år	18	16	9	19	14	8	17	14	8
Högst grundskola/motsvarande	51	42	8	51	43	9	54	44	8
65– år	-	-	1	-	-	0	-	-	-
45–64 år	2	2	19	5	2	18	3	2	15
25–44 år	46	43	58	44	43	60	46	42	62
20–24 år	51	55	22	49	54	21	50	55	23
18–19 år	1	1	0	2	1	-	2	2	0
Funktionsnedsättning	51	44	15	44	42	15	46	41	15

TABELL F 8B.

Deltagare med grundläggande behörighet från folkhögskola som antagits till högskola höstterminen 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).

	HT 2021		HT 2020		HT 2019	
	ANTAL	ANDEL	ANTAL	ANDEL	ANTAL	ANDEL
Behöriga sökande folkhögskola	6 617		6 255		5 669	
Antagna	3 837	58	3 732	60	3 452	61
ANTAL OCH ANDEL ANTAGNA PER URVALSGRUPP						
Gymnasiebetyg/Komvux	138	4	153	4	135	4
Behörighet med studieomdömen, folkhögskola	1 819	47	1 821	49	1 635	47
Högskoleprov	879	23	791	21	830	24
Urvalsgrupper som bestäms direkt av universitet/högskola	1 001	26	967	26	852	25
Totalt	**3 837**	**100**	**3 732**	**100**	**3 452**	**100**

TABELL F 9.

Studiemotiverande folkhögskolekurs: Folkhögskolor, deltagare samt deltagare som gått vidare till fortsatta studier eller arbete 2019–2021. Antal (N) och andel (procent).

	2021	2020	2019
Antal folkhögskolor	92	93	93
Antal deltagare*	4 118	4 268	3 743
Andel deltagare 24 år och yngre	42	39	34
varav andel kvinnor	*40*	*41*	*39*
varav andel män	*60*	*59*	*61*
*varav andel deltagare från respektive årskull som har studerat vidare på allmän kurs respektive särskild kurs senast december året därpå.***	*30*	*28*	*33*
Andel utrikes födda deltagare	47	44	40
Andel deltagare 25 år och äldre	58	61	66
varav andel kvinnor	*60*	*59*	*57*
varav andel män	*40*	*41*	*43*
*varav andel deltagare från respektive årskull som har studerat vidare på allmän kurs respektive särskild kurs senast december året därpå.***	*24*	*19*	*18*
Andel utrikes födda deltagare	84	84	84
Andel deltagare per år som fått arbete efter avslutad kurs***	-	13	15

* Unika deltagare.

** Utöver dessa finns även deltagare som gått vidare till Komvux och sfi.

*** Uppgifter om andelen som har fått arbete för år 2021 finns inte tillgängliga i SCB:s sysselsättningsregister.

Folkbildningsrådet
Box 38074
100 64 Stockholm
folkbildningsradet.se

Senaste nytt från Folkbildningsrådet. Har du problem att visa nyhetsbrevet? Se det i webbläsaren.

Folkbildningens betydelse för samhället och demokratin 2021

Folkbildningsrådet lämnar varje år sin samlade bedömning av hur folkbildningen lever upp till statens fyra syften med statsbidraget. Ett av syftena är att verksamheten ska stärka och utveckla demokratin och även de övriga visar på folkbildningens viktiga roll i det demokratiska samhället. I år har Folkbildningsrådet fördjupat analysen av folkbildningens förutsättningar att agera i och för demokratin i en särskild rapport.

Hur bidrar folkbildningen till det demokratiska samhället?

Den kanske viktigaste uppgiften för de tidiga studieförbunden och folkhögskolorna var att rusta människor att ta plats i den framväxande demokratin. Även idag har folkbildningen unika förutsättningar att stärka och utveckla demokratin i Sverige.

Folkbildningsrådet rapport visar att studieförbund och folkhögskolor inkluderar olika grupper av människor och skapar mötesplatser och möten i hela landet. Folkbildningen ger förutsättningar för demokratiska samtal, där deltagare får erfarenhet av att diskutera svåra frågor, värdera fakta och hantera olikheter med respekt. Inte minst rustar man människor för ett aktivt samhällsengagemang genom bildning, praktisk handling och övning i demokratiska processer.

Samtidigt beskrivs utmaningar för såväl demokratin som folkbildningen. Rapporten ger exempel på insatser som görs för att stärka folkbildningens förmåga och legitimitet att värna, stärka och utveckla demokratin i samhället. För att fortsätta kunna vara en stark demokratisk kraft i samhället, behöver folkbildningen fortsatt vara fri och frivillig med förtroendet att agera och möta människor där de befinner sig, även dem som ifrågasätter demokratin.

Ta del av materialet

På vår webbplats kan du läsa mer om rapporterna och ladda ner dem i pdf:

- Folkbildningen viktig kraft när demokratin utmanas

Subscribe Share

Folkbildningsrådet fördelar och följer upp statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund. Läs mer på vår webbplats folkbildningsradet.se.

Vill du ta bort dig själv från den här listan? Klicka här.